

Maakaasuputkilinjainventointi Hämeenlinna-Lempäälä 2007
Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset

FM Jouni Taivainen
Museovirasto/RHO

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kunta: Hämeenlinna, Hattula, Kalvola, Valkeakoski, Lempäälä

Tutkimuksen laatu: inventointi

Kohteen laji: kiinteä muinaisjäännös

Kohteen ajoitus: historiallinen

Peruskartat: 213106, 213201, 213202, 213204, 211411, 211412, 212307, 212310

Maanomistajat:

Kohde 1

tila 109-425-2-46 , TERTTI 1
Jokinen Heikki, Hovilantie 85, 13500 Hämeenlinna

Kohde 2

lunastusyksikkö 109-895-2-6 , Yleinen tie

Kohde 8

lunastusyksikkö 82-895-2-18 , Yleinen tie

Kohde 9

lunastusyksikkö 82-895-2-6 , Ihalemmen paikallistie

Kohde10

lunastusyksikkö 82-895-2-6 , Ihalemmen paikallistie

Kohde11

lunastusyksikkö 82-895-2-6 , Ihalemmen paikallistie

Kohde 14

tila 210-411-5-303 , JANHA
Kiuru Henna, Janhantie 93, 14500 IITTALA
Kiuru Jani, Vesijärvenkatu 32 B 32, 15140 LAHTI
Kiuru Juha, Takaniityntie 5 K 6, 00780 HELSINKI
Kiuru Pirjo, Tähtitorninkatu 10, 15830 LAHTI
Kiuru Päivi, Janhantie 93, 14500 IITTALA
Kiuru Tami, Inkerinkatu 2 as 1, 15610 LAHTI
Kiuru Tarmo, Janhantie 93, 14500 IITTALA

tila 210-411-5-314 , VIERIKKA
Lehtikallio Eero ja Anna Vuohinementie 327, 14430 VUOHINIEMI

tila 210-411-5-242 , POHJOISRINNE
Mustola Eeva ja Yrjö, Kuusistonkatu 37a as 4, 37600 VALKEAKOSKI

Kohde 15

tila 210-404-1-441 , PALTIO
Aropaltio Risto Tehtaantie 5-7 as 1, 14500 IITTALA

Kohde 16

tila 210-408-5-54 , VERHO
Osuuspankkien eläkekassa, PL 308, 00101 HELSINKI 10

Kohde 17

tila 210-408-7-50 , HOMMONEN II
Ihamäki Tapio c/o Salli Ihamäki, Iittalantie 324 as 1, 14500 IITTALA

Kohde 18

tila 210-408-6-49 , MASALA
Toivo Helena ja Aimo Tähtisumunkatu 10 B, 13130 HÄMEENLINNA

tila 210-408-6-43 , GREIJULA
Saari Eeva, Iittalantie 370, 14500 IITTALA

tila 210-408-4-24 , HATTUKIVENMÄKI
Tupala Martti, Iittalantie 383, 14500 IITTALA

tila 210-408-1-84 , FRANSSILANKANGAS
Leipälä Juhani, Käikiäntie 27, 14500 IITTALA

Kohde 19

tila 210-422-4-12 , KOTIMETSÄ
Yli-Möli Antti oikeudenomistajat, c/o Kauko Ylimöli, Iittalantie 504, 14500 IITTALA

tila 210-422-4-94 , YLI-MÖLI
Yli-Möli Antti oikeudenomistajat, c/o Kauko Ylimöli, Iittalantie 504, 14500 IITTALA

tila 210-422-2-72 , Suoja-Kaskenmäki
Suomen valtio/Hämeen ympäristökeskus, PL 131, 13101 HÄMEENLINNA

Kohde 20

tila 210-422-5-33 , TIITINEN
Tiitinen Eero oikeudenomistajat c/o Terttu Tiitinen, Iittalantie 543, 14500 IITTALA

tila 210-422-5-25 , YHTEISLAIDUN
Östman Hilikka, Lasimestarintie 22, 20320 TURKU

Kohde 21

tila 210-422-5-25 , YHTEISLAIDUN
Östman Hilikka, Lasimestarintie 22, 20320 TURKU

Kohde 22

tila 210-417-1-352 , EEROLA
Eerola Helena ja Ilkka, Iittalantie 576, 14500 IITTALA

Kohde 25

tila 908-424-3-12 , ITKO
Turkki Arto Kypäräkuja 2b, 02610 ESPOO
Turkki Hannu itkontie 88, 37770 TARTTILA

Kohde 26

tila 908-424-3-12 , ITKO
Turkki Arto Kypäräkuja 2b, 02610 ESPOO
Turkki Hannu itkontie 88, 37770 TARTTILA

Kohde 28

tila 908-439-1-6 , MOLKKA
Kimpimäki Tomi, Karhunkaari 12, 21250 MASKU
Kimpimäki Pekka, Majakkakatu 27, 33410 TAMPERE

Kohde 30

lunastusyksikkö 908-895-2-2 , YLEINEN TIE
Hämeen tiepiiri, PL 376, 33101 TAMPERE 10

Kohde 31

tila 908-437-3-20 , KULO
Matinolli Jukka, Maatialantie 52, 37770 TARTTILA

Kohde 32

tila 908-457-10-31 , YLI-VEURU
Retulainen Elias, Rantapellonpolku 18 A 6, 40740 JYVÄSKYLÄ
Retulainen Olli oikeudenomistajat c/o Retulainen Terttu Valtakunnankuja 6, 37770 TARTTILA

Kohde 33

tila 908-426-1-54 , KOTIMETSÄ
Kalalahti Hannu, Kalalahdentie 235 AS 2, 37800 TOIJALA

Kohde 34

tila 908-426-1-41 , KALALAHTI
Kalalahti Hannu, Kalalahdentie 235 AS 2, 37800 TOIJALA

Kohde 35

tila 908-462-8-52 , YLI-HINKKA
Arvola Heikki, Yli-Hinkantie 8, 37860 KÄRJENNIEMI

tila 908-462-18-0 , ALI-VÄHÄLÄ
Arvola Taina, Näätätie 16 B, 00800 HELSINKI

Kohde 36

tila 908-442-2-5 , Pukkila
Mattila Maarit ja Ilpo, Metsäkansantie 174, 37850 METSÄKANSA

lunastusyksikkö 908-895-2-16 , YLEINEN TIE

Kohde 37

tila 908-442-1-10 , SUOJALA

Suojala Eino oikeudenomistajat, Metsäkansantie 180, 37850 METSÄKANSA

Kohde 38

tila 418-429-10-16 , LEUKAPELTO

Harhala Raimo, Harhalantie 49, 37500 LEMPÄÄLÄ

tila 418-454-2-34 , SORRI

Anttila Jukka, Sorrinmäentie 8, 37500 LEMPÄÄLÄ

Lunastusyksikkö 418-895-2-12 , Yleinen tie

Kohde 39

tila 418-429-1-4 , TORITTU

Talvio Antero, Joensuuntie 34, 37500 LEMPÄÄLÄ

Kohde 41

tila 418-413-1-39 , AHTIALAN-METSÄ

Kingelin Ingrid oikeudenomistajat, Lastunen, 37500 LEMPÄÄLÄ

Kingelin Brita oikeudenomistajat, Kadettvägen 18 A 12, 00330 HELSINGFORS

Haarla Inger, Kadettvägen 18 A 12, 00330 HELSINGFORS

tila 418-413-2-15 , KEKKILÄ

Lehtikangas Jori, Insinöörinkatu 59 B 75, 33720 TAMPERE

Lehtikangas Ville-Petteri, Petsamonkatu 14 A 2, 33500 TAMPERE

Kohde 42

tila 418-424-9-847 , KULJU

Kalani Birgitta oikeudenomistajat C/0 Maija Brander, Bulevardi 34b A 10, 00120 HELSINKI

Ahonen Anja, Keskuskatu 16, 37550 LEMPÄÄLÄ

Mäkinen Satu, Annankatu 2 A 19, 00120 HELSINKI

Mäkinen Maria, Pursimiehenkatu 25 A 7, 00150 HELSINKI

Projekti: Maakaasuputkilinjausinventointi välillä Hämeenlinna-Lempäälä

Tutkimuslaitos: Museovirasto, rakennushistorian osasto (MV/RHO)

Tutkija: FM Jouni Taivainen

Kenttätyöaika: 1-30.5.2007

Tutkimuskustannukset: n. 14 000 €(hist. ajan inventoinnin osuus koko projektin kustannuksista)

Tutkimusten kustantaja: Gasum Oy

Löydöt: KM 2007043-2007049

Mustavalkonegatiivit: 125712:1-50

Diaposiitivit: 125713:1-13

Inventointiraportin sivumäärä: 91 sivua + 33 karttaliitettä + löytöluettelon kopio

Liitteet: mustavalkonegatiiviluettelo, diapositiiviluettelo, kuvaliite, karttaluettelo, kartat, löytöluettelon kopio

Alkuperäisen inventointikertomuksen säilytyspaikka: Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki.

TIIVISTELMÄ

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti 1-31.5.2007 historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin suunnitellulla maakaasuputkilinjalla välillä Hämeenlinna-Lempäälä. Tutkimuksia tehtiin viiden kunnan alueella, edellä mainittujen lisäksi Hattulassa, Kalvolassa ja Valkeakoskella. Tutkimuskustannuksista (14 000 €) vastasi työn tilaaja Gasum Oy. Kenttä-tutkimuksista jälkitöineen vastasi Museoviraston tutkija FM Jouni Taivainen. Esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnista vastasi Museoviraston arkeologian osaston tutkija FM Kreetta Lesell (ks. Lesellin inventointikertomus arkeologisen osaston topografisessa arkistossa).

Inventoinnissa tutkittiin suunnitellun maakaasuputkilinjauksen alle jäävä alue. Inventointialueen leveys oli n. 100 metriä (50 metriä keskilinjaa molemmin puolin). Eräissä kohteissa tehtiin kartoitusta tätä leveämmälläkin alueella. Tällöin kyseessä olivat muinaisjäännösalueet, joiden rajat linjaukseen nähden haluttiin saada selviksi (esim. kaskiröykkiöalueet). Valkeakosken alueella suunniteltu maakaasuputkilinja kulkee keskiajalta tunnettujen kylien sivuitse Itkon-Linnaisten-Munteen-Maatialan alueella sekä hieman pohjoisempana Mutin alueella. Näiden kylien alueelta tehtiin inventoinnin esivalmisteluihin liittyen kartta-analyysi, jossa esipaikannettiin vanhimman karttamateriaalin avulla kylätontit, tiestö ja rintapellot nykyiselle peruskartalle. Nämä tutkittiin kenttätyövaiheessa vain linjauksen alueelta.

Inventointitulosten mukaan suunniteltu maakaasuputkilinja kohtaa/sivuaa historiallisen ajan kiinteän muinaisjäännöksen 30 kertaa. Kaikki havaitut kohteet olivat ennestään tuntemattomia. Nämä ovat keskiaikaisia kylätontteja, keskiaikaisia-uuden ajan alun tielinjoja, kaskiröykkiöalueita, hautausten painanteiden alueita sekä erilaisia yksittäisiä rakenteita, kuten kuoppia tai kiviaitoja. Suurin osa muinaisjäännöksistä kuuluu kokonaan tai osittain rauhoitusluokkaan II, kaksi kohdetta kuuluu rauhoitusluokkaan III.

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	2
TIIVISTELMÄ	7
SISÄLLYSLUETTELO	8
1. JOHDANTO	10
2. TAUSTATIETOA TUTKIMUSALUEESTA JA -MENETELMISTÄ	11
2.1. Kylät	11
2.2. Kaskialueet	13
2.2.1. kaskiröykkiöt	14
2.2.2. hautamaiset painanteet	14
2.2.3. muut rakenteet	15
2.3. Tiestö	16
2.3.1. Härkätie	16
2.3.2. Hiidentie	18
2.3.3. Kylä- ja paikallistiet	19
3. LÄHTEET	21
4. KIINTEÄT HISTORIALLISEN AJAN MUINAISJÄÄNNÖKSET	22
Kohde 1 Hämeenlinna Tertti	22
Kohde 14 Kalvola Janha	24
Kohde 15 Kalvola Aropaltio	27
Kohde 16 Kalvola Kaskenmäki 1	28
Kohde 17 Kalvola Kaskenmäki 2	30
Kohde 18 Kalvola Kaskenmäki 3	32
Kohde 19 Kalvola Korvenniitty 1	35
Kohde 20 Kalvola Korvenniitty 2	37
Kohde 21 Kalvola Lintustenmäki	39
Kohde 22 Kalvola Riuttankallio	41
Kohde 25 Valkeakoski Itko 3	43
Kohde 28 Valkeakoski Muntee	45
Kohde 32 Valkeakoski Harakka	47
Kohde 33 Valkeakoski Kalalahti 1	48
Kohde 35 Valkeakoski Yli-Hinkka	49
Kohde 36 Valkeakoski Muti	50
Kohde 37 Valkeakoski Hyrkkäänmäki	52
Kohde 39 Lempäälä Torittu	53
Kohde 41 Lempäälä Lepauksenkorpi	55
Kohde 42 Lempäälä Rutaperä	56

4.1. Tiestö	57
Kohde 2 Hämeenlinna Tauru-Peltola	57
Kohde 8 Hattula Sattulan Teboil	58
Kohde 9 Hattula Hietainportinmäki 1	59
Kohde 10 Hattula Hietainportinmäki 2	60
Kohde 26 Valkeakoski Itko 4	61
Kohde 30 Valkeakoski Linnanen 2	62
Kohde 31 Valkeakoski Maatiala	63
Kohde 34 Valkeakoski Kalalahti 2	64
Kohde 38 Lempäälä Harhala	66
5. MUUT HAVAINNOT	67
Kohde 11 Hattula Hakinmäki 3	67
6. YHTEENVETO	69
Luettelo mustavalkonegatiiveista	70
Luettelo diapositiiveista	73
kuvataulut	74
Karttaluettelo	91
+ Karttaliitteet 33 kpl	
+ Löytöluettelon kopio	

1. JOHDANTO

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti 1-31.5.2007 historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin suunnitellulla maakaasuputkilinjalla välillä Hämeenlinna-Lempäälä. Tutkimuksia tehtiin viiden kunnan alueella, edellä mainittujen lisäksi Hattulassa, Kalvolassa ja Valkeakoskella. Tutkimuskustannuksista (14 000 €) vastasi työn tilaaja Gasum Oy. Kenttätutkimuksista jälkitöineen vastasi Museoviraston tutkija FM Jouni Taivainen. Esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnista vastasi Museoviraston arkeologian osaston tutkija FM Kreetta Lesell (ks. Lesellin inventointikertomus arkeologisen osaston topografisessa arkistossa).

Inventoinnissa tutkittiin suunnitellun maakaasuputkilinjauksen alle jäävä alue. Inventoidun alueen leveys oli n. 100 metriä (50 metriä keskilinjaa molemmin puolin). Eräissä kohteissa tehtiin kartoitusta tätä leveämmälläkin alueella. Tällöin kyseessä olivat muinaisjäännösalueet, joiden rajat linjaukseen liittyen haluttiin saada selviksi (esim. kaskiröykkiöalueet). Valkeakosken alueella suunniteltu maakaasuputkilinja kulkee keskiajalta tunnettujen kylien sivuitse Itkon-Linnaisten-Munteen-Maatialan alueella sekä Rauttunselän pohjoispuolella Metsäkansassa Mutin alueella. Näiden kylien alueelta tehtiin inventoinnin esivalmisteluihin liittyen kartta-analyysi, jossa esipaikannettiin vanhimman karttamateriaalin avulla kylätontit, tiestö ja rintapellot nykyiselle peruskartalle.

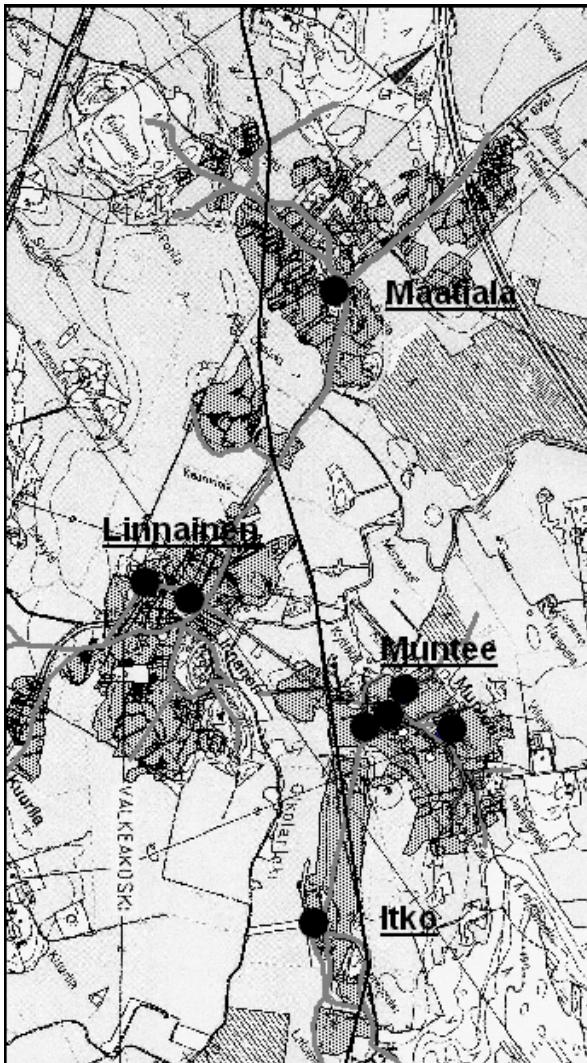
Inventoinnissa selvisi, että maakaasuputkilinja kohtaa/sivuaa historiallisen ajan kiinteän muinaisjäännöksen 30 kertaa. Kaikki havaitut kohteet olivat ennestään tuntemattomia. Nämä ovat keskiaikaisia kylätontteja, keskiaikaisia-uuden ajan alun tielinjoja, historiallisen ajan viljely- eli kaskiröykkiöalueita, todennäköisesti historialliselle ajalle kuuluvia ja enimmäkseen kaskiviljelyyn liittyviä hautamaisten painanteiden alueita, jotka todennäköisesti ovat nauriskuoppia, sekä erilaisia yksittäisiä rakenteita, kuten kuoppia tai kiviaitoja. Suurin osa muinaisjäännöksistä kuuluu kokonaan tai osittain rauhoitusluokkaan II, kaksi kohdetta kuuluu rauhoitusluokkaan III.

Hämeenlinnan-Hattulan-Kalvolan-Valkeakosken-Lempäälän alue kuuluu Hämeen rautakautisen asutuksen ydinalueeseen. Rautakautinen asutus on keskittynyt alueen vesistöjen varsille ja monin paikoin nykyiset asutuskeskukset sekä kylät sijaitsevat samoilla paikoilla kuin rautakaudella/keskiajalla. Maanviljely on jo vuosituhansia eri asteisesti kuulunut alueen elinkeinoihin. Peltoviljelyn lisäksi on harjoitettu karjataloutta ja kaskiviljelyä. Voidaan ajatella, että alueen kylät muodostavat eräänlaisia toiminnallisia ytimiä ja näiden välisiä verkostoja, joiden ympäristössä on mm. erilaisia perinteiseen maatalouteen liittyneitä toimintavyöhykkeitä ja kulkureittejä. Näiden muodostamaa toiminnallista kokonaisuutta voidaan tutkia historiallisen lähdeaineiston lisäksi niiden synnyttämien jälkien eli muinaisjäännösten avulla. Inventoinnissa kohdatut historiallisen ajan muinaisjäännökset voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: Kylät, kaskialueet ja tiestö.

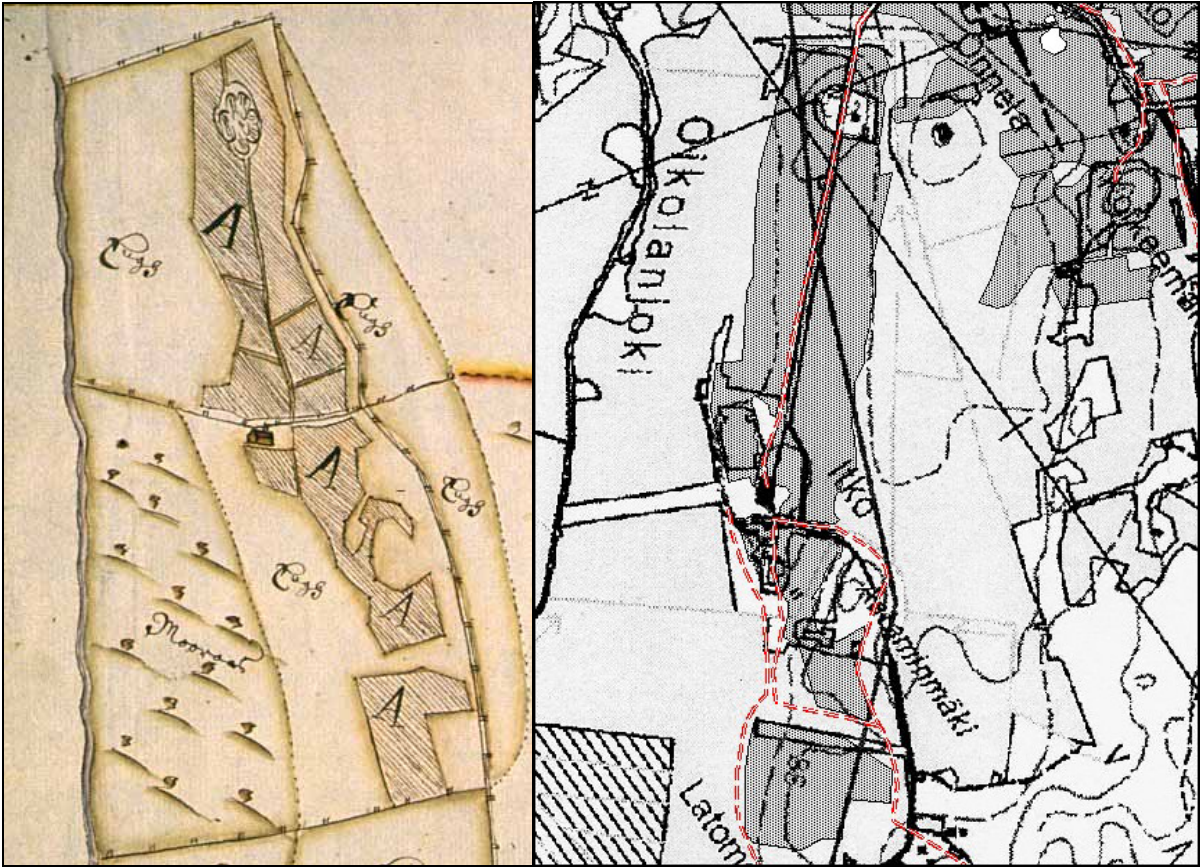
2. TAUSTATIETOA TUTKIMUSALUEESTA JA -MENETELMISTÄ

2.1. Kylät

Tutkimusalueen keskiaikaisista kylistä löytyy tietoja paikallishistorioista (Hämeenlinnan historia I, Hattulan historia, Kalvolan historia I ja Lempäälän historia) joiden kyläluettelot perustuvat Suomen asutus 1560 –luvulla –teokseen. Nämä luettelot käytiin inventoinnin esivalmistelussa läpi kunnittain ja selvitettiin niiden ja historiallisten karttojen sekä nykyisen karttamateriaalin avulla tehdyllä kartta-analyysillä kylien mahdollinen sijainti maakaasuputkilinjauksella (ks. kuvat 1, 2 ja 3). Kenttätutkimuksissa kohteet varmennettiin visuaalisin havainnoin sekä maakaasuputkilinjauksella tehdyllä peltopoiminnalla ja koekuopituksella.

Kuva 1: Esimerkki yhdistelmäkartasta alueelta Itko-Muntee-Linnainen-Maatiala. Peruskartalle lisätty 1600-1800 –lukujen kylätontit/talon paikat (mustat pallot), tiestö (harmaa viiva) ja pellot (harmaa rasterointi) map-info ohjelman avulla. Maakaasuputki kulkee kuvassa alhaalta ylös kylätonttien sivuitse, peltoalueita ja teitä leikaten (musta viiva). Kartassa esiintyy eri-ikäisten karttamateriaalien erilaisista mittatarkkuuksista johtuvia vääristymiä, mutta yleiskuva on kuitenkin hyvä. Ei mittakaavassa.

Kuva 2: Esimerkki kartta-analyysistä. Vasemmalla Itkon yksinäistalo peltoineen ja teineen vuoden 1693 kartassa, oikealla yhdistelmäkartta, jossa vanhimman kartan ja vuoden 1857 kartan tiedot on yhdistetty nykyiselle peruskartalle. Päärakennus keskellä, tiet katkoviivalla, pellot harmaalla, maakaasuputkilinja mustalla.

Kuva 3: Itkon yksinäistalon tontin alueella olevan Aataminmäen länsirinteen kivettyjä kellarikuoppia. Taustalla Itkon yksinäistalon tontti.

2.2. Kaskialueet

Kaskenpolttoa on perinteisesti pidetty suomalaisen maanviljelyksen vanhimpana muotona ja sitä on harjoitettu lähes nykypäiviin saakka (Kaukiainen 1980, 66). Tutkimusalueella esim. Kalvolan länsiosissa tiedetään kaskeamista harjoitetun vielä 1900 –luvun alkupuolella, vaikkakin se silloin oli jo erittäin harvinaista. (Favorin 1996, 38-39). Lempäälästä tiedetään, että 1800 –luvulla kaskeamista käytettiin ainakin uudisviljelykseen ryhdyttäessä. Tämä tapa on varmastikin ollut yleisin pellon rai-vaustapa kautta aikojen (Grotenfelt 1901, 20).

Kuva 4: Esimerkki kaskialueesta sen käyttöaikana. Poltettua ja viljeltyä kaskea Kolin länsirinteellä kesällä 2001. Jouni Taivainen.

Vanhin kirjallinen tieto kalvolalaisten kaskesta on 1440 –luvulta. 1600-1700 –luville tultaessa valtiollan suhtautuminen kaskeamiseen muuttui pikku hiljaa kielteiseksi. Vuoden 1734 metsäsääntö kielsi koko valtakunnassa kaiken kaskeamisen talojen ja kylien metsissä, jos ne eivät olleet runsaat eikä uudisviljelyyn ollut mahdollisuutta. Polttoviljelyyn tuli hakea lupa maaherralta. Vuonna 1763 luvattomasta kaskeamisesta saivat haasteen käräjille useimmat Kalvolan maanomistajat. Tuolloin tavattiin yhteensä 65 kaskea. Vuosisadan vaihteen tienoilla kaskeaminen oli jo vähäistä (Suvanto 1992, 245-251).

Aiemmissa arkeologisissa tutkimuksissa saatujen tulosten mukaan Kalvolan Kaarneenmäen viljely-
röykkiöalueella olisi harjoitettu kaskiviljelyä keskiajan lopulta viime vuosisadoille (Schulz 1992). Myös Hattulan Retulansaareissa on saatu saman tyyppisiä tuloksia, mutta toisaalta myös paljon vanhempia. Salonniemen viljelyröykkiöalueelta löydetyn ohranjyvän ajoitustulos kertoo sen ajoittuvan vuosiin 390-200 cal. BC (Taivainen 2006).

Kaskiviljelyä on ollut useita eri tyyppisiä ja kaskissa on viljelty useita eri lajikkeita, kuten ruista, ohraa, kauraa, hernettä, pellavaa, tattaria ja naurista. Kaskeamistekniikoita on myös ollut useita ja niissä on tapahtunut aikojen kuluessa kehitystä. Kaskeamisessa maanmuokkaus on yleensä ollut kevyttä. On käytetty yksinkertaisia puisia kuokkia ja risuäkeitä, mutta myös järeämpiä maanmuok-kausvälineitä kuten kaskiauraa (Grotenfelt 1901, 21-79).

2.2.1. Kaskiröykkiöt

Inventoinnissa metsäalueilta tavatut kaskiröykkiöalueet ilmentävät todennäköisimmin ns. kaskikierron piirissä olleita alueita, joiden kiertoaika kaskesta kaskeen oli n. 20-30 vuotta. Tässä ajassa poltetun metsän tilalle ehti kasvaa uusi metsikkö, joka oli valmis poltettavaksi uutta kaskea varten. Tällaiset alueet näyttävät inventointihavaintojen perusteella sijaitsevan useimmiten melko reheväsuvuisissa metsissä; lehtomaiseksi luokitelluissa mustikka-käenkaalityypin ja jopa mustikka-oravanmarjatyyppin kuusimetsissä.

Kuva 5: Kaskiröykkiöalue Lempäälän Toritussa lähellä kuivatun Tervajärven rantaa.

Kaskesta otettiin polton jälkeen muutama sato, minkä jälkeen siitä tuli hyvä niitty eli aho ja sen jälkeen metsälaidun. Metsälaitumena vanhaa kaskiahoa käytettiin yleensä niin kauan kunnes se jälleen kaadettiin kaskeksi. Tällaiset kaskikierron alaisina olleet alueet ovat saattaneet olla käytössä hyvin pitkiä aikoja jolloin ne ovat joutuneet huomattavan suuren maanmuokkaustoiminnan alaisiksi. Hyvän yleiskuvan tavallisesta kiertokaskesta antaa laskelma, jossa tarkastellaan saman maa-alan käsittelyä 100 vuoden aikana. Käytettäessä 25 –vuotiskiertoa olisi ala tullut poltetuksi vähintään 4 kertaa, kynnetyksi 12 kertaa ja haratuksi 12 kertaa, jos jokaisesta kaskesta olisi otettu kolme satoa. Kaadettua kaskea, paloa ja viljaa kasvavaa halmetta olisi alalla ollut 20 vuotena, niitettävää ahoa 12 vuotena ja laidunmaana se olisi ollut 68 vuotena. Mikäli alueella olisi harjoitettu kaskiviljelyä esim. 500 vuotena olisi edellä mainitut luvut kerrottava viidellä (Heikinheimo 1915, 5-106).

2.2.2. Hautamaiset painanteet

Metsissä sijaitsevilta kaskiröykkiöalueilta tavattiin inventoinnissa myös hautamaisia painanteita, jotka useimmiten muodostavat muutaman painanteen ryhmiä. Ne sijaitsevat yleensä loivissa rinteissä, joskus mäkien tai kumpareiden laella. Muutamassa tapauksessa hautamaiset painanteet sijaitsivat erillään kaskiröykkiöalueista, mutta kuitenkin niiden tuntumassa. Painanteet on mitä todennäköisimmin tulkittavissa kaskeamiseen liittyväksi ilmiöksi ja ne liittyisivät nimenomaan nauriskaskeihin, mihin sopii alla oleva kuvauskin.

”Naurismaiksi valittiin yleensä sekametsä, joskus hiekkaisemmaltakin maalta. Polton jälkeen siihen tehtiin kolme kylvöä, joista viimeisimmän sato varastoitettiin talvea varten kaivettuihin hautoihin. Korjuuajan lähetyksessä kaivetaan kaskan syrjään tai muuhun sopivaan paikkaan nauriskuoppa, ja kos-

ka nauriita tavallisesti viljellään hietaisilla mäillä tai niiden läheisyydessä, on säilytyspaikan saanti varsin helppo asia. Kuoppa on tavallisesti metriä vähän syvempi, muut mitat riippuvat sadon suuruudesta; jos se on suuri, tarvitaan tietysti useampia kuoppia. Nauriit nyyhdetään käsin ja kootaan läjiin lähelle kuoppaa, jonka jälkeen naatit ja navat listitään. Tämän tehtyä viedään nauriit kuoppaan, joka lopuksi peitetään havuilla ja hiekalla.”(Grotenfelt 1901, 64).

Yllä olevassa lainauksessa mainitut yksityiskohdat hautojen sijainnista ja koosta sopivat hyvin inventoinnissa tehtyihin havaintoihin. Pelkät päällisin puolin tehtävät päätelmät eivät kuitenkaan ole riittäviä hautamaisten painanteiden funktion selvittämiseksi, sillä niiden joukossa voi olla moneen eri tarkoitukseen tehtyjä hautoja, joiden merkitys ja ikä voi selvitä vain kaivaustutkimuksien avulla.

Kuva 6: Viiden hautamaisen painanteen muodostama ryhmä Kalvolan Kaskenmäki 3:ssa.

2.2.3. Muut rakenteet

Inventoinnissa tuli vastaan yksittäisiä kohteita, joista ei ole mainintaa lähdekirjallisuudessa, eikä niitä näy vanhassa kartta-aineistossakaan. Nämä kohteet ovat esim. yksittäisiä kuoppia tai painanteita. Osa on tulkittavissa kellarikuopiksi, mutta joidenkin tarkempi ajoitus tai funktio voi selvitä vain tarkemmissa tutkimuksissa, jos sittenkään.

Kuva 7: Kivetty kuoppa (Kalvola Aropaltio). Todennäköisesti vanha kellarikuoppa, johon lienee liittynyt puinen kate. Kohde saattaa liittyä läheiseen Aropaltion maatilaan.

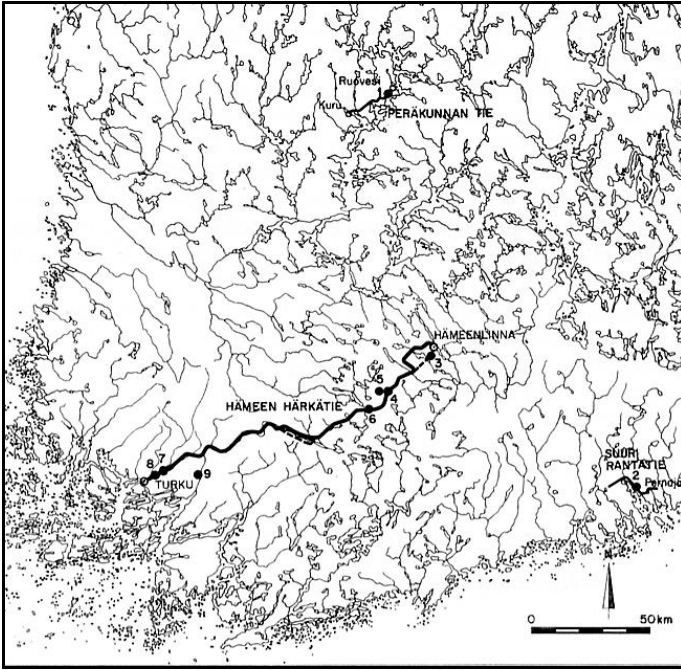
2.3. Tiestö

Inventoinnissa kiinnitettiin huomiota maakaasuputkilinjan ja vanhan tieverkon leikkauskohtiin. Näitä selvitettiin aiemman tutkimuskirjallisuuden (mm. Masonen 1989 ja 1991) ja historiallisen kartta-aineiston perusteella (Kuninkaan kartasto 1776-1805 sekä alueen varhaisimmat kyläkartat 1600-1800 -luvulta) vertaamalla nykyiseen peruskarttamateriaaliin ja maastohavaintoihin.

Inventoinnin perusteella selvisi, että suunniteltu maakaasuputki leikkaa rautakautisen/keskiaikaisen Hämeen Härkätien linjauksen yhdessä kohtaa (kohde 2, Hämeenlinna Tauru-Peltola), Janakkalasta tutkimusalueen kautta Pirkkalaan kulkevan vähintään keskiaikaisen Hiidentien kahdessa kohtaa (kohde 9, Hattula Hietainportinmäki 1; kohde 30, Valkeakoski Linnainen 2. Rautakaudelta/keskiajalta periytyviä kylä- ja paikallisteitä maakaasulinja leikkaa kuudessa kohtaa (kohde 8, Hattula Sattulan Teboil, 10, Hattula Hietainportinmäki 2, 25, Valkeakoski Itko 3, 26, Valkeakoski Itko 4, 28, Valkeakoski Muntee ja 31 Valkeakoski Maatiala). Vähintään uuden ajan alusta peräisin olevan Metsäkansan kylistä Lempäälän kirkolle johtavan tieuran linjaus leikkaa Lempäälän Mäyhjärven kaakkoispuolella (kohde 38, Lempäälä Harhala).

2.3.1. Härkätie

Hämeen vanhimmat ja tärkeimmät maantiet ovat vakiintuneet jo nuoremmalla rautakaudella. Tutkimusalueen tunnetuin ja historiallisesti merkittävin Hämeenlinnasta Turkuun kulkeva Härkätie on viimeisimmän tutkimuksen mukaan syntynyt n. 800 -luvulla. Tieverkko täsmentyi keskiajalla Hämeenlinna –keskeiseksi ja täydentyi etelään johtavilla teillä sekä asutuksen laajenemisen myötä lukuisilla paikallisteillä (Masonen 1989, 195; Masonen 1991, 21).

Kuva 8: Hämeen Härkätie (Masonen 1989, 26)

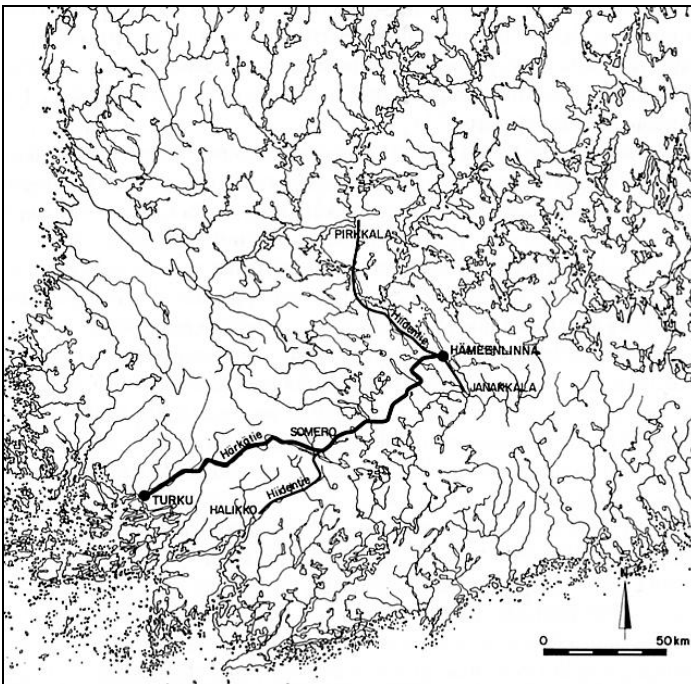
Kuva 9: Hämeen Härkätien linjausta tutkimusalueella Kuninkaan kartaston mukaan (Alanen & Kepsu 1989,). Maakaasuputkilinjan ja tien ylimalkainen leikkauskohta merkitty karttaan mustalla pisteellä.

Kuva 10: Maakaasuputkilinjan leikkauskohta Hämeen Härkätiellä suunnilleen mutkassa olevan auton kohdalla.

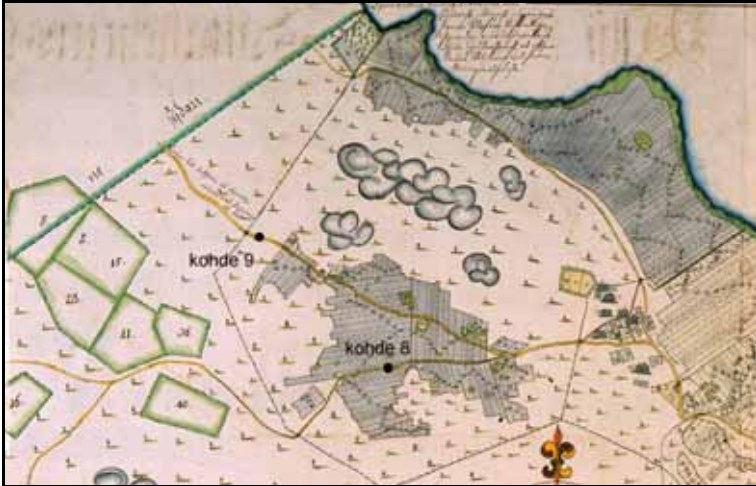
2.3.2. Hiidentie

Suomen varhaisimpia tieoloja käsiteltäessä viitataan usein ns. Hiidenteihin, jotka nimensä puolesta on ajoitettu esihistoriallisiksi. Tulkinta perustuu ajatukseen Hiisi –paikannimistä yleisinä kultti- ja markkinapaikkoina. Asiakirjalähteet tai kansanperinne eivät kuitenkaan viittaa hiisiin kollektiivisina kultti- tai markkinapaikkoina eikä niihin johtaneista hiidenteistä, minkä johdosta Masonen on esittänyt ajatuksen, että Hiidenteiksi olisikin kutsuttu kristillisellä ajalla huonoja kulkureittejä erotukseksi varsinaisista raivatuista teistä (Masonen 1991, 21).

Kuva 11: Vilho Niitemaan (1955, kuva 66) mainitsema Hiidentie Janakkalasta Pirkkalaan (Masonen 1989, 87).

Hiidentieksi nimetty reitti on kulkenut Janakkalasta Pirkkalaan tutkimusalueen kautta Hattulassa, Kalvolassa ja Valkeakoskella. Maakaasuputkilinja leikkaa mainittua Hiidentien linjausta kaksi kertaa (Hattulassa ja Valkeakoskella). Näillä alueilla Hiidentien linjaus on nähtävissä sekä kuninkaan kartastossa että vanhimmassa 1600 –luvun karttamateriaalissa. Hiidentie kulkee keskiajalta tunnettujen kylien kautta, joten ainakin tällä perusteella Hiidentien linjaus on vähintään keskiaikainen.

Kuva 12: Hiidentien kulkua Hattulan Sattulassa Hietainportinmäen kohteessa (kohde 9). Ote Sattulan kyläkartasta vuodelta 1698.

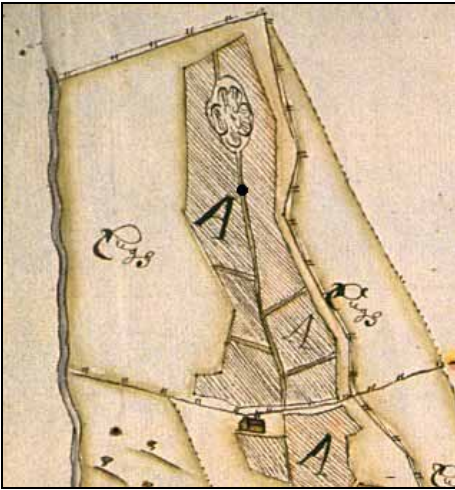

Kuva 13: Hiidentien kulkua Hattulan Hietainportinmäessä, kohde 9. Maakaasuputkilinjan ja tien leikkauskohta metsän reunassa.

2.3.3. Kylä- ja paikallistiet

Valtakunnallisesti merkittävän Hämeen Härkätien ja alueellisesti merkittävän Hiidentien lisäksi maakaasuputkilinja leikkaa rautakaudella ja keskiajalla syntyneiden kyläasutusten välillä olevia kylä- ja paikallisteitä kuudessa kohtaa. Näiden teiden synty kytkeytyy paikallisen kyläasutuksen muodostumiseen. Tiet ovat useimmiten kylien välisiä kulkureittejä, jotka kulkevat kylätontilta kylätontille rintapeltojen halki tai niiden laitamilla aidan viertä noudatellen. Joskus tiet kulkevat kylätontilta laitumien kautta metsä-alueille ja hiipuvat poluiksi. Tutkimusalueen kylä- ja paikallistiet ovat läheisessä yhteydessä edellä mainittuun Hiidentiehen ja useissa tapauksissa risteävät sen kans-

sa. Vanhimmat kylätiet eivät välttämättä vanhimmassa karttamateriaalissa näy varsinaisina teinä vaan pikemminkin erilaisina linjoina, kuten esim. peltojen välisinä maakaistaleina.

Kuva 14: Itkon yksinäistalo rintapeltoineen ja teineen vuoden 1693 kartassa. Maakaasuputken ja Itkosta Munteeseen menevän tielinjan leikkaus merkitty mustalla pisteellä. Tielinja erottuu peltojen välisenä kaistaleena.

Kuva 15: Itkosta Munteeseen menevä tie kulkee edelleen samoin kuin vuoden 1693 kartassa. Maakaasuputkilinjan ja tien leikkauskohta suunnilleen valon ja varjon rajalla tien kohdalla.

3. LÄHTEET

Kartat:

Maanmittauslaitoksen arkisto, Jyväskylä

Valkeakoski Itko v. 1857, 5:4

Valkeakoski Munttee v. 1846-48, 42:a

Valkeakoski Linnainen v. 1768, 16 ja 16:a

Valkeakoski Maatiala v. 1767, 19:a

Valkeakoski Kalalahti v. 1768, 8, 8:a, 8:b, 8:c ja 8:d

Valkeakoski Koivunporras (Pietola), kartassa näkyy myös Muti 1768-69, 9

<http://www.virtuaaliyliopisto.fi/maakirjakartat/>

Hattula Sattula v. 1698, h10 9/2

Valkeakoski Itko v. 1693, h73 5/1

Valkeakoski Linnainen v.1641, bb1a 49-50

Valkeakoski Maatiala v. 1641, bb1a 47-48

Arkistolähteet:

Schulz, Peter 1992. Kalvola Iittala Kaarneenmäki. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa.

Kirjallisuus:

Alanen, Timo & Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 505. Tampere.

Arajärvi, Kirsti 1959. Lempäälän historia. Tampere.

Favorin, Martti 1996. *Kalvolan Historia II*. Hämeenlinna.

Gren, Leif 1997. Fossil åkermark. Borås

Grotenfelt, Gösta 1901. Suomen polttoviljelys. Porvoo.

Heikinheimo, Olli 1915. Kaskiviljelyksen vaikutus Suomen metsiin. Helsinki.

Kaukiainen, Yrjö 1980. Suomen taloushistoria 1, sivut 11-145. Helsinki

Masonen, Jaakko 1989. Hämeen Härkätie. Tiemuseon julkaisuja 4. Helsinki.

Masonen, Jaakko 1991. Hämeen tiepiirin historia. Tielaitos, Hämeen tiepiiri. Hämeenlinna.

Mäntylä, Eero 1976. Hattulan Historia. Hämeenlinna.

Niitemaa, Vilho 1955. Hämeen keskiaika. *Hämeen historia I*. Hämeenlinna

Siren, Ari 1994. Aikakirja IV. Lars Schroderus ja Sääksmäen geometrinen maakirja. Valkeakosken kaupungin julkaisusarja B:4.

Suvanto, Seppo 1992. *Kalvolan historia I*. Hämeenlinna

Internet:

Taivainen Jouni, 2006: www.ylikartano.fi/esihistoria

4. KIINTEÄT HISTORIALLISEN AJAN MUINAISJÄÄNNÖKSET

Inventointikertomuksen kohteille on annettu juokseva numerointi, joka alkaa Hämeenlinnasta ja päättyy Lempäälään. Numerointi käsittää sekä esihistoriallisen ajan että historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännöskohteet. Tästä raportista löytyvät historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännöskohteet. Esihistoriallisen ajan kiinteät muinaisjäännöskohteet ks. Kreetta Lesellin raportti Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto.

Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset on esitetty tässä siten, että tiestöön liittyvät kohteet on erotettu omaksi osakseen muiden muinaisjäännösten jälkeen osioon 4.1. tiestö.

1 Hämeenlinna Tertti

Muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9701

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat (+ esihistoriallinen asuinpaikka ks. Kreetta Lesellin raportti esihistoriallisista kiinteistä muinaisjäännöksistä)

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Ajoitus: historiallinen (+esihistoriallinen, ks. Lesell)

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2131 06

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6767490-680, i = 3357340-450, z = 100-105,

Keskipisteen koordinaatit: p = 6767852, i = 3357433

Koordinaattien selite: havaintojen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Hämeenlinnan kirkosta 5,5 km länteen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee maakaasuputkilinjan molemmin puolin. Kolme hautamaista painannetta ja kivi-pronssikautinen asuinpaikka sijaitsevat vanhan linjan itäpuolella olevalla itä-kaakkoon aukeavalla tasaisella terassilla, jonka alapuolella on kosteikkoa ja sen takana pellon reuna. Loput 18 hautamaista painannetta ja yksi kaskiröykkiö vanhan linjan länsipuolella kohoavan harjanteen rinteillä ja päällä. Puusto alueella on pääasiassa 15-20 metriä korkeaa männikköä, jouskossa kuusta. Hautamaisten painanteiden funktio ja ajoitus on avoin, mutta on mahdollista, että ne liittyvät esim. historiallisen ajan nauriskaskiviljelyyn ja olisivat siten naurishautojen jäännöksiä. Lähin keskiaikainen kylä on Vuorentaka, joka sijaitsee paikasta n. 1,5 km koilliseen. Kuninkaan kartastoon on merkitty torppa paikasta n. 300-400 metriä länsi-luoteeseen.

Kuva 16: Ote Kuninkaan kartastosta. Kohteen 1 likimääräinen sijainti merkitty karttaan.

Yksittäisten havaintojen koordinaatit (ykJ), koko ja rakenne on selitetty tarkemmin alla olevassa luettelossa. Uuden maakaasuputkilinjauksen alle jäävistä rakenteista on mitattu gps -koordinaatit, mutta linjan länsipuolelta on otettu vain läntisimmän ja pohjoisimman koordinaatit, muiden sijainti ilmoitetaan etäisyyksinä toisiinsa.

Röykkiöt

Rno	p-koord.	i-koord.	halkaisija m	korkeus m	silmäkivi	muuta
1	6767642	3357439	1,5	0,4		

Hautamaiset painanteet (nauriskuopat)

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6767528	3357442	1x3	0,4	itä-länsi -suunt.
2	6767526	3357440	1x3	0,5	itä-länsi -suunt.
3	6767516	3357463	1x3,5	0,5	lounais-koillinen -suunt.
4	6767607	3357400	1x3	0,5	kaakko-luode -suunt.
5	ed. 6 m	länteen	1x4	0,3	etelä-pohj. -suunt.
6	ed. 6 m ed. 1,5	länteen	1x2,5	0,3	etelä-pohj. -suunt.
7	m	kaakkoon	1x2	0,3	etelä-pohj. -suunt.
8	ed. 2 m 6:sta 3	länteen	halk. 1,5 m	0,4	pyöreä
9	m	länteen	1x4	0,3	etelä-pohj. -suunt.
10	ed. 2 m	länteen	1x3,5	0,3	etelä-pohj. -suunt.
11	ed. 2 m	länteen	1,5x2,5	0,5	etelä-pohj. -suunt.
12	ed. 1 m	pohj.	1x4	0,5	etelä-pohj. -suunt.
13	ed. 1 m	koill.	1x3,5	0,5	etelä-pohj. -suunt.
14	ed. 4 m 11:stä	luot.	1x6	0,8	kaakko-luode -suunt.
15	6m	länteen	1x3,5	0,3	etelä-pohj. -suunt.
16	6767635	3357350	1x3,5	0,6	lounais-koillinen -suunt., läntisin
17	ed. 2 m	etelään	halk. 1 m	0,4	pyöreä
18	ed. 1 m	etelään	1x4	0,5	lounas-koillinen -suunt.
19	ed. 7 m 4:sta	kaakkoon	2x3,5	0,5	kaakko-luode -suunt.
20	10m	pohj.	1x2,5	0,4	kaakko-luode -suunt.
21	6767677	3357439	1x2,5	0,5	kaakko-luode -suunt., pohjoisin

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 1

Negatiivit ja kuvat: 125712:21-23

Diat: -

14 Kalvola Janha

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9726

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Ajoitus: historiallinen ?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 04

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6778330-550, i = 3347900-3348150

Keskipisteen koordinaatit: p = 6778436, i = 3348037

Koordinaattien selite: havaintojen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Kalvolan kirkosta 3,7 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee peltoaukealla olevassa laajassa tien halkaisemassa metsäsaarekkeessa, jossa on myös taloja. Kohde on hyvin säilynyt, mutta alueen halkaiseva maakaasuputkilinja on osaltaan tuhonnut sitä. Röykkiöalue jatkuu maakaasuputkilinjan länsi-luoteispuolelle, mutta sitä aluetta ei kartoitettu. Inventoinnissa alueelta kartoitettiin 53 röykkiötä, 12 hautamaista painannetta, kolme vallimaista kohoumaa, yksi kuoppa ja yksi maansekainen peruskiveys. Kartoitetun alueen eteläosa on mustikka-käenkaalityypin kuusimetsää, pohjoisosa koivumetsää. Kivistä ladotut samaloituneet röykkiöt sijaitsevat alueella melko tasaisin välein ja ovat halkaisijaltaan 1-3 metriä. Paikoitellen röykkiöiden välinen alue on hyvin tasaista, joten alueella on todennäköisesti käytetty maanmuokkausvälineitä, kuten äestä, kuokkaa tai auraa. Hautamaiset painanteet sijaitsevat pienissä ryhmissä loivissa rinteissä tai terassimaisten tasanteiden reunalla. Niiden leveys on useimmiten metrin, syvyys puolen metrin ja pituus 2-4 metrin luokkaa.

Todennäköisesti kyseessä on kaski- ja/tai peltoviljelyalue. Äimjärven suunnan rautakautisten kalmistojen alueelle ja keskiaikaisiin kyliin on matkaa n. 1,5-3 km etelän ja lännen suuntaan (esim. Kutinen, Kankainen, Keikkala, Sittala) ja pohjoiseen Vanajaveden suuntaan n. 1,5 km. (Heinu). Paikalta löytyneet perustukset voivat kuitenkin viitata, että alueella on ainakin jossain vaiheessa ollut myös viljelyyn liittyvää asutusta, esim. torppa.

Kuva 17: Kalvola Janha. Röykkiö nro 15. Luoteesta 23.5.2007 (JT).

Yksittäisten havaintojen (röykkiöt + muut rakenteet) koordinaatit (ykJ), koko ja rakenne on selitetty tarkemmin alla olevassa luettelossa.

Röykkiöt

Rno	p-koord.	i-koord.	halkaisija m	korkeus m	silmäkivi	muuta
1	6778349	3348102	1	0,3		
2	6778354	3348102	1	0,3		
3	6778351	3348087	1	0,2		
4	6778349	3348078	1	0,2		
5	6778357	3348083	1,5	0,4		
6	6778352	3348088	1,5	0,5		
7	6778357	3348094	1	0,3		
8	6778359	3348103	1	0,3		
9	6778361	3348112	1	0,3		
10	6778361	3348092	1	0,2		
11	6778357	3348082	1,5	0,2		
12	6778361	3348069	1	0,3		
13	6778377	3348054	3	0,6		
14	6778366	3348052	1	0,2		
15	6778400	3348030	3	0,8	on	
16	6778413	3348050	2	0,6	on	
17	6778415	3348057	1	0,2		
18	6778382	3348092	1	0,2		
19	6778364	3348099	1	0,2		
20	6778357	3348109	1	0,2		
21	6778354	3348118	1,5	0,4	on	
22	6778390	3348114	2,5	0,5		
23	6778401	3348121	3	0,4		
24	6778405	3348117	3	0,6		
25	6778428	3348041	1	0,3		
26	6778441	3348020	1,5	0,2		
27	6778444	3348036	2	0,5		
28	6778459	3348052	2,5	0,4		
29	6778463	3348024	1	0,2		
30	6778450	3348977	2,5	0,5	on	
31	6778498	3348004	3	0,5		
32	6778523	3348018	2	0,4		
33	6778523	3348008	2	0,4		
34	6778506	3347997	3	0,6		
35	6778499	3347982	1,5	0,5		
36	6778461	3347963	1	0,4		
37	6778457	3347961	1,5	0,2		
38	6778454	3347967	1	0,5		
39	6778447	3347971	1	0,3	on	
40	6778449	3347959	2	0,6	on	
41	6778453	3347955	1	0,3		
42	6778460	3347958	1,5	0,2		
43	6778459	3347952	1	0,3		
44	6778460	3347962	1,5	0,3		
45	6778452	3347936	1,5	0,2		
46	6778460	3347933	2,5	0,3	on	
47	6778479	3347925	3	1	on	
48	6778473	3347918	1,5	0,3		
49	6778490	3347925	2	0,5		
50	6778490	3347920	1	0,3		

51	6778502	3347930	1,5	0,2
52	6778510	3347906	1,5	0,3
53	6778513	3347890	1	0,3

Hautamaiset painanteet (nauriskuopat)

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6778413	3348007	1x4	0,6	kaakko-luode -suunt.
2	6778408	3348008	1x2	0,3	kaakko-luode -suunt.
3	6778412	3348041	1x4	0,6	lounais-koillinen -suunt.
4	6778421	3348053	1x3,5	1	lounais-koillinen -suunt.
5	6778425	3348059	1,5x4	1	lounais-koillinen -suunt.
6	6778363	3348132	1,5x2,5	0,3	etelä-pohj. -suunt. Ovaali muoto
7	6778369	3348147	1x5	0,7	kaakko-luode -suunt.
8	6778382	3348142	1x3,5	0,7	itä-länsi -suunt.
9	6778406	3348134	1x5	0,4	itä-länsi -suunt.
10	6778408	3348134	1x4	0,4	itä-länsi -suunt.kaksi osainen
11	6778514	3348016	1x4	0,6	itä-länsi -suunt.
12	6778504	3347980	1,5x3	0,7	lounais-koillinen -suunt.

Vallimaiset kohoumat

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	korkeus m	muuta
1	6778366	3348085	3x3	0,5	pyöreähkö, keskellä kuoppa
2	6778388	3348028	2,5x2,5	0,3	pyöreähkö, keskellä kuoppa
3	6778470	3347978	4x4	0,2	pyöreähkö, keskellä kuoppa

Kuopat

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6778417	3348032	halk. 1,5	0,4	pyöreähkö

Rakennuksen perustus

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	korkeus m	muuta
1	6778379	3348142	3x3	0,3-0,4	tehty kivistä ja maasta

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 7

Negatiivit ja kuvat: 125712:29-30

Diat:

15 Kalvola Aropaltio

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9727

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet

Tyyppin tarkenne: kellarit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 3

Peruskartta 2132 01

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6780230, i = 3346481, z = 105

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit kohteen keskeltä

Sijainti: Kalvolan kirkosta 2 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee 3-tienvarressa olevan kuusimetsää kasvavan pienen kumpareen koillisrinteellä suunnitellun maakaasuputkilinjan keskellä. Pikatien leikkaukseen on matkaa n. 20 metriä. Neliskanttisen kuopan mitat ovat 2 x 3 metriä, syvyys n. 0,7 metriä. Kuoppa on sammaloitunut ja sen seinät on tuettu epäsäännöllisesti kolmeen kerrokseen ladotuilla maakivillä. Myös kuopan pohjalla on sammalen alla kiviä, jotka saattavat olla romahtaneista seinistä. Kuopan suuaukko on alarinteen puolella koillisessa. Kyseessä lienee käytöstä jäänyt kellarikuoppa, jonka ikä jää avoimeksi, mutta se voi liittyä esim. lähellä sijaitsevaan Aropaltion maatilaan.

Kuva 18: Kivetty kellarikuoppa. Idästä. (JT).

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 8

Negatiivit ja kuvat: 125712:32

Diat:

16 Kalvola Kaskenmäki 1

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9730

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Ajoitus: Historiallinen ?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 01

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6781240-290, i = 3344990-3345100, z = 125

Keskipisteen koordinaatit: p = 6781268, i = 3345033

Koordinaattien selite: havaintojen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Kalvolan kirkosta 1,6 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee karttaan merkittyjen metsäteiden risteyksen koillispuolella laajan Kaskenmäen loivassa etelärinteessä. Kohde on hyvin säilynyt. Paikalla kasvaa n. 15-20 metriä korkea männikköä ja jonkin verran kuusta. Kohteessa on kahdeksan viljelyröykkiötä, joiden havaitseminen on vaikeaa niitä peittävän paksun sammalen vuoksi. Röykkiöiden halkaisijat vaihtelevat n. 1-2 metrin välillä. Kohteeseen kuuluu lisäksi röykkiöistä hieman erillään oleva neliömäinen kuoppa, jonka halkaisija on n. 1 metri sekä kolmen hautamaisen painanteen muodostama ryhmä, joka sijaitsee pienen kumpareen päällä röykkiöistä koilliseen. Todennäköisesti kyseessä on Äimäjärven rannalla sijaitsevien kylien tai yksittäisten talojen hyödyntämä kaskiviljelyalue. Esim. keskiaikaisiin Keikkalan ja Sittalan kyliin on matkaa n. kilometri-puolitoista etelän ja lännen suuntaan.

Kuva 19: Kalvola Kaskenmäki 1. Röykkiö nro 3 osittain paljastettuna. Idästä 18.5.2007 (JT).

Yksittäisten havaintojen (röykkiöt + muut rakenteet) koordinaatit (ykJ), koko ja rakenne on selitetty tarkemmin alla olevassa luettelossa.

Röykkiöt

Rno	p-koord.	i-koord.	halkaisija m	korkeus m	silmäkivi	muuta
1	6781243	3344994	2	0,6		
2	6781251	3345001	2	0,5		
3	6781250	3345003	2	0,7		
4	6781253	3345004	2	0,5		
5	6781270	3345016	1	0,2		
6	6781267	3345004	1,5	0,4		
7	6781279	3345014	1,5	0,5		
8	6781265	3344984	1,5	0,3		
9						

Hautamaiset painanteet (nauriskuopat)

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6781254	3345093	1x4		1 kaakko-luode -suunt.
2	6781255	3345095	1x3	0,5	etelä-pohj. -suunt.
3	6781259	3345094	1x3,5	0,3	kaakko-luode -suunt.

Kuopat

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6781286	33450032	1x1		0,4 neliömäinen, loivat reunat

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 9

Negatiivit ja kuvat: 125712:24

Diat:

17 Kalvola Kaskenmäki 2

muinaisjäänköskohderekisterinumero: 1000 00 9731

Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: nauriskuopat

Ajoitus: Historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 01

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6781270, 3344725, z = 122,5

Koordinaattien selite: kohteen keskipisteen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Kalvon kirkosta 1,6 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee avonaisen ja laikutetun hakkuuaukean koillisreunassa metsän puolella laajan Kaskenmäen etelään viettävällä loivalla rinteellä. Kohteeseen kuuluu kaksi hautamaista painannetta. Mahdollisesti kyseessä ovat vanhat naurishaudat. Todennäköisesti kyseessä on Äimäjärven rannalla sijaitsevien kylien tai yksittäisten talojen hyödyntämä kaskiviljelyalue. Esim. keskiaikaisiin Keikkalan ja Sittalan kyliin on matkaa n. kilometri-puolitoista etelän ja lännen suuntaan.

Kuva 20: Kalvola Kaskenmäki 2. Hautamainen painanne nro 1. Koillisesta. 28.5.2007 (JT).

Hautamaisten painanteiden koordinaatit (ykJ), koko ja rakenne on selitetty tarkemmin alla olevassa luettelossa.

Hautamaiset painanteet (nauriskuopat)

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6781270	3344726	1x4		0,4 lounais-koillinen -suunt.
2	6781268	3344724	1x4		0,4 lounais-koillinen -suunt.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 10

Negatiivit ja kuvat: 125712:34-35

Diat:

18 Kalvola Kaskenmäki 3

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9732

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Ajoitus: Historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 01

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6781310-450, i = 3344010-360

Keskipisteen koordinaatit: p= 6781389, i = 3344137

Koordinaattien selite: havaintojen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Kalvolan kirkosta 1,6 km pohjoiseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee laajan Kaskenmäen etelärinteellä. Inventoidulla alueella on sekä laikutettua hakkuaukeaa että eri vaiheissaan kasvavaa metsää, joista osa on mänty- ja osa kuusimetsää. Osa kohteen röykkiöistä on osittain tuhoutunut hakkuualueen laikutuksessa ja puun korjuussa. Kohteessa on 72 viljelyröykkiötä ja yhdeksän hautamaista painannetta. Röykkiöt muodostavat melko yhtenäisen ryhmän, mutta jokunen röykkiö on suuresta ryhmästä hieman erillään alueen itäosassa. Hautamaisista painanteista viisi on röykkiöistä erillään alueen koillisosassa hakkuualueen reunassa metsän puolella kohoavassa mäntyjä kasvavassa mäen kumpareessa, loput neljä muodostavat kahden painanteen ryhmät röykkiöalueella. Todennäköisesti kyseessä on Äimäjärven rannalla sijaitsevien kylien tai yksittäisten talojen hyödyntämä kaskiviljelyalue. Esim. keskiaikaisiin Keikkalan ja Sittalan kyliin on matkaa n. kilometri-puolitoista etelän ja lännen suuntaan.

Kuva 21: Kalvola Kaskenmäki 3. Röykkiö nro 64 osittain paljastettuna. Lännestä 28.5.2007 (JT).

Yksittäisten havaintojen (röykkiöt + hautamaiset painanteet) koordinaatit (ykJ), koko ja rakenne on selitetty tarkemmin alla olevassa luettelossa.

Röykkiöt

Rno	p-koord.	i-koord.	halkaisija m	korkeus m	silmäkivi	muuta
1	6781456	3344042	1,5	0,5		
2	6781458	3344058	1	0,3		
3	6781461	3344059	1	0,4		
4	6781457	3344074	2,5	0,6		
5	6781450	3344095	2	0,5		osittain hajon.
6	6781457	3344093	2,5	0,7		
7	6781431	3344104	1,5	0,3	on	
8	6781419	3344104	1,5	0,3	on	
9	6781408	3344096	3	1	on	
10	6781398	3344095	2,5	0,6		osittain hajon.
11	6781367	3344082	2,5	0,6		
12	6781349	3344081	2	0,6		osittain hajon.
13	6781339	3344076	2	0,5		osittain hajon.
14	6781323	3344079	1,5	0,6		osittain hajon.
15	6781320	3344091	3	0,6		osittain hajon.
16	6781316	3344097	1,5	0,4		osittain hajon.
17	6781309	3344101	1,5	0,4		osittain hajon.
18	6781312	3344103	2	0,4		osittain hajon.
19	6781319	3344106	1,5	0,4		
20	6781421	3344156	1,5	0,4		osittain hajon.
21	6781413	3344150	2	0,4		
22	6781393	3344137	2	0,4		osittain hajon.
23	6781381	3344144	2	0,5		
24	6781371	3344151	2	0,5		osittain hajon.
25	6781361	3344147	1,5	0,5		
26	6781350	3344120	1	0,4		
27	6781345	3344113	1	0,3		osittain hajon.
28	6781352	3344123	1	0,3		
29	6781356	3344104	2,5	0,4		osittain hajon.
30	6781350	3344113	2,5	0,5		
31	6781342	3344099	2,5	0,5		osittain hajon.
32	6781341	3344098	2,5	0,4		risukon alla
33	6781357	3344092	1	0,4		
34	6781361	3344090	1,5	0,6		osittain hajon.
35	6781373	3344111	2	0,3		
36	6781388	3344122	2,5	1	on	osittain hajon.
37	6781403	3344120	1,5	0,6		osittain hajon.
38	6781422	3344129	1,5	1	on	
39	6781428	3344121	2	0,7		
40	6781465	3344031	1,5	0,7		
41	6781469	3344027	1	0,2		
42	6781473	3344026	2	0,6		
43	6781479	3344025	2	0,7		
44	6781473	3344020	2,5	0,8		
45	6781470	3344011	2,5	0,8		
46	6781463	3344011	2,5	0,8		
47	6781455	3344008	2	0,6		
48	6781452	3344018	1	0,2		
49	6781451	3344027	1	0,3		
50	6781452	3344031	1	0,5		

51	6781450	3344035	2	0,7	
52	6781440	3344033	2,5	0,6	
53	6781442	3344028	1,5	0,3	
54	6781445	3344020	2	0,4	
55	6781442	3344040	1,5x4	0,4	aitamainen
56	6781439	3344044	2	0,7	
57	6781437	3344046	2	0,7	
58	6781426	3344050	2	0,6	
59	6781426	3344057	1,5	0,4	
60	6781423	3344062	1,5	0,3	
61	6781441	3344060	2	0,6	
62	6781441	3344050	1,5	0,5	
63	6781452	3344051	1	0,4	
64	6781377	3344353	2	0,7	
65	6781374	3344358	1,5	0,3	osittain hajon.
66	6781372	3344350	2	0,3	
67	6781367	3344352	2	0,6 on	
68	6781393	3344331	2,5	0,6	
69	6781398	3344320	2	0,6 on	
70	6781386	3344329	2	0,6 on	
71	6781401	3344314	1,5	0,6 on	

Hautamaiset painanteet (nauriskuopat)

nro	p-koord.	i-koord.	mitat	syvyys m	muuta
1	6781492	3344241	1x2		0,4 itä-länsi -suunt. Itäpäässä kiveys
2	6781489	3344240	1,5x3		0,7 itä-länsi -suunt. länsipäässä kiveys
3	6781487	3344238	1,5x3		0,5 itä-länsi -suunt.
4	6781486	3344237	1x3		0,4 itä-länsi -suunt.
5	6781478	3344237	1x3		0,5 itä-länsi -suunt.
6	6781471	3344052	1x4		1 etelä-pohj. -suunt.
7	6781465	3344042	1x3		0,5 etelä-pohj. -suunt.
8	6781361	3344115	1x3,5		0,4 kaakko-luode -suunt.
9	6781367	3344092	1,5x3		0,6 lounais-koillinen -suunt.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 11

Negatiivit ja kuvat: 125712:25-28, 37-39

Diat:

19 Kalvola Korvenniitty 1

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9733

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskirauniot, nauriskuopat

Ajoitus: Historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 01

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6781480-620, i = 3343140-310, z = 105-110

Keskipisteen koordinaatit: p = 6781530, 3343233

Koordinaattien selite: havaintojen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Kalvolan kirkosta 2 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Kaskenmäen loivassa lounaisrinteessä. Kartoitetulla alueella on sekä täysimittaista kuusikkoa, kuusitaimikkoa että vanhaa koivupusikkoa kasvavaa hakkuualueita, jossa ylispuuna on mänty. Alueelta kartoitettiin 14 viljelyröykkiötä, yksi neliömäinen kuoppa. Röykkiöt ovat melko sammaloituneita ja melko vaikeasti havaittavia, halkaisijaltaan 1-2,5 metriä. Lisäksi alueella havaittiin yksi röykkiöstä erillään oleva hautamainen painanne, joka sijaitsee Korvenniityn koillisreunassa olevan mäenrinteen käenkaali-mustikka –tyypin lehtomaisessa kuusikos-
sa. Todennäköisesti kyseessä on Äimäjärven rannalla sijaitsevien kylien tai yksittäisten talojen hyö-
dyntämä kaskiviljelyalue. Lähin keskiaikainen kylä on Sittala, kohteesta n. puoli kilometriä länteen.

Kuva 22: Kalvola Korvenniitty 1. Röykkiö nro 5 osittain paljastettuna. Pohjoisesta 29.5.2007 (JT).

Yksittäisten havaintojen (röykkiöt + muut rakenteet) koordinaatit (ykJ), koko ja rakenne on selitetty tarkemmin alla olevassa luettelossa.

Röykkiöt

Rno	p-koord.	i-koord.	halkaisija m	korkeus m	silmäkivi	muuta
1	6781561	3343263	1,5	0,4		
2	6781580	3343246	1	0,5		
3	6781589	3343242	1,5	0,4		
4	6781602	3343239	1,5	0,3		
5	6781605	3343231	1	0,4		
6	6781594	3343214	1,5	0,4		
7	6781563	3343229	1	0,4		
8	6781531	3343243	1,5	0,5		
9	6781491	3343262	1,5	0,3		
10	6781494	3343263	2,5	0,3		
11	6781536	3343280	1,5	0,3		
12	6781533	3343284	1,5	0,4		
13	6781534	3343284	1	0,3		
14	6781509	3343298	2	0,5	0n	

Hautamaiset painanteet (nauriskuopat)

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6781563	3343149	1x4	0,4	etelä-pohj. -suunt. Loivat reunat

kuopat

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6781586	3343226	1,5x1,5	0,3	neliömäinen, loivat reunat

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 12

Negatiivit ja kuvat: 125712:40-41

Diat:

20 Kalvola Korvenniitty 2

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9735

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: kaskirauniot, nauriskuopat

Ajoitus: Historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 01

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6781850-900, i = 3342650-710, z = 95

Keskipisteen koordinaatit: p = 6781860, i = 3342680

Koordinaattien selite: havaintojen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Kalvolan kirkosta 2,8 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Korvenniityn pohjoispäässä olevalla peltojen välisellä mäen kumpareella. Paikalla kasvaa käenkaali-mustikka –tyypin kuusimetsää sekä lehtipuita, mm. koivua. Kartoitettun alueen halkaisee vanha piikkilanka-aita, joka kulkee suunnilleen itä-länsi –suunnassa. Kohdeesta kartoitettiin seitsemän viljelyryötkkiötä, halkaisijaltaan 1-6 metriä sekä lisäksi neljä hautausta painannetta.

Kuva 23: Hauta 4, luoteesta. (JT).

Yksittäisten havaintojen (röykkiöt + hautamaiset painanteet) koordinaatit (ykJ), koko ja rakenne on selitetty tarkemmin alla olevassa luettelossa.

Röykkiöt

Rno	p-koord.	i-koord.	halkaisija m	korkeus m	silmäkivi	muuta
1	6781864	3342672		1,5	0,3 on	
2	6781865	3342671		1	0,2	
3	6781873	3342671		1,5	0,3	
4	6781880	3342671	1,5x3		0,5	
5	6781875	3342687	1x2,5		0,3	
6	6781884	3342686		6	0,5	hajanainen
7	6781860	3342660	1x3		0,3	

Hautamaiset painanteet (nauriskuopat)

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6781859	3342698	1x3		0,3 etelä-pohj. -suunt.
2	6781859	3342675	1,5x3		0,3 lounais-koillinen -suunt.
3	6781862	3342680	1x4		0,4 lounais-koillinen -suunt.
4	6781883	3342687	1,5x6		0,5 etelä-pohj. -suunt.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 13

Negatiivit ja kuvat: 125712:43

Diat:

21 Kalvola Lintustenmäki

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9736

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: nauriskuopat

Ajoitus: Historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 01

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6781940-6782020, i = 3342570-620, z = 105

Keskipisteen koordinaatit: p = 6781980, i = 3342590

Koordinaattien selite: havaintojen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Kalvolan kirkosta 3 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Lintustenmäen loivassa etelä-kaakkoisrinteessä. Kohde vaikuttaa vanhalta niityltä tai laitumelta, jolla kasvaa mm. katajaa sekä harvakseltaan joitakin isompia mäntyjä ja kuusia. Alueelta kartoitettiin kuusi hautamaista painannetta ja näistä hieman kauempana erillään oleva neliömäinen kuoppa. Kartoitettu alue rajoittuu länsi-luoteessa vanhaan matalaan, mutta melko laajaan sorakuoppaan, joka on jo maisemoitunut. Osa hautamaisista painanteista on vanhan sorakuopan reuna-alueella, joten todennäköisesti alue on aikanaan ollut laajempi.

Kuva 24: Kalvola Lintustenmäki. Yleiskuva maakaasuputkilinjalta kohti Korvenniitty 2:sta. Luoteesta 30.5.2007 (JT).

Yksittäisten havaintojen koordinaatit (ykJ), koko ja rakenne on selitetty tarkemmin alla olevassa luettelossa.

Hautamaiset painanteet (nauriskuopat)

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6781957	3342590	1x4,5		0,3 kaakko-luode -suunt.
2	6781962	3342593	1x4,5		0,3 kaakko-luode -suunt.
3	6781963	3342594	1x3		0,3 kaakko-luode -suunt.
4	6781966	3342586	1,5x3		0,6 kaakko-luode -suunt.
5	6781968	3342589	1,5x3		0,5 kaakko-luode -suunt.
6	6781975	3342592	1,5x3		0,6 kaakko-luode -suunt.

Kuopat

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6782012	3342607	3x3		0,5 neliskanttinen

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 14

Negatiivit ja kuvat: 125712:42-43

Diat:

22 Kalvola Riuttankallio

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9738

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet

Tyyppin tarkenne: kiukaat

Ajoitus: Historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 01

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6782520, i = 3342190, z = 100

Koordinaattien selite: kohteen keskipisteen gps-koordinaatit

Sijainti: Kalvolan kirkosta 3,5 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Riuttankallion loivassa länsirinteessä. Paikalla on täysikasvuinen kuusimetsä, itäpuolella hakkuuaukea. Paikalla havaittiin yksi neliskanttinen sammaleen peittämä kivilatomus, kooltaan 2 x 2 metriä, korkeudeltaan n. 0,4 metriä. Sammalen alta paljastui tiivis pala-neista kivistä koostuva kivilatomus, jota ei kuitenkaan tutkittu sen tarkemmin. Kivet olivat kooltaan n. nyrkin-hevososen pään kokoisia. Latomuksen ympäristö oli tasainen, mutta esim. peruskiveykseen varmuudella liittyviä rakenteita ei ollut paljain silmin havaittavissa (pieni kivikko n. 2 metriä tulisi-jasta lounaaseen, voisi mahd. liittyä perustukseen).

Kiukaan jäännös merkitsee, että paikalla on todennäköisesti ollut jokin rakennus, kuten esim. riihi tai savupirtti ja siihen liittyen mahdollisesti useampiakin rakennuksia. Lähimpiin taloihin on matkaa n. 200 metriä (Takamäki luoteessa ja Haapsamo lännessä). Nämä eivät kuulu keskiaikaiseen asutukseen, vaan ovat myöhemmin syntyneitä.

Kuva 25: Kalvola Riuttankallio. Yleiskuva kiukaan sijaintipaikasta, kuvassa keskellä olevan karttalaukan alla. Taustalla Riuttanmäen rinteitä. Lounaasta 30.5.2007 (JT).

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 15

Negatiivit ja kuvat: 125712:44-45

Diat:

25 Valkeakoski Itko 3

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9739

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kyläpaikat

Ajoitus: keskiaika?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 01

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6783230, i = 3341260, z = 82,5-90

Koordinaattien selite: kylätontin keskipiste, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Sijainti: Sääksmäen kirkosta 8,1 km etelään

Kohdekuvaus: Itkon kylä ei esiinny keskiaikaisissa lähteissä eikä 1500 –luvun maakirjoissa. Ensimmäinen maininta yksinäistalosta on vuodelta 1559, jolloin vahvistetaan raja Itkonsaaren ja Vierehännän välille. Jutikkala arvelee, että Itkonsaaresta puhuttaessa tarkoitettaneen ”sillä vetiseltä suoniityltä kohoavaa pikku mäkeä, jollaisella kylä on aikanaan ollut”. Em. asiakirjamaininnan mukaan Itko olisi lohkaistu Munteesta. Toisenlaisen päättelyn kautta hän esittää vaihtoehtoisesti sitä, että Itko olisi lohkottu Jutikkalan kylästä, jonka alueisiin se olisi aiemmin kuulunut (Jutikkala 1934, 147-148). Vuosien 1635-1850 välillä Itkossa taloluku vaihteli yhden ja kahden välillä ja sitä viljelivät milloin lampuodit, milloin talolliset (Jutikkala 1934, 216 taulukko)

Vanhimman karttamateriaalin ja inventointihavaintojen perusteella Itkon kylä on sijainnut samalla alueella, missä tilan rakennukset nykyäänkin sijaitsevat.. Alueen vanha ilme on hyvin säilynyt. Vanhimman karttamateriaalin mukaiset rintapellot ovat edelleen viljelyksessä, kylätontilla oleva kivijalan päälle tehty hirsinen ja lautavuorattu päärakennus on omistajan mukaan 1800 –luvun lopulta ja sijaitsee suunnilleen samalla paikalla kuin vuoden 1693 kartasta on nähtävissä. Kylätontille ei ole rakennettu mitään uudempaa rakennuskantaa, joten alueella voi olla säilyneenä vanhimpiakin kerrostumia. Nykyisin tilaa ei asuta säännöllisesti, mutta omistaja korjaa sitä hiljalleen ja viljelee maita. Alueen tiestö noudattelee myös vanhimpia kartoissa näkyviä linjauksia.

Peltoalueilta tuli löytöinä mm. punasavikeramiikkaa, piitä ja yksi pala kivisavikeramiikkaa. Kyläalueen itäosassa sijaitsevan, suhteellisen jyrkästi kohoavan Aataminmäen eteläosassa on vanha maisemoitunut sorakuoppa ja kaivelun jälkiä on myös mäen itäreunassa tien puolella sekä mäen laella. Mäen pohjoisosan lakialueella ja länsirinteessä on 6 x 8 metrin ja 2,2 metrin syvyinen jyrkkäreunainen kellari?kuoppa, joiden pohjalla on kaikenlaista rojua. Kolmas kuoppa sijaitsee länsirinteellä. Se on kaksi osainen. Isomman kuopan koko on sama kuin edellä mainituissa, mutta pienempi on kooltaan 3 x 3 metriä, syvyydeltään 1,5 metriä ja sijaitsee isomman pohjoispuolella. Kuopissa on kylmämuurattua kiveystä alarinteen puolella. Em. rakenteet osoittavat Aataminmäen kuuluneen toiminnallisesti kylätontin alueeseen, vaikkakaan asuinrakennuksia siellä ei todennäköisesti ole ollut.

Maakaasuputkilinja leikkaa alueen vanhimmassa kartassa (vuodelta 1693) näkyvän ja nykyäänkin käytössä olevan hiekkapintaisen tielinjan Aataminmäen itä-koillispuolella ja sivuaa 1500 –luvulta periytyvää kylätonttia.

Kuva 26: Vasemmalla Itkon yksinäistalo peltoineen ja teineen vuoden 1693 kartassa, oikealla yhdistelmäkartta, jossa vanhimman kartan ja vuoden 1857 kartan tiedot on yhdistetty nykyiselle peruskartalle. Kyläntöntti keskellä, tiet katkoviivalla, pellot harmaalla, maakaasuputkilinja mustalla.

Tutkimukset

Löydöt KM: 2007044:1

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 16

Negatiivit ja kuvat: 125712:3-5

Diat:

28 Valkeakoski Muntee

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9740

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat, kulkuväylät

Tyyppin tarkenne: kyläpaikat, tienpohjat

Ajoitus: keskiaika

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213202

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6783880, i = 3340750, z = 85

Koordinaattien selite: kylätontin keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Sijainti: Sääksmäen kirkosta 7,8 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Munteen eli Vierimunteen kylä mainitaan ensimmäisen kerran keskiajan lopulla vuosien 1506-1510 käräjäpöytäkirjoissa. Muinaiselta vaikuttavan nimen vuoksi Jutikkala arvelee kylän voivan olla paljon ensimmäisiä mainintoja vanhempi (Jutikkala 1934, 148). Vuoden 1540 maakirjan mukaan Munteessa oli neljä taloa (Jutikkala 1934, 202). Vuosien 1635-1771 välillä Munteen taloluku vaihteli kahden-kolmen välillä ja nousi vuonna 1810 viiteen taloon (Jutikkala 1934, 216 taulukko).

Kuninkaankartaston, vanhimman kyläkartan (1846-48) ja inventointihavaintojen perusteella vaikuttaa siltä, että kylä on keskiajalta lähtien sijainnut samalla alueella kuin nykyäänkin. Kylän rakenne on kuitenkin tavanomaista hajanaisempi ja vanhan karttamateriaalin puuttuminen 1600–1700-luvuilta aiheuttaa tulkinnalle virhemahdollisuuksia. Vanhimman kyläkartan mukaiset tontit ovat asuttuja edelleenkin, mutta tonttien nykyinen rakennuskanta lienee tuhonnut vanhemmat kerrostumat suurimmaksi osaksi kylätontin itä-koillisosista.

Inventoinnissa maakaasuputkilinjalta kylän länsi-lounaispuoliselta rintapeltoalueelta löydettiin mm. piitä, lasitettua punasavikeramiikkaa, liitupiipun pala, nauvoja, tiiltä, luuta ja lasia. Vanhimman karttamateriaalin mukaan pellot ja tiet ovat sijainneet kuten nykyäänkin, mutta tielinja on muuttunut Oikolanjoessa Munteen ja Linnaisten välillä olleen siltapaikan muutoksen johdosta. Tie on aiemmin (vielä 1846-48 kartassa ja kuninkaan kartastossa) kulkenut nyttemmin peltotieksi jäänyttä uraa pitkin Oikolanjoen vanhalle siltapaikalle Linnaistenvuorta kohti kun se nykyään kulkee Linnaistenvuoren pohjoispuolella olevan sillan kautta. Tämä vanha tielinja poikkeaa nykyisestä tiestä peltojen keskellä olevan mäen kohdalla, jonka luoteisosassa on vanhoja maanoton jälkiä, kellari?kuoppa ja kivijalan jäänteitä, jotka todennäköisesti kuuluvat latoon tms. talousrakennukseen. Mäen kaakkois-etelärinteelle tehtiin kaksi koekuoppaa, joista ei kuitenkaan tullut mitään havaintoja muinaisjäännöksistä. Mäen topografinen sijainti ja havaitut rakenteiden jäännökset saattavat kuitenkin kytkeä sen keskiajalta tunnetun Munteen kylän kylätonttialueeseen.

Maakaasuputkilinja leikkaa Munteen ja Linnaisten välisen tien. Molemmat ovat keskiajalta tunnettuja kyliä ja tielinja näkyy alueen vanhimmissa kartoissa, joten on oletettavaa, että myös tielinja on keskiaikainen. Munteen kyläalueen yleisilme ympäristöineen on hyvin säilynyt.

Kuva 27: Ote Munteen kyläkartasta vuodelta 1846-48. Maakaasuputkilinjan ja tien leikkauskohta merkitty mustalla pisteellä, kohde 28. Linnaisiin menevä tie ylittää Oikolanjoen eri paikassa kuin nykyään.

Tutkimukset

Löydöt KM 2007046:1

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 19

Negatiivit ja kuvat: 125712:7, 11

Diat: 125713:1, 5

32 Valkeakoski Harakka

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9741

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt

Ajoitus: historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2114 11

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6785995, i = 3337369, z = 92,5

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit alueen keskeltä, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Sääksmäen kirkosta 7,6 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Röykkiöt sijaitsevat pellolle pistävässä pienessä sekametsää kasvavassa metsäniemekkeessä. Röykkiö 1 on sammaloitunut, luode-kaakko suuntainen 2 x 3 metrin ja 0,3 metriä korkea kivilatomus. Sen päällä kasvaa pieniä kuusia. Pellon reunaan on matkaa n. 15 metriä. Röykkiö 2 on edellisestä n. 7 metriä länsi-luoteeseen. Kooltaan ja rakenteeltaan kuten röykkiö 1. Röykkiöt vaikuttavat kaski/peltoraunioilta. Nykyiset peltoalueet röykkiöiden lähistöllä ovat Kunin-kaan kartastossa vielä niittyinä, joten ne on raivattu pelloksi vasta 1800 –luvulla tai myöhemmin.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 22

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

33 Valkeakoski Kalalahti 1

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9742

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet

Tyyppin tarkenne: kellarit

Ajoitus: historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2114 11

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6788580, i = 3336951, z = 87,5

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit kohteen keskeltä

Sijainti: Sääksmäen kirkosta 6,4 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee metsässä, n. 20 metriä pellonreunasta etelään ja 20 metriä hakkuuaukean/taimikon reunasta länteen olevassa loivassa pohjoiseen viettävässä mäen rinteessä. Kyseessä on lounais-koillinen -suuntainen hautamainen painanne, kooltaan 1 x 4 metriä, syvyydeltään n. 0,4 metriä. Painanteen pohjoispäässä alarinteen puolella on matala peruskiveys (yhdessä kerroksessa). Muualla kiveystä ei ole havaittavissa. Rakenteen keskellä kasvaa n. 50 cm halkaisijaltaan oleva iso mänty, minkä perusteella rakenne ei ole aivan uusi. Kalalahden keskiaikainen kylämäki sijaitsee paikasta noin 500 metriä koilliseen. Kohde on kylän vanhan rintapeltoalueen eteläpuoleisessa metsässä ja saattaa liittyä myös kylämäen vanhimpaan toimintaan. Kyseessä saattaavat olla esim. kate-
tun kellarirakennuksen jäännökset.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 23

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

35 Valkeakoski Yli-Hinkka

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9743

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet

Tyyppin tarkenne: kiviaidat

Ajoitus: nuorempi kuin 1850 -luku

Rauhoitusluokka: 3

Peruskartta 2114 11

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6792590, 3335300, z = 80-82,5

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit kohteen keskeltä

Sijainti: Sääksmäen kirkosta 7 km länteen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Vanajaveden pohjoisrannassa pellon kulmassa olevalta rajapyykiltä (kivessä kaiverrus nro 20) joka on Vanajaveden vanhan ylimmän rantatörmän päällä. Aita kulkee rajaa pitkin Vanajaveden rantaan siellä olevaa laituria kohti. Sammaloitunut kaakko-luode -suuntainen kiviaita on hyvin ladottu ja tehty luonnon kivistä. Sen päällyys on tasainen ja seinät suoriat. Aidan pituus on 20 metriä, leveys n. metrin ja korkeus n. 0,5 metriä. Se on nykyisin pensaikon suojassa. Vanajaveden pintaa laskettiin n. 2-3 metriä vuonna 1857 (Auer 1924, 135-154, Seppälä 2003, 26), mikä antaa aidalle ajoituksen. Se on tehty viimeisen pinnanlaskun jälkeen, todennäköisesti jatkamaan vanhaa rajalinjaa paljastuneelle vesijättömaalle. Sen ikä on siis enintään 150 vuotta.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 25

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

36 Valkeakoski Muti

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9744

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat, kulkuväylät

Tyyppin tarkenne: kylänpaikat, tienpohjat

Ajoitus: keskiaika

Rauhoitusluokka: 2

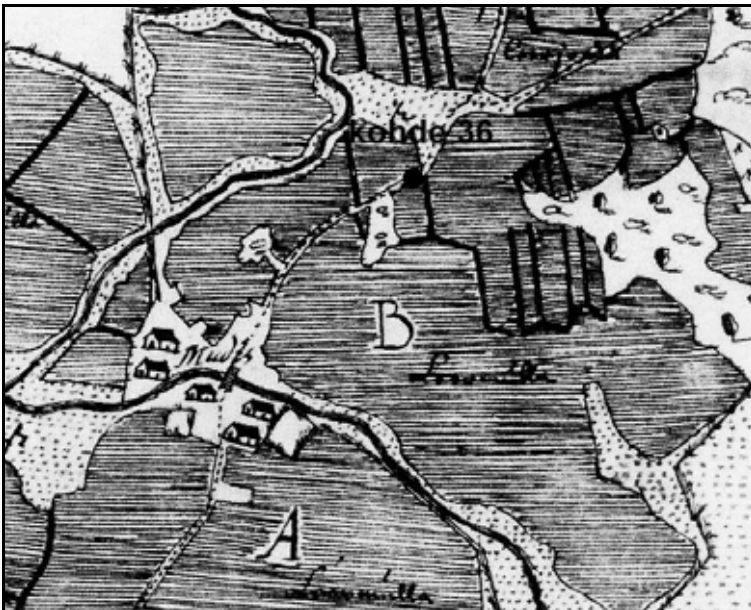
Peruskartta 2114 12

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6796680, i = 3332780, z = 85

Koordinaattien selite: kylätontin keskipisteen koordinaatit, tarkempi rajausta karttaliitteessä

Sijainti: Sääksmäen kirkosta 11 km luoteeseen

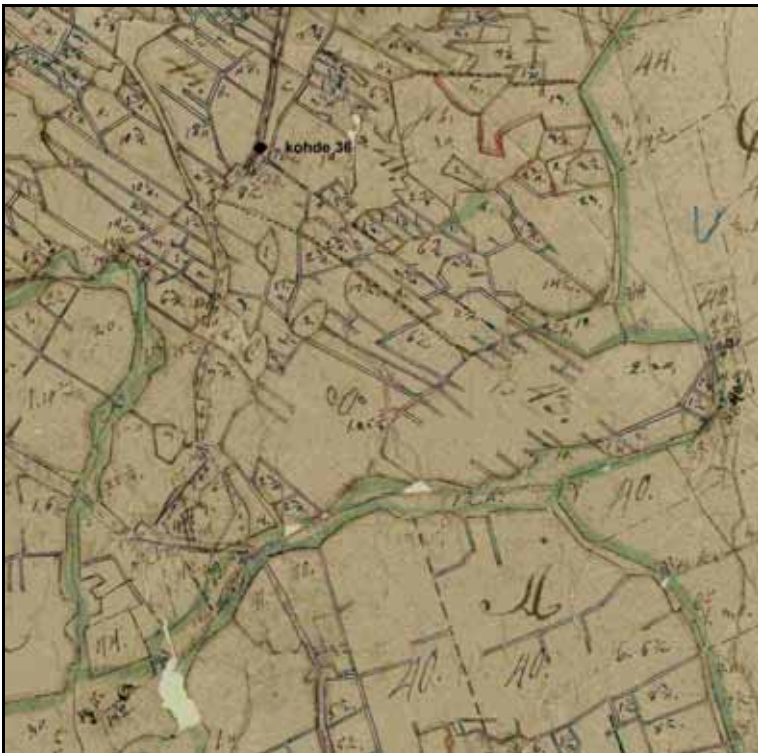
Kohdekuvaus: Muti mainitaan ensimmäisen kerran vuonna 1420 (Jutikkala 1934, 145). Vanhimmalla vuodelta 1641 olevan kartan mukaan kylätontti on aiemmin sijainnut Mudinojan molemmilla rannoilla nykyisen sillan molemmin puolin. Paikka on nykyään peltoa ja jää maakaasuputkilinjauksesta sivuun sen lounaispuolelle. (Paikallisten tietojen mukaan vanhalla kylän paikalla on käynyt useaan otteeseen metallinpaljastinta käyttävä aarteen etsijä, joka on myös löytänyt paikalta rahoja ja näyttänyt niitä kyläläisille). Tarkastimme paikan, havainto olosuhteet olivat hyvät, mutta löydöt vähäisiä, eikä niitä otettu talteen (palanutta savea, tiilen paloja yms). Peltokerroksen alla saattaa kuitenkin olla säilyneitä rakenteita.

Kuva 28: Ote kyläkartasta Muti 1641 (Siren 1994, 17). Maakaasuputken ja tien leikkauskohta merkitty mustalla pisteellä, kohde 36.

Isojaon jälkeen kylän paikka on osittain muuttunut ja Suojalan sekä Pukkilan talot ovat siirtyneet nykyisille paikoilleen maakaasuputkilinjan koillispuolelle. Maakaasuputkilinja menee siis vanhimman kyläalueen ja isojaon jälkeisen laajentuneen kyläalueen läpi, joka tosin on historiallisen karttamateriaalin mukaan aina ollut peltona. Tällä pellolla on samaisessa karttamateriaalissa nähtävissä raivaamattomia kumpareita aivan maakaasuputkilinjan varoalueen rajalla. Näistä kumpareista löytyi tutkimuksissa rakenteita (hautamainen painanne, neliömäinen kuoppa, tulisijan pohja), jotka voivat

kuulua myös alueen vanhimpaan kerrostumaan. Maakaasuputkilinja leikkaa näiden läheisyydessä keskiaikaisen tielinjan, joka näkyy jo kylän vanhimmassa kartassa vuodelta 1641. Tämä tie johtaa Metsäkansan kylästä Lempäälän kirkolle ja näkyy myös kuninkaan kartastossa. Karttahavaintojen perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että juuri maakaasuputkilinjan ja tielinjan leikkauskohdassa nykyistä tielinjaa on mahdollisesti hieman oikaistu, joten vanhin tielinja saattaa juuri tällä kohtaa poiketa nykyisestä tielinjasta ehkä 10-20 metriä luoteeseen ja sijaitsee nykyisellä peltoalueella. Peltopoiminnassa maakaasuputkilinjalta löytyi punasavikeramiikkaa, liitupiipun pesä ja varren kappaleita, palanutta savea, nauvoja ja piitä. Pii on luetteloitu arkeologian osaston kokoelmiin

Kuva 29: Ote kyläkartasta Muti 1768-69. Maakaasuputken ja tien leikkauskohta merkitty mustalla pisteellä, kohde 36.

Tutkimukset

Löydöt KM 2007048:1

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 26

Negatiivit ja kuvat: 125712:14-17

Diat: 125713:7-10

37 Valkeakoski Hyrkkäänmäki

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9745

Muinaisjäännöstyyppi: maarakenteet

Tyypin tarkenne: kuopat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2114 12

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6797840, i = 3332778, z = 97,5

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit kohteen keskeltä

Sijainti: Sääksmäen kirkosta 11,6 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee kahden pellon välisellä metsä-alueella olevalla pienellä kumpareella. Kyseessä on itä-länsi –suuntainen maatonut kuopanne, kooltaan 1,5 x 3 metriä, syvyydeltään n. metrin. Kuopan reunamilla on isojen puiden maatonneita kantoja, joten kuopalla on jonkin verran ikää. Lähimpään asutukseen (Mutin kylä) on matkaa n. 800 metriä (etelään). Kyseessä lienee kellarikuopan jäännös.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 27

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

39 Lempäälä Torittu

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9747

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat, maarakenteet

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt, kuopat

Ajoitus: Historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2123 10

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6805010-100, i = 331925-3332040, z = 97,5-105

Keskipisteen koordinaatit: p = 6805050, i = 3331980

Koordinaattien selite: havaintojen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Lempäälän kirkosta 5,4 km itään

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee osittain lehtomaisen käenkaali-mustikka –tyypin kuusimetsää kasvavan pohjoiseen aukeavan mäen lakialueella, osittain sen itäpuolisessa melko jyrkässä ja kivikkoisessa rinteessä hakkuuaukealla. Kohteen läheisyydessä, sen länsipuolella, on aiemmin ollut Tervajärvi, jonka pohja on kuivatuksen jälkeen otettu peltokäyttöön. Osittain nämä pellot ovat nykyään kesantona/niittynä. Kohteessa on 29 röykkiötä ja kolme kuoppaa, jotka muodostavat yhden kokonaisuuden. Kuopan nro kaksi vierestä kaatuneen puun juurakosta oli paljastunut melko runsaasti huonosti poltetun tiilen paloja ja tiilimurskaa. Paljastumaa ei tutkittu sen tarkemmin.

Tervajärven ympäristö on Kuninkaan kartaston mukaan ollut asumaton. Lempäälän rautakautinen asutus ja keskiaikaiset kylät sijaitsevat kohteesta noin neljä kilometriä länteen, jonne on vesiyhteys Tervajärvestä Vanajaveden reitille laskenutta Myllyjokea pitkin. Nykyisin lähin talo on Torittu, joka sijaitsee kohteesta n. 200 metriä luoteeseen.

Kuva 30: Ote Kuninkaan kartastosta. Kohteen 39 likimääräinen sijainti merkitty karttaan mustalla pisteellä.

Yksittäisten havaintojen (röykkiöt + kuopat) koordinaatit (ykJ), koko ja rakenne on selitetty tarkemmin alla olevassa luettelossa.

Röykkiöt

Rno	p-koord.	i-koord.	halkaisija m	korkeus m	silmäkivi	muuta
1	6805084	3331983		2 0,2 m		
2	6805075	3331991		1 0,2 m		
3	6805079	3331975		2 0,4m		suorakulm.
4	6805064	3331976	1,5x3	0,5 m		suorakulm.
5	6805063	3331985	0,5x1,5	0,4 m		suorakulm.
6	6805054	3331985	1,5x2,5	0,4 m		suorakulm.
7	6805042	3331989		2,5 0,5 m		
8	6805038	3331994		1,5	0,3	
9	6805047	3331983	1x2,5		0,4	suorakulm.
10	6805050	3331981	1,5x3		0,3	suorakulm.
11	6805048	3331972		2	0,4	on
12	6805047	3331967		1,5	0,3	on
13	6805052	3331968		5	0,5	on
14	6805072	3331962		1,5	0,4	on
15	6805078	3331956		2	0,4	
16	6805075	3331938		2	0,4	
17	6805068	3331928		1,5	0,5	
18	6805059	3331938		2	0,4	on
19	6805058	3331942	2x6		0,4	pitkulainen
20	6805067	3331951	0,5x1,5		0,4	on
21	6805049	3331957		1,5	1	on
22	6805048	3331969	3x5	0,3-1		on
23	6805042	3331973		1	0,3	on
24	6805034	3331958	1x4		0,5	pitkulainen
25	6805039	3331959		1	0,3	
26	6805053	3331946		2	0,5	
27	6805053	3331942	1x4		0,3	pitkulainen
28	6805060	3331943		1	0,2	hajainen
29	6805013	3332031		1	0,5	on

Kuopat

nro	p-koord.	i-koord.	halkaisija m	syvyys m	muuta
1	6805073	3331950	1,5x1,5	0,6	neliömäinen
2	6805070	3331936	2x3	0,7	loivat reunat
3	6805074	3331930	1,5x1,5	0,6	loivat reunat

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 29

Negatiivit ja kuvat: 125712:19-20

Diat: 125713:12-13

41 Lempäälä Lepauksenkorpi

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9748

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kaskiröykkiöt, nauriskuopat

Ajoitus: historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2123 10

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6807820-910, i = 3331680-740, z = 115-120

Keskipisteen koordinaatit: p = 6807855, i = 3331700

Koordinaattien selite: havaintojen gps-koordinaatit, tarkempi rajaus karttaliitteessä

Sijainti: Lempäälän kirkosta 6 km koilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee loivassa etelä-kaakkois -rinteessä, osittain kuusimetsässä, osittain hakkuualueella. Maapohja on kauttaaltaan melko kivistä. Paikalla havaittiin kolme röykkiötä ja kaksi hautamaista painannetta. Kohde on mahdollisesti jatkunut idän suuntaan hakkuualueelle, mutta metsänkorjuu ja laikutus ovat tuhonneet ko. alueella mahdollisesti olleet röykkiöt. Kohteen itä-puolitse kulkee voimajohtolinja, joka on merkitty karttaan, luoteispuolella on suuri kuusi, joka on rauhoitettu, merkitty myös karttaan. Röykkiöalue saattaa jatkua länteen päin, mutta aluetta ei siihen suuntaan tutkittu tarkemmin.

Yksittäisten havaintojen (röykkiöt + hautamaiset painanteet) koordinaatit (ykJ), koko ja rakenne on selitetty tarkemmin alla olevassa luettelossa.

Röykkiöt

Rno	p-koord.	i-koord.	halkaisija m	korkeus m	silmäkivi	muuta
1	6807836	3331715	1,5	0,6	on	
2	6807846	3331732	2	0,6	on	
3	6807826	3331726	1,5x0,6	0,6	on	

Hautamaiset painanteet (nauriskuopat)

nro	p-koord.	i-koord.	mitat m	syvyys m	muuta
1	6807828	3331726	1,5x8		1 itä-länsi -suunt.
2	6807896	3331693	1x3,5	0,6	itä-länsi -suunt.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 30

Negatiivit ja kuvat: 125712:33

Diat:

42 Lempäälä Rutaperä

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9749

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: nauriskuopat

Ajoitus: historiallinen?

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2123 07

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6812305, i = 3328833, z = 105

Koordinaattien selite: gps-koordinaatit kohteen keskeltä

Sijainti: Lempäälän kirkosta 7,2 km koilliseen

Kohdekuvaus: Hautamainen painanne sijaitsee mäntymetsää kasvavassa loivassa länsirinteessä n. 15 metriä vanhan pellon reunasta. Painanteen koko on 1 x 4 metriä, syvyys 0,7 metriä. Profiililtaan painanne on loivareunainen. Maakaasuputkilinjalle on matkaa n. 25 metriä (itään). Kyseessä saattaa olla esim. vanha nauriskuoppa.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 31

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

4.1. Tiestö

Kaikki kohteet ovat yhtä lukuun ottamatta edelleen käytössä olevia teitä. Niitä on käytetty vähintään satoja vuosia ja ne saattavat sisältää muinaisjäännöksiä luokiteltavia rakenteita, minkä johdosta ne on luokiteltu muinaisjäännösluokkaan 2.

2 Hämeenlinna Tauru-Peltola

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät

Tyyppin tarkenne: tienpohjat

Ajoitus: rautakautinen-keskiaikainen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 6

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6768156, i = 3357349, z = 87,5

Koordinaattien selite: maakaasuputkilinjan ja tielinjan leikkauspisteen keskikohta

Sijainti: Hämeenlinnan kirkosta 5,5 km länteen

Kohdekuvaus: Maakaasuputkilinja leikkaa rautakautisen-keskiaikaisen Hämeen Härkätien linjauksen. Härkätien pinnoite on tällä kohtaa asfalttia ja tien pinta kohoaa eteläpuolisesta pellosta noin metrin. Pohjoispuolella tien penkan korkeus on noin kaksi metriä.

Kuva 31: Ote Kuninkaan kartastosta. Maakaasuputkilinjan ja Härkätien likimääräinen leikkauskohta kohde 2.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 2

Negatiivit ja kuvat: 125712:31

Diat:

8 Hattula Sattulan Teboil

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät

Tyyppin tarkenne: tienpohjat

Ajoitus: keskiaikainen

Rauhoitusluokka: 2

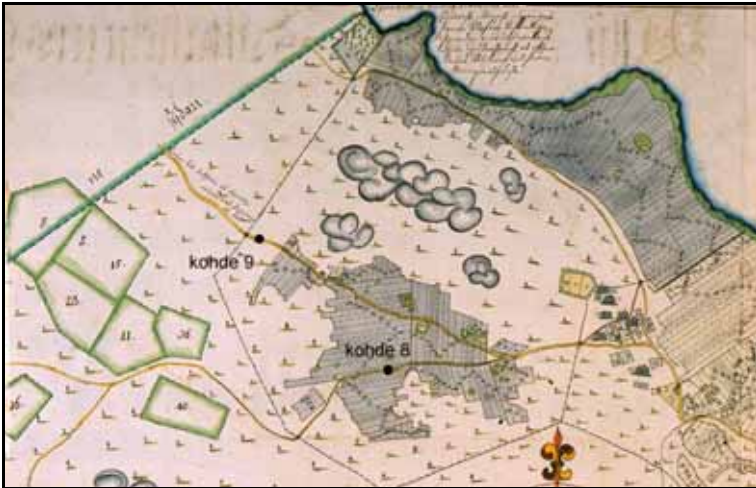
Peruskartta 2131 06

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6771895, i = 3353104, z = 110

Koordinaattien selite: maakaasuputkilinjan ja tielinjan leikkauskohdan keskipiste

Sijainti: Hattulan Pyhän Ristin kirkosta 6,8 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Maakaasuputkilinja leikkaa keskiajalta tunnettujen Sattulan ja Kosken-Hyrvälän kylien välisen tien ns. Hiidentien läheisyydessä. Tien pinnoite on leikkauskohdassa asfalttia, mutta muuttuu hieman lännempänä hiekkatieksi. Tien pinta kohoaa ympäröivästä pellon pinnasta n. puoli metriä.

Kuva 32: Ote Sattulan kyläkartasta vuodelta 1698. Maakaasuputkilinjan ja tien likimääräinen leikkauskohda merkitty mustalla pisteellä ja numerolla 8 karttaan. Sattulan kylä näkyy kartan oikeassa laidassa. (kohde 9 ks. seuraava kohde).

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 3

Negatiivit ja kuvat: 125712:50

Diat:

9 Hattula Hietainportinmäki 1

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät

Tyyppin tarkenne: tienpohjat

Ajoitus: keskiaikainen

Rauhoitusluokka: 2

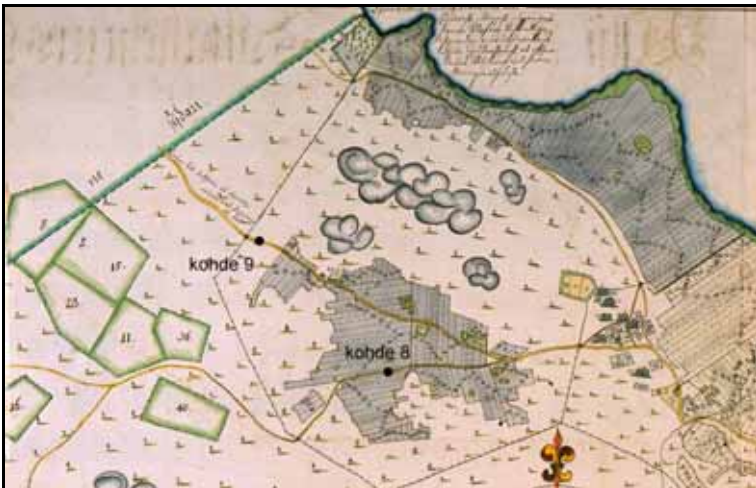
Peruskartta 2131 06

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6772267, i = 3352871, z = 110

Koordinaattien selite: maakaasuputkilinjan ja tielinjan leikkauskohdan keskipiste

Sijainti: Hattulan Pyhän Ristin kirkosta 7 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Maakaasuputkilinja leikkaa keskiaikaisen Hiidentien linjauksen ns. Hietainportin mäessä. Tien pinnoite on asfalttia, tie nousee leikkauskohdassa nimensä mukaisesti hietaiseen mäkeen.

Kuva 33: Ote Sattulan kyläkartasta vuodelta 1698. Maakaasuputkilinjan likimääräinen leikkauskohda Hiidentien kanssa merkitty mustalla pisteellä ja numerolla 9 karttaan. Sattulan kylä näkyy kartan oikeassa laidassa. Hietainportinmäki –nimi saanee selityksensä kartassa näkyvästä aitauksesta, jonka portti on ko. mäessä Hiidentien linjalla kohteen 9 lähellä. (kohde 8, ks. edellinen kohde).

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 4

Negatiivit ja kuvat: 125712:49

Diat:

10 Hattula Hietainportinmäki 2

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät

Tyyppin tarkenne: tienpohjat

Ajoitus: keskiaikainen

Rauhoitusluokka: 2

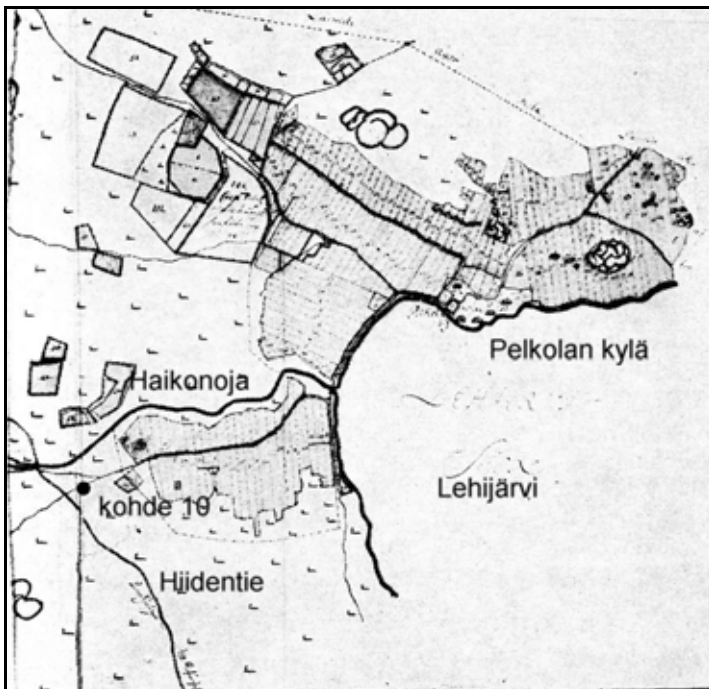
Peruskartta 2131 06

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6772685, i = 3352470, z = 105

Koordinaattien selite: maakaasuputkilinjan ja tielinjan leikkauskohdan keskipiste

Sijainti: Hattulan Pyhän Ristin kirkosta 6,9 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Maakaasuputkilinja leikkaa Lehijärven rautakautiselta ja keskiajalta tunnetulta asutukselta Hiidentielle tulevan tien aivan Hiidentien linjauksen tuntumassa pienessä länteen laskevasa mäessä. Tie on asfalttipintainen.

Kuva 34: Pelkolan kylä vuonna 1699 (Mäntylä 1976, 148). Maakaasuputkilinjan ja tien likimääräinen leikkauskohta merkitty karttaan numerolla 10. Kartassa näkyy myös autoituneen Pelkolan kylätontin sijainti Lehijärven rannassa.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 5

Negatiivit ja kuvat: 125712: 47-48

Diat:

26 Valkeakoski Itko 4

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät

Tyyppin tarkenne: tienpohjat

Ajoitus: keskiaika?

Rauhoitusluokka: 2

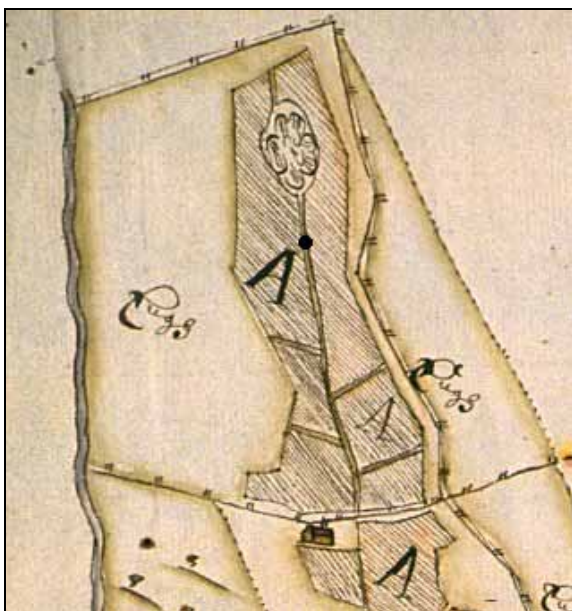
Peruskartta 2132 01

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6783515, i = 3341011, z = 82,5

Koordinaattien selite: maakaasuputkilinjan ja tien leikkauskohta

Sijainti: Sääksmäen kirkosta 8 km etelään

Kohdekuvaus: Hiekkapintainen tie kulkee Itkosta Munteen kylään, jotka on molemmat mainittu 1500 –luvun asiakirjoissa ja se näkyy alueen vanhimmassa kartassa, joka on vuodelta 1693. Tie kulkee jo tuolloin nykyisellä linjauksellaan.

Kuva 35: Itkon yksinäistalo rintapeltoineen ja teineen vuoden 1693 kartassa. Maakaasuputken ja Itkosta Munteeseen menevän tielinjan leikkaus merkitty mustalla pisteellä. Tielinja erottuu peltojen välisenä kaistaleena.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 17

Negatiivit ja kuvat: 125712:1-2

Diat:

30 Valkeakoski Linnanen 2

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät

Tyypin tarkenne: tienpohjat

Ajoitus: keskiaika

Rauhoitusluokka: 2

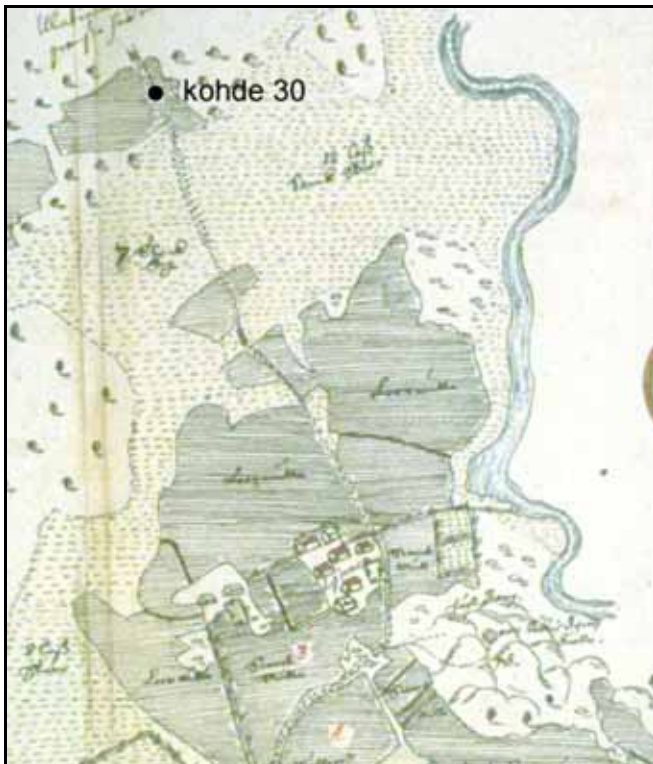
Peruskartta 2132 02

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6784152, i = 3339788, z = 82,5-85

Koordinaattien selite: maakaasuputkilinjan ja tielinjan leikkauskohta

Sijainti: Säaksmäen kirkosta 7,6 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Maakaasuputkilinja leikkaa ns. Hiidentien linjauksen kahden keskiajalta tunnetun kylän (Linnanen ja Maatiala) välissä. Nykyinen asfalttipintainen tie noudattaa vanhaa linjausta, joka näkyy Kuninkaan kartastossa ja Linnaisten vanhimmassa kyläkartassa vuodelta 1641.

Kuva 36: Ote Linnaisten kyläkartasta vuodelta 1641. Maakaasuputkilinjan ja Hiidentien leikkauskohta merkitty pisteellä, kohde 30. Alla Linnaisten kahdella tontilla sijaitseva kylä.

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 20

Negatiivit ja kuvat: 125712:8-9

Diat: 125713:2-3

31 Valkeakoski Maatiala

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät

Tyyppin tarkenne: tienpohjat

Ajoitus: keskiaika

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2132 02

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6784700, i = 3338962, z = 85

Koordinaattien selite: maakaasuputkilinjan ja tielinjan leikkauskohta

Sijainti: Sääksmäen kirkolta 7,5 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Maakaasuputkilinja leikkaa Maatialan keskiaikaisella kyläalueella kulkevan kylätien, joka yhtyy idässä ns. Hiidentiehen. Tiealue erottuu alueen vanhimmassa kartassa vuodelta 1641 ja kulkee samaa linjaa hiekkapintaisena edelleen. Maakaasuputkilinja kulkee Maatialan kylän vanhoilla rintapeltoalueilla ja niiltä löydettiin pintapöiminnässä punasavikeramiikkaa, palanutta savea ja yks pala valkosavikeramiikkaa.

Kuva 37: Ote Maatialan kyläkartasta vuodelta 1641. Maakaasuputkilinjan ja kylätien leikkauskohta merkitty mustalla pisteellä, kohde 31. Maatialan kylä kartan oikeassa reunassa. Linnaisista tuleva Hiidentien linja sivuaa kartan oikeassa reunassa olevaa Maatialan kylämäkeä ja jatkuu siitä pohjoiseen.

Tutkimukset

Löydöt KM 2007047:1

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 21

Negatiivit ja kuvat: 125712:10

Diat: 125713:4

34 Valkeakoski Kalalahti 2

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9688

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät

Tyypin tarkenne: tienpohjat

Ajoitus: keskiaikainen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2114 11

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6788936, i= 3336793, z = 85

Koordinaattien selite: Maakaasuputkilinjan ja tielinjan leikkauskohta

Sijainti: Sääksmäen kirkosta 6 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Kalalahden kylä mainitaan ensimmäisen kerran vuonna 1390 (Jutikkala 1934,149). 1540 –luvun maakirjojen mukaan Kalalahdessa oli kaksi taloa (Jutikkala 1934, 202). Vuosien 1635-1850 välillä Kalalahden taloluku vaihtelee yhden ja kahden välillä. Kartta-analyysin ja kenttähavaintojen perusteella Kalalahden kylätontti on sijainnut samalla mäellä, missä asutus nykyäänkin sijaitsee. Kylämäellä ei käyty eikä siellä tehty mitään muita tutkimuksia, vaan inventoinnissa keskityttiin maakaasuputkilinjalla olevan peltoalueen tutkimiseen.

Maakaasuputkilinja leikkaa vanhaa kylätietä keskiaikaisen kylämäen länsi-lounaispuolella. Tielinja näkyy kuninkaan kartastossa ja noudattelee nykyistä linjausta kulkien Vanajaveden vanhan ylimmän rantalinjan törmällä ja kylän rintapeltojen välissä. Tie on hiekkapintainen.

Kuva 38: Maakaasuputkilinjan ja Kalalahden kylätien leikkauskohta ja kivikautinen asuinpaikka pellolla kävelevän Kreetta Lesellin tasolla. Taustalla Kalalahden kylämäki. Lounaasta .

Maakaasuputkilinjalta kylän vanhalta rintapeltoalueelta löytyi pintapoiminnassa lasitetun punasavikeramiikan paloja, liitupiipun varren ja pesän kappaleita, kivasavikeramiikan palasia, kvartseja ja piitä. Kvartsi ja pii on luettelointi arkeologian osaston löytöihin, kivasavikeramiikan kappaleet rakennushistorian kokoelmiin.

Paikalle tullut Kalalahden kylässä asuva n. 80 vuotias maanomistaja kertoi, että 1960 –luvulla pellon laelta aivan maakaasuputkilinjan keskeltä oli puskutraktorilla työnnetty kiviä tien yli rannassa olevalle vesijättömaalle sekä pellolla olevaan saarekkeeseen. Sitä ennen pellon lakialue oli kivisyysensä vuoksi ollut laitumena eikä peltona.

Kuva 39: Ote Kuninkaan kartastosta. Kalalahden kylä ja kylätie. Maakaasuputken ja tien leikkauskohta merkitty mustalla pisteellä, kohde 34.

Kuva 40: Ote Kalalahden kyläkartasta vuodelta 1768. Kartasta puuttuvat monet yksityiskohdat, mutta esim. Kylämäen sijainti käy ilmi, samoin rantaviivan muuttuminen nykyaikaan nähden, johon tuen Vanajaveden pinnan laskusta 1800 –luvun puolivälissä.

Tutkimukset

Löydöt KM 2007043:1

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 24

Negatiivit ja kuvat:125712:13

Diat: 125713: 6

38 Lempäälä Harhala

muinaisjäännösrekisterinumero: 1000 00 9746

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät

Tyypin tarkenne: tienpohjat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 2114 12

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6800597, i = 3332973, z = 97,5

Koordinaattien selite: Maakaasuputkilinjan ja tielinjan leikkauskohta kohteen keskeltä

Sijainti: Lempäälän kirkosta 8 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Leukamaan-Rastinmaan alueella Mäyhjärven eteläpään lähellä olevassa harjumaastossa. Tielinja on merkitty kuninkaan kartastoon ja on jäänyt käytöstä paikassa, jossa maakaasuputkilinja leikkaa sen. Ko. kohdassa tien linjausta on muutettu siten, että uusi asfaltitie kulkee käytöstä jääneen vanhemman osuuden yläpuolella harjun rinteessä. Tielinjan ikä on vähintään satoja vuosia ja se on kulkenut Sääksmäen puolelta Metsäkansan keskiaikaisten kylien kautta Lempäälän kirkolle. Maakaasuputkilinjalta löydettiin peltopoiminnassa yksi posliinisen piipun pesäkatkelma.

Kuva 41: Ote Kuninkaan kartastosta. Maakaasuputken ja tien leikkauskohta merkitty mustalla pisteellä, kohde 38.

Tutkimukset

Löydöt KM 2007049:1

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 28

Negatiivit ja kuvat: 125712:18

Diat: 125713:11

5. MUUT HAVAINNOT

Tässä osiossa käsitellään inventoinnissa tavatut muinaisjäännös –käsitteen ulkopuolelle jäävät havainnot. Näitä oli historiallisen ajan inventoinnissa yksi kappale. Kohde esitellään inventointiluettelossa, koska se torpan paikkana voisi olla historiallisen ajan muinaisjäännös, mutta sen myöhäisen autoitumisen vuoksi sitä ei sellaiseksi luokitella.

11 Hattula Hakinmäki 3

Muinaisjäännöstyyppi: Torpanpaikka

Ajoitus: 1700-1800 -luku

Rauhoitusluokka: ei muinaisjäännös

Peruskartta 2131 06

Yhtenäiskoordinaatit $p = 6772898$, $i = 3352409$, $z = 100$

Koordinaattien selite:

Sijainti: Hattulan Pyhän Ristin kirkosta 7,2 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Paikalla on kuninkaan kartaston mukaan sijainnut torppa. Torpan syntyajasta ole tarkempaa tietoa. Vuodelta 1699 olevan Pelkolan kyläkartan mukaan paikalla ei ole ollut mitään rakennuksia, mutta Kuninkaan kartastossa paikalle on merkitty torppa. Näiden karttojen perusteella torpan syntyajaksi määrittyy 1700-1800 –luku. Nykyisin paikalla on villiintynyt pihapiiri ja puretun talon jäännökset. Paikalla viimeiseksi sijainneessa talossa on ollut betonista valettu perustus ja pönttöuuni, joiden jäännöksiä on paikalla olevan muun purkurojun seassa. Torpan paikalla ollut talo näkyy esim. vuoden 1956 topografisessa kartassa (2132 VALKEAKOSKI, 1:100 000). Se lienee purettu viimeistään maakaasuputkilinjan rakennusvaiheessa 1980 –luvulla, sillä linja menee aivan paikan keskeltä.

Kuva 21: Ote Kuninkaan kartastosta. Maakaasuputkilinja kohtaa kartassa näkyvän torpan paikan Hiidentien oikealla puolella, kohde 11.

Kuva: 125712:46 Hattula Hakinmäki 3. Yleiskuva torpanpaikasta taustalla näkyvällä mäellä.
Kuvattu maakaasuputkilinjalta. Pohjoisesta 30.5.2007 (JT).

Tutkimukset

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 6

Negatiivit ja kuvat: 125712:46-47

Diat:

6. YHTEENVETO

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti 1-31.5.2007 historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin suunnitellulla maakaasuputkilinjalla välillä Hämeenlinna-Lempäälä. Tutkimuksia tehtiin viiden kunnan alueella, edellä mainittujen lisäksi Hattulassa, Kalvolassa ja Valkeakoskella. Tutkimuskustannuksista (14 000 €) vastasi työn tilaaja Gasum Oy. Kenttä-tutkimuksista jälkitöineen vastasi Museoviraston tutkija FM Jouni Taivainen.

Inventoinnissa tutkittiin suunnitellun maakaasuputkilinjauksen alle jäävä alue, leveydeltään n. 100 metriä (50 metriä keskilinjan molemmin puolin). Eräissä kohteissa tehtiin kartoitusta tätä leveämmälläkin alueella. Tällöin kyseessä olivat muinaisjäännösalueet, joiden rajat linjaukseen liittyen haluttiin saada selviksi (esim. kaskiröykkiöalueet). Valkeakosken alueella suunniteltu maakaasuputkilinja kulkee keskiajalta tunnettujen kylien sivuitse Itkon-Linnaisten-Munteen-Maatialan alueella sekä hieman pohjoisempaan Mutin alueella. Näiden kylien alueelta tehtiin inventoinnin esivalmisteluihin liittyen kartta-analyysi, jossa esipaikannettiin vanhimman karttamateriaalin avulla kylätontit, tiestö ja rintapellot nykyiselle peruskartalle.

Inventointitulosten mukaan suunniteltu maakaasuputkilinja kohtaa/sivuaa historiallisen ajan kiinteän muinaisjäännöksen 30 kertaa. Kaikki havaitut kohteet olivat ennestään tuntemattomia. Nämä ovat keskiaikaisia kylätontteja, keskiaikaisia-uuden ajan alun tielinjoja, kaskiröykkiöalueita, hautausmaisia painanteita, jotka todennäköisesti ovat naurishautoja sekä erilaisia yksittäisiä rakenteita, kuten kuoppia tai kiviaitoja. Suurin osa muinaisjäännöksistä kuuluu kokonaan tai osittain rauhoitusluokkaan II, kaksi kohdetta kuuluu rauhoitusluokkaan III.

Hämeenlinnassa 21.12.2007

Jouni Taivainen
tutkija
Museovirasto/rakennushistorian osasto

LUETTELO MUSTAVALKONEGATIIVEISTA

- 125712:1 Valkeakoski Itko 4. Itkosta Munteeseen menevä tie. Kaakosta 3.5.2007 Jouni Taivainen (JT).
- 125712:2 Valkeakoski Itko 4. Munteesta Itkoon menevä tie. Taustalla Itko ja Aataminmäki. Luoteesta 3.5.2007 (JT).
- 125712:3 Valkeakoski Itko 3. Itkon yksinäistalo. Kaakosta 3.5.2007 (JT).
- 125712:4 Valkeakoski Itko 3. Itkon yksinäistalo. Etelästä 3.5.2007 (JT).
- 125712:5 Valkeakoski Itko 3. Aataminmäen länsirinteen kellarikuopat. Taustalla Itkon rakennuksia. Kaakosta 3.5.2007. (JT).
- 125712:6 Valkeakoski Itko 5. Itkon pohjoispeltojen peltosaarekkeessa olevat maansekaiset rökkiöt. Lännestä 4.5.2007 (JT).
- 125712:7 Valkeakoski Muntee. Oikolanjoen vanhalta siltapaikalta Munteeseen menevä vanha tie, nykyinen peltotie Oikolanjoen suunnasta. Taustalla Munteen taloja. Maakaasuputkilinja kulkee keskellä näkyvän kumpareen takana. Lounaasta 8.5.2007 (JT).
- 125712:8 Valkeakoski Linnanen 2.Hiidentietä Linnaisista Maatialaan maakaasuputkilinjan ja tien risteyskohdasta. Taustalla Maatiala. Kaakosta 8.5.2007 (JT).
- 125712:9 Valkeakoski Linnanen 2.Hiidentietä Maatialasta Linnaisiin maakaasuputkilinjan ja tien risteyskohdasta. Luoteesta 8.5.2007 (JT).
- 125712:10 Valkeakoski Maatiala. Maatialan kylätie maakaasuputkilinjan ja tien risteyskohta etualalla. Taustalla Maatiala. Lännestä 8.5.2007 (JT).
- 125712:11 Valkeakoski Muntee. Munteen kylä Linnaistenvuorelta. Tien ja maakaasuputken leikkauskohta kuvan keskellä näkyvässä notkossa kahden saarekkeen välissä. Lounaasta 8.5.2007 (JT).
- 125712:12 Linnaistenvuoren pohjoisrinteellä oleva uhrilähde pienessä kallionkolossa. Taustalla kolmiomittaustorni. Pohjoisesta 8.5.2007 (JT).
- 125712:13 Valkeakoski Kalalahti 2. Maakaasuputkilinjan ja Kalalahden kylätien leikkauskohta ja kivikautinen asuinpaikka kuvassa pellolla näkyvän Kreetta Lesellin tasolla. Taustalla Kalalahden kylämäki. Lounaasta 10.5.2007 (JT).
- 125712:14 Valkeakoski Muti. Maakaasuputkilinjan kulkureitti Mutin kylän pelloilla. Linjalta kylään päin. Vasemmalla Vanhatalo, oikealla Pukkila. Kaakosta 14.5.2007 (JT).
- 125712:15 Valkeakoski Muti. Mutin vanhin kylänpaikka taustalla näkyvässä notkelmassa pellon joen rannan molemmin puolin. Kuvattu maakaasuputkilinjalta. Koillisesta 14.5.2007 (JT).
- 125712:16 Valkeakoski Muti. Mutin kyläalueen peltojen koekuopitetut kumpareet (auton takana oleva kuusi ja autosta vasemmalle oleva lehdetön puu). Maakaasuputkilinjan ja tien leikkauskohta suunnilleen auton kohdalla. Koillisesta 15.5.2007 (JT).
- 125712:17 Valkeakoski Muti. Mutin vanhin kylänpaikka nykyisellä peltoalueella joen ylittävän sillan molemmin puolin. Koillisesta 15.5.2007 (JT).
- 125712:18 Lempäälä Harhala. Maakaasuputken ja vanhan kuninkaankartastossa näkyvän tieuran leikkauskohta Lempäälän Harhalassa lähellä Mäyhjärveä. Käytöstä jäänyt vanha tie on uuden asfalttitien alapuolella. Pohjoisesta 15.5.2007 (JT).
- 125712:19 Lempäälä Tervajärvi Torittu, viljelyrökkiöalue metsässä olevassa mäessä. Kuvattu maakaasuputkilinjan keskeltä. Pohjoisesta 15.5.2007.
- 125712:20 Lempäälä Tervajärvi Torittu. Rökkiö nro 4, takana nro 5, maakaasuputkilinjan tuntumasta. Luoteesta 15.5.2007 (JT).
- 125712:21 Hämeenlinna Tertti. Hautamaisia painanteita. Vasemmalla olevasta tuulenkaadosta löytyi esihistoriallista keramiikkaa. Lounaasta 18.5.2007 (JT).

- 125712:22 Hämeenlinna Tertti. Hautamainen painanne nro 2, keramiikka oikealla olevan tuulenskaadon juurakosta. Kaakosta 18.5.2007 (JT).
- 125712:23 Hämeenlinna Tertti. Keramiikka ”in situ” hautamaisen painanteen nro 2 reunalla olevassa juurakossa. 18.5.2007 (JT).
- 125712:24 Kalvola Kaskenmäki 1. Röykkiö nro 3 osittain paljastettuna. Idästä 18.5.2007 (JT).
- 125712:25 Kalvola Kaskenmäki 3. Hautamainen painanne nro 7. Lännestä 18.5.2007 (JT).
- 125712:26 Kalvola Kaskenmäki 3. Hautamainen painanne nro 5. Koillisesta 18.5.2007 (JT).
- 125712:27 Kalvola Kaskenmäki 3. Hautamainen painanne nro 1, taustalla röykkiö nro 1. Koillisesta 18.5.2007 (JT).
- 125712:28 Kalvola Kaskenmäki 3. Röykkiö nro 5, taustalla mäntymäki jolla hautamaiset painanteet nro 3-7. Lounaasta 18.5.2007 (JT).
- 125712:29 Kalvola Janha. Röykkiö nro 15. Luoteesta 23.5.2007 (JT).
- 125712:30 Kalvola Janha. Röykkiöt nro 27 ja 28. Pohjoisesta 23.5.2007 (JT).
- 125712:31 Hämeenlinna Tauru-Peltola. Härkätien ja maakaasuputkilyn leikkauskohta auton kohdalla. Koillisesta 25.5.2007 (JT).
- 125712:32 Kalvola Aropaltio. Kivetty kellarikuoppa. Koillisesta 25.5.2007. JT.
- 125712:33 Lempäälä Lepauksenkorpi. Viljelyröykkiöalue metsässä ja siitä oikealle hakkuuaukealla. Kuvattu maakaasuputkilynjalta. Koillisesta 28.5.2007. JT.
- 125712:34 Kalvola Kaskenmäki 2. Hautamaiset painanteet metsän reunassa. Etelästä. 28.5.2007 (JT).
- 125712:35 Kalvola Kaskenmäki 2. Hautamainen painanne nro 1. Koillisesta. 28.5.2007 (JT).
- 125712:36 Kalvola Kaskenmäki 3. Alueen itärajaa hakkuualueen metsän puolella. Idästä 28.5.2007 (JT).
- 125712:37 Kalvola Kaskenmäki 3. Röykkiö nro 64. Lännestä 28.5.2007 (JT).
- 125712:38 Kalvola Kaskenmäki 3. Röykkiö nro 64 osittain paljastettuna. Lännestä 28.5.2007 (JT).
- 125712:39 Kalvola Kaskenmäki 3. Röykkiö nro 64 kiveystä. Luoteesta 28.5.2007 (JT).
- 125712:40 Kalvola Korvenniitty 1. Hautamainen painanne nro 1 kaatuneiden puiden alla. Kaakosta 29.5.2007 (JT).
- 125712:41 Kalvola Korvenniitty 1. Röykkiö nro 5 osittain paljastettuna. Pohjoisesta 29.5.2007 (JT).
- 125712:42 Kalvola Lintustenmäki. Hautamainen painanne nro 4. Kaakosta 30.5.2007 (JT).
- 125712:43 Kalvola Lintustenmäki. Yleiskuva maakaasuputkilynjalta kohti Korvenniitty 2:sta. Luoteesta 30.5.2007 (JT).
- 125712:44 Kalvola Riuttanmäki. Yleiskuva kiukaan sijaintipaikasta, kuvassa keskellä olevan karttalaukun alla. Taustalla Riuttanmäen rinnettä. Lounaasta 30.5.2007 (JT).
- 125712:45 Kalvola Riuttanmäki. Lähikuva osittain paljastetusta kiuaslatomuksesta. Kaakosta 30.5.2007 (JT).
- 125712:46 Hattula Hakinmäki 3. Yleiskuva torpanpaikasta taustalla näkyvällä mäellä. Kuvattu maakaasuputkilynjalta. Pohjoisesta 30.5.2007 (JT).
- 125712:47 Hattula Hietainportinmäki 2. Hiidentien linjaa maakaasuputkilynjalta kuvattuna. Linja leikkaa oikealle Pelkolaan kohti Lehijärveä kääntyvän tien suunnilleen metsänreunan tasalla. Linja kulkee kuvan keskellä olevan aukon kautta, jossa on kohde Hattula Hakinmäki 3. Idästä 30.5.2007 (JT).
- 125712:48 Hattula Hietainportinmäki 2. Pelkolaan kohti Lehijärven rantaa menevän tien ja Hiidentien risteys. Maakaasuputkilynjalta kulkee suunnilleen metsänreunan tasalla. Lounaasta 30.5.2007 (JT).
- 125712:49 Hattula Hietainportinmäki 1. Mutkittelevaa Hiidentietä Sattulan suunnasta katsottuna. Maakaasuputkilynjalta leikkaa Hiidentien Hietainportinmäessä metsänreunassa. Kaakosta 30.5.2007 (JT).

125712:50 Hattula Sattulan Teboil. Sattulasta Takajärven suuntaan menevän tielinjan ja maakaasuputkilinjan leikkauskohta. Taustalla entinen Sattulan Teboil, jonka takaa Hiidentie kulkee. Lännestä 30.5.2007 (JT).

LUETTELO DIAPOSITIIVEISTA

- 125713:1 Valkeakoski Muntee. Oikolanjoen vanhalta siltapaikalta Munteeseen menevä vanha tie, nykyinen peltotie Oikolanjoen suunnasta. Taustalla Munteen taloja. Maakaasuputkilinja kulkee keskellä näkyvän kumpareen takana. Lounaasta 8.5.2007 (JT).
- 125713:2 Valkeakoski Linnanen 2.Hiidentietä Linnaisista Maatialaan maakaasuputkilinjan ja tien risteyskohdasta. Taustalla Maatiala. Kaakosta 8.5.2007 (JT).
- 125713:3 Valkeakoski Linnanen 2.Hiidentietä Maatialasta Linnaisiin maakaasuputkilinjan ja tien risteyskohdasta. Koillisesta 8.5.2007 (JT).
- 125713:4 Valkeakoski Maatiala. Maatialan kylätie maakaasuputkilinjan ja tien risteyskohta etualalla. Taustalla Maatiala. Lännestä 8.5.2007 (JT).
- 125713:5 Valkeakoski Muntee. Munteen kylä Linnaistenvuorelta. Tien ja maakaasuputken leikkauskohta kuvan keskellä näkyvässä notkossa kahden saarekkeen välissä. Lounaasta 8.5.2007 (JT).
- 125713:6 Valkeakoski Kalalahti 2. Maakaasuputkilinjan ja Kalalahden kylätien leikkauskohta ja kivikautinen asuinpaikka kuvassa pellolla näkyvän Kreetta Lesellin tasolla. Taustalla Kalalahden kylämäki. Lounaasta 10.5.2007 (JT).
- 125713:7 Valkeakoski Muti. Maakaasuputkilinjan kulkureitti Mutin kylän pelloilla. Linjalta kylään päin. Vasemmalla Vanhatalo, oikealla Pukkila. Etelästä 14.5.2007 (JT).
- 125713:8 Valkeakoski Muti. Mutin vanhin kyläpaikka taustalla näkyvässä notkelmassa joen rannan molemmin puolin. Kuvattu maakaasuputkilinjalta. Koillisesta 14.5.2007 (JT).
- 125713:9 Valkeakoski Muti. Mutin kyläalueen peltojen koekuopitetut kumpareet (auton takana oleva kuusi ja autosta vasemmalle oleva lehdetön puu). Maakaasuputkilinjan ja tien leikkauskohta suunnilleen auton kohdalla. Pohjoisesta 15.5.2007 (JT).
- 125713:10 Valkeakoski Muti. Mutin vanhin kyläpaikka nykyisellä peltoalueella joen ylittävän sillan molemmin puolin. Koillisesta 15.5.2007 (JT).
- 125713:11. Lempäälä Harhala. Maakaasuputken ja vanhan kuninkaankartastossa näkyvän tieuran leikkauskohta Lempäälän Harhalassa lähellä Mäyhjärveä. Käytöstä jäänyt vanha tie on uuden asfalttitiien alapuolella. Pohjoisesta 15.5.2007 (JT).
- 125713:12 Lempäälä Tervajärvi Torittu, viljelyröykkiöalue metsässä olevassa mäessä. Kuvattu maakaasuputkilinjan keskeltä. Pohjoisesta 15.5.2007.
- 125713:13 Lempäälä Tervajärvi Torittu. Röykkiö nro 4, takana nro 5, maakaasuputkilinjan tuntumasta. Luoteesta 15.5.2007 (JT).

KUVATAULUT

125712:1 Valkeakoski Itko 4. Itkosta Munteeseen menevä tie.
Kaakosta 3.5.2007 Jouni Taivainen (JT).

125712:2 Valkeakoski Itko 4. Munteesta Itkoon menevä tie.
Taustalla Itko ja Aataminmäki. Luoteesta 3.5.2007 (JT).

125712:3 Valkeakoski Itko 3. Itkon yksinäistalo. Kaakosta 3.5.2007 (JT).

125712:4 Valkeakoski Itko 3. Itkon yksinäistalo. Etelästä 3.5.2007 (JT).

125712:5 Valkeakoski Itko 3. Aataminmäen länsirinteen kellarikuopat. Taustalla Itkon rakennuksia. Kaakosta 3.5.2007. (JT).

125712:6 Valkeakoski Itko 5. Itkon pohjoispeltojen peltosaarekkeessa olevat maansekaiset röykkiöt. Lännestä 4.5.2007 (JT).

125712:7 Valkeakoski Muntee. Oikolanjoen vanhalta siltapaikalta Munteeseen menevä vanha tie, nykyinen peltotie Oikolanjoen suunnasta. Taustalla Munteen taloja. Maakaasuputkilinja kulkee keskellä näkyvän kumpareen takana. Lounaasta 8.5.2007 (JT).

125712:8 Valkeakoski Linnanen 2.Hiidentietä Linnaisista Maatialaan maakaasuputkilinjan ja tien risteyskohdasta. Taustalla Maatiala. Kaakosta 8.5.2007 (JT).

125712:9 Valkeakoski Linnanen 2.Hiidentietä Maatialasta Linnaisiin maakaasuputkilinjan ja tien risteyskohdasta. Luoteesta 8.5.2007 (JT).

125712:10 Valkeakoski Maatiala. Maatialan kylätie maakaasuputkilinjan ja tien risteyskohta etualalla. Taustalla Maatiala. Lännestä 8.5.2007 (JT).

125712:11 Valkeakoski Munttee. Munteen kylä Linnaistenvuorelta. Tien maakaasuputken leikkauskohta kuvan keskellä näkyvässä notkossa kahden saarekkeen välissä. Lounaasta 8.5.2007 (JT).

125712:12 Linnaistenvuoren pohjoisrinteellä oleva uhrilähde pienessä kallionkolossa. Taustalla kolmiomittaustorni. Pohjoisesta 8.5.2007 (JT).

125712:13 Valkeakoski Kalalahti 2. Maakaasuputkilinjan ja Kalalahden kylätien leikkauskohta ja kivikautinen asuinpaikka pellolla näkyvän Kreetta Lesellin tasolla. Taustalla Kalalahden kylämäki. Lounaasta 10.5.2007 (JT).

125712:14 Valkeakoski Muti. Maakaasuputkilinjan kulkureitti Mutin kylän pelloilla. Linjalta kylään päin. Vasemmalla Vanhatalo, oikealla Pukkila. Kaakosta 14.5.2007 (JT).

125712:15 Valkeakoski Muti. Mutin vanhin kyläpaikka taustalla näkyvässä notkelmassa pellolla joenrannan molemmin puolin. Kuvattu maakaasuputkilinjalta. Koillisesta 14.5.2007 (JT).

125712:16 Valkeakoski Muti. Mutin kyläalueen peltojen koekuopitetut kumpareet (auton takana oleva kuusi ja autosta vasemmalle oleva lehdetön puu). Maakaasuputkilinjan ja tien leikkauskohta suunnilleen auton kohdalla. Koillisesta 15.5.2007 (JT).

125712:17 Valkeakoski Muti. Mutin vanhin kyläpaikka nykyisellä peltoalueella joen ylittävän sillan molemmin puolin. Koillisesta 15.5.2007 (JT).

125712:18 Lempäälä Harhala. Maakaasuputken ja vanhan kuninkaan-kartastossa näkyvän tieuran leikkauskohta Lempäälän Harhalassa lähellä Mäyhjärveä. Käytöstä jäänyt vanha tie on uuden asfalttitien alapuolella. Pohjoisesta 15.5.2007 (JT).

125712:19 Lempäälä Tervajärvi Torittu, viljelyröykkiöalue metsässä olevassa mäessä. Kuvattu maakaasuputkilinjan keskeltä. Pohjoisesta 15.5.2007.

125712:20 Lempäälä Tervajärvi Torittu. Röykkiö nro 4, takana nro 5, maakaasuputkilinjan tuntumasta. Luoteesta 15.5.2007 (JT).

125712:21 Hämeenlinna Tertti. Hautamaisia painanteita. Vasemmalla olevasta tuulenkaadosta löytyi esihistoriallista keramiikkaa. Lounaasta 18.5.2007 (JT).

125712:22 Hämeenlinna Terti. Hautamainen painanne nro 2, keramiikka oikealla olevan tuulenkaadon juurakosta. Kaakosta 18.5.2007 (JT).

125712:23 Hämeenlinna Terti. Keramiikka ”in situ” hautamaisen painanteen nro 2 reunalla olevassa juurakossa. 18.5.2007 (JT).

125712:24 Kalvola Kaskenmäki 1. Röykkiö nro 3 osittain paljastettuna. Idästä 18.5.2007 (JT).

125712:25 Kalvola Kaskenmäki 3. Hautamainen painanne nro 7. Lännestä 18.5.2007 (JT).

125712:26 Kalvola Kaskenmäki 3. Hautamainen painanne nro 5. Koillisesta 18.5.2007 (JT).

125712:27 Kalvola Kaskenmäki 3. Hautamainen painanne nro 1, taustalla röykkiö nro 1. Koillisesta 18.5.2007 (JT).

125712:28 Kalvola Kaskenmäki 3. Röykkiö nro 5, taustalla mäntymäki, jolla hautamaiset painanteet nro 3-7. Lounaasta 18.5.2007 (JT).

125712:29 Kalvola Janha. Röykkiö nro 15. Luoteesta 23.5.2007 (JT).

125712:30 Kalvola Janha. Röykkiöt nro 27 ja 28. Pohjoisesta 23.5.2007 (JT).

125712:31 Hämeenlinna Tauru-Peltola. Härkätien ja maakaasuputkilinjan leikkauskohta auton kohdalla. Koillisesta 25.5.2007 (JT).

125712:32 Kalvola Aropaltio. Kivetty kellarikuoppa. Koillisesta 25.5.2007 (JT).

125712:33 Lempäälä Lepauksenkorpi. Viljelyryöykkiöalue metsässä ja siitä oikealle hakkuuaukealla. Kuvattu maakaasuputkilinjalta. Koillisesta 28.5.2007 (JT).

125712:34 Kalvola Kaskenmäki 2. Hautamaiset painanteet metsän reunassa.

125712:35 Kalvola Kaskenmäki 2. Hautamainen painanne nro 1. Koillisesta. 28.5.2007 (JT).

125712:36 Kalvola Kaskenmäki 3. Alueen itärajaa hakkuualueelta nähtynä. Idästä 28.5.2007 (JT).

125712:37 Kalvola Kaskenmäki 3. Röykkiö nro 64.
Länestä 28.5.2007 (JT).

125712:38 Kalvola Kaskenmäki 3. Röykkiö nro 64 osittain paljastettuna.
Länestä 28.5.2007 (JT).

125712:39 Kalvola Kaskenmäki 3. Röykkiö nro 64 kiveystä. Luoteesta 28.5.2007 (JT).

125712:40 Kalvola Korvenniitty 1. Hautamainen painanne nro 1 kaatuneiden puiden alla. Kaakosta 29.5.2007 (JT).

125712:41 Kalvola Korvenniitty 1. Röykkiö nro 5 osittain paljastettuna. Pohjoisesta 29.5.2007 (JT).

125712:42 Kalvola Lintustenmäki. Hautamainen painanne nro 4. Kaakosta 30.5.2007 (JT).

125712:43 Kalvola Lintustenmäki. Yleiskuva maakaasuputkilinjalta kohti Korvenniitty 2:sta. Luoteesta 30.5.2007 (JT).

125712:44 Kalvola Riuttanmäki. Yleiskuva kiukaan sijaintipaikasta, kuvassa keskellä olevan karttalaukun alla. Taustalla Riuttanmäen rinteitä. Lounaasta 30.5.2007 (JT).

125712:45 Kalvola Riuttanmäki. Lähikuva osittain paljastetusta kiuaslatomuksesta. Kaakosta 30.5.2007 (JT).

125712:46 Hattula Hakinmäki 3. Yleiskuva torpanpaikasta taustalla näkyvällä mäellä. Kuvattu maakaasuputkilinjalta. Pohjoisesta 30.5.2007 (JT).

125712:47 Hattula Hietainportinmäki 2. Hiidentien linjaa maakaasuputkilinjalta kuvattuna. Linja leikkaa oikealle Pelkolaan kohti Lehijärveä kääntyvän tien suunnilleen metsänreunan tasalla. Linja kulkee kuvan keskellä olevan aukon kautta, jossa on kohde Hattula Hakinmäki 3. Idästä 30.5.2007 (JT).

125712:48 Hattula Hietainportinmäki 2. Pelkolaan kohti Lehijärven rantaa menevän tien ja Hiidentien risteys. Maakaasuputkilinja kulkee suunnilleen metsänreunan tasalla. Lounaasta 30.5.2007 (JT).

125712:49 Hattula Hietainportinmäki 1. Mutkittelevaa Hiidentietä Sattulan suunnasta katsottuna. Maakaasuputkilinja leikkaa Hiidentien Hietainportinmäessä metsänreunassa. Kaakosta 30.5.2007 (JT).

125712:50 Hattula Sattulan Teboil. Sattulasta Takajärven suuntaan menevän tielinjan ja maakaasuputkilinjan leikkauskohta. Taustalla entinen Sattulan Teboil, jonka takaa Hiidentie kulkee. Lännessä 30.5.2007 (JT).

KARTTALUETTELO

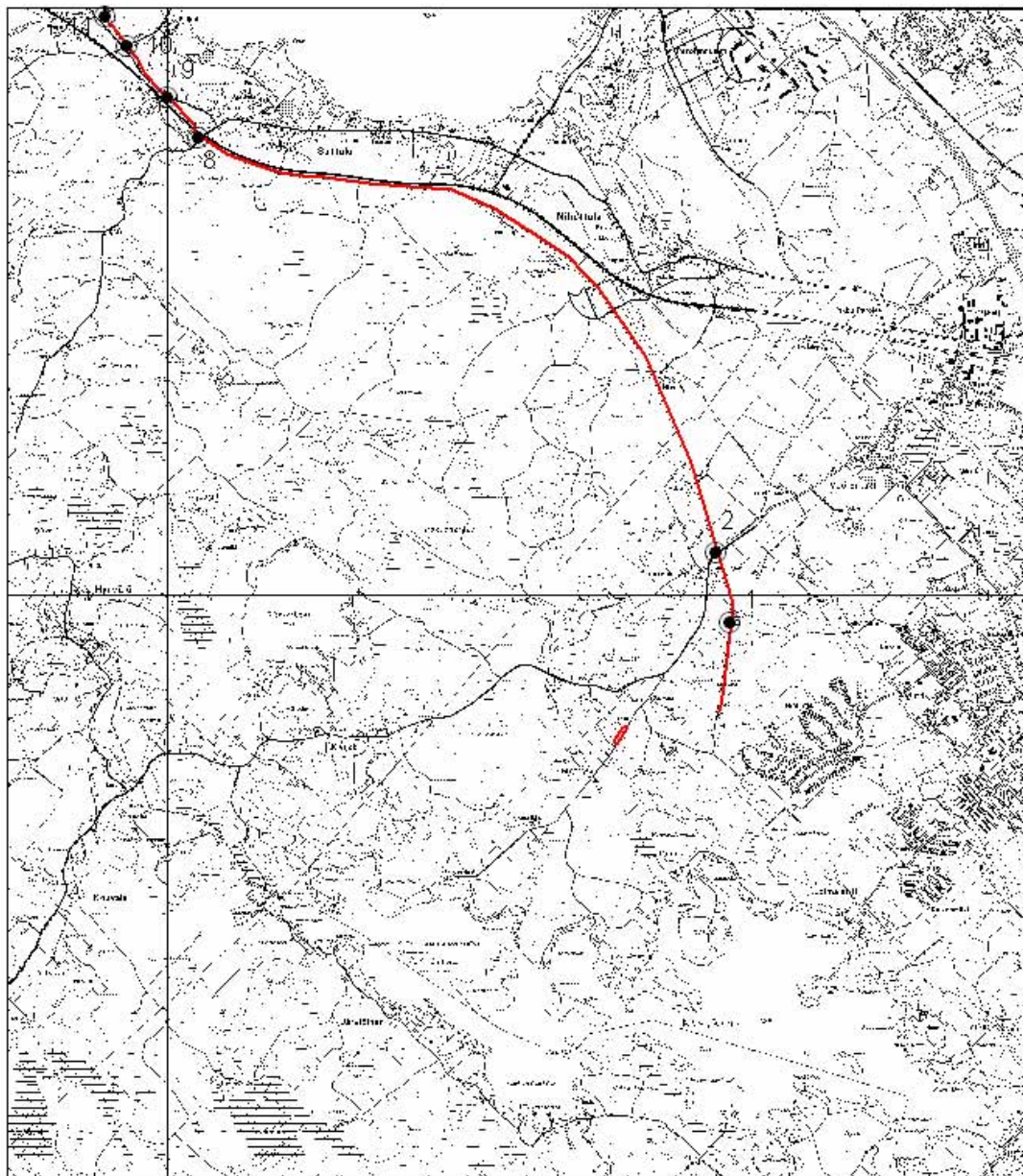
Yleiskartat:

Kohdenumerot:	mittakaava	peruskarttaote
1,2,8,9,10 ja 11	1:50 000	213106/09
14-21	1:50 000	213201/04
25,26,28,30 ja 31	1:50 000	213201/02
32-35	1:50 000	213202/211411
36-38	1:50 000	211412
39-41	1:50 000	212307/10

Kohdekartat:

Kohteen inventointinumero ja nimi	mittakaava	peruskartta	pkote nro
1 Hämeenlinna Tertti	1:5000	213106	1
2 Hämeenlinna Tauru-Peltola	1:5000	213106	2
8 Hattula Sattulan Teboil	1:5000	213106	3
9 Hattula Hietainportinmäki 1	1:5000	213106	4
10 Hattula Hietainportinmäki 2	1:5000	213106	5
11 Hattula Hakinmäki 3	1:5000	213106	6
14 Kalvola Janha	1:5000	213204	7
15 Kalvola Aropaltio	1:5000	213201	8
16 Kalvola Kaskenmäki 1	1:5000	213201	9
17 Kalvola Kaskenmäki 2	1:5000	213201	10
18 Kalvola Kaskenmäki 3	1:5000	213201	11
19 Kalvola Korvenniitty 1	1:5000	213201	12
20 Kalvola Korvenniitty 2	1:5000	213201	13
21 Kalvola Lintustenmäki	1:5000	213201	14
22 Kalvola Riuttankallio	1:5000	213201	15
25 Valkeakoski Itko 3	1:5000	213201	16
26 Valkeakoski Itko 4	1:5000	213201	17
28 Valkeakoski Muntee	1:5000	213202	19
30 Valkeakoski Linnanen 2	1:5000	213202	20
31 Valkeakoski Maatjala	1:5000	213202	21
32 Valkeakoski Harakka	1:5000	213202	22
33 Valkeakoski Kalalahti 1	1:5000	211411	23
34 Valkeakoski Kalalahti 2	1:5000	211411	24
35 Valkeakoski Yli-Hinkka	1:5000	211411	25
36 Valkeakoski Muti	1:5000	211412	26
37 Valkeakoski Hyrkkäänmäki	1:5000	211412	27
38 Lempäälä Harhala	1:5000	211412	28
39 Lempäälä Torittu	1:5000	212310	29
41 Lempäälä Lepauksenkorpi	1:5000	212310	30
42 Lempäälä Rutaperä	1:5000	212307	31

Peruskarttaote 213106/09

Kiinteät historiallisen ajan muinaisjännökset

mittakaava 1:50 000

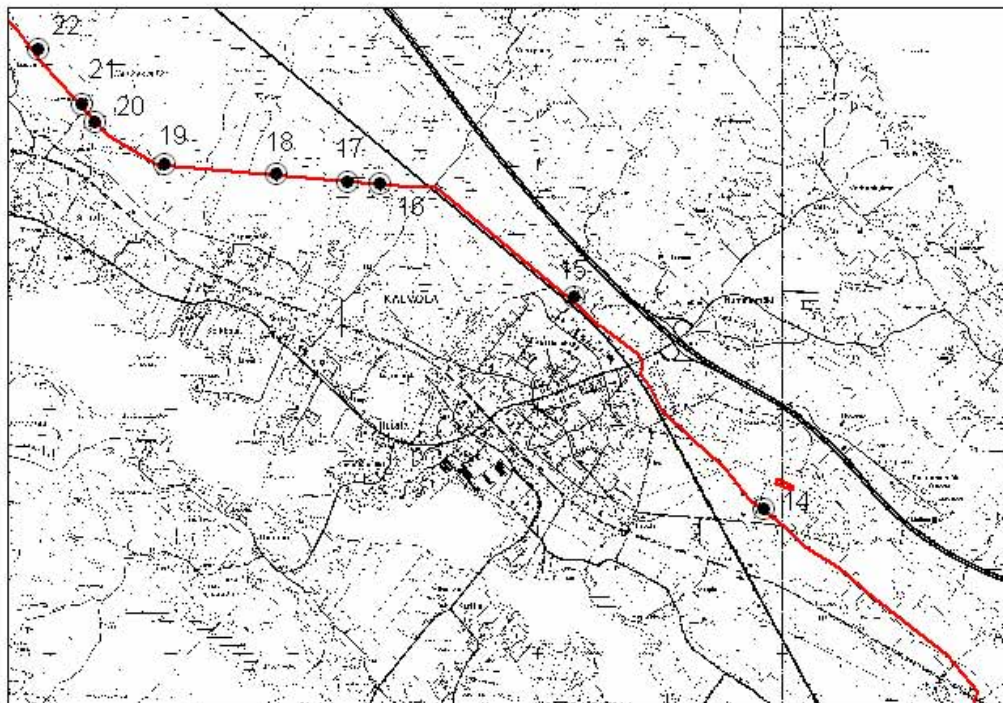
2,5 km

- 1. Hämeenlinna Tertti
- 2. Hämeenlinna Tauru-Peltola
- 8. Hattula Sattulan Teboil

- 9. Hattula Hietainportimäki 1
- 10. Hattula Hietainportinmäki 2
- 11. Hattula Hakinmäki 3

Peruskarttaote 213201/04

Kiinteät historiallisen ajan muinaisjännökset

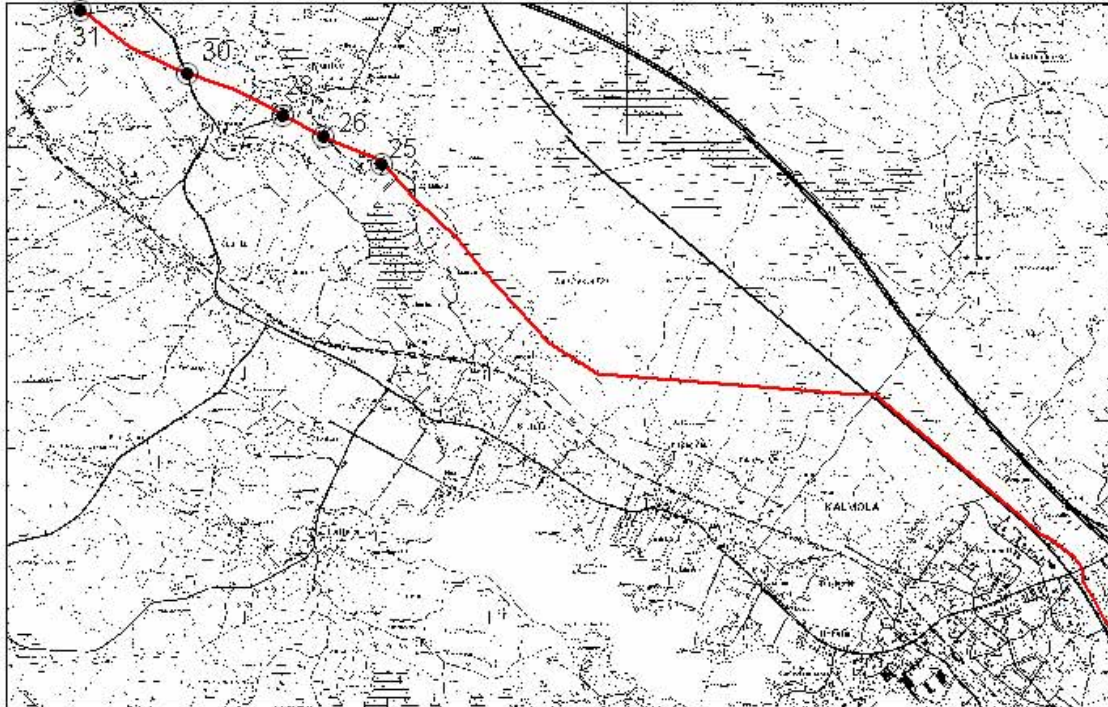
mittakaava 1:50 000

- 14. Kalvola Janha
- 15. Kalvola Aropaltio
- 16. Kalvola Kaskenmäki 1
- 17. Kalvola Kaskenmäki 2
- 18. Kalvola Kaskenmäki 3

- 19. Kalvola Korvenniitty 1
- 20. Kalvola Korvenniitty 2
- 21. Kalvola Lintustemäki
- 22. Kalvola Riuttankallio

Peruskarttaote 213201/02

Kiinteät historiallisen ajan muinaisjännökset

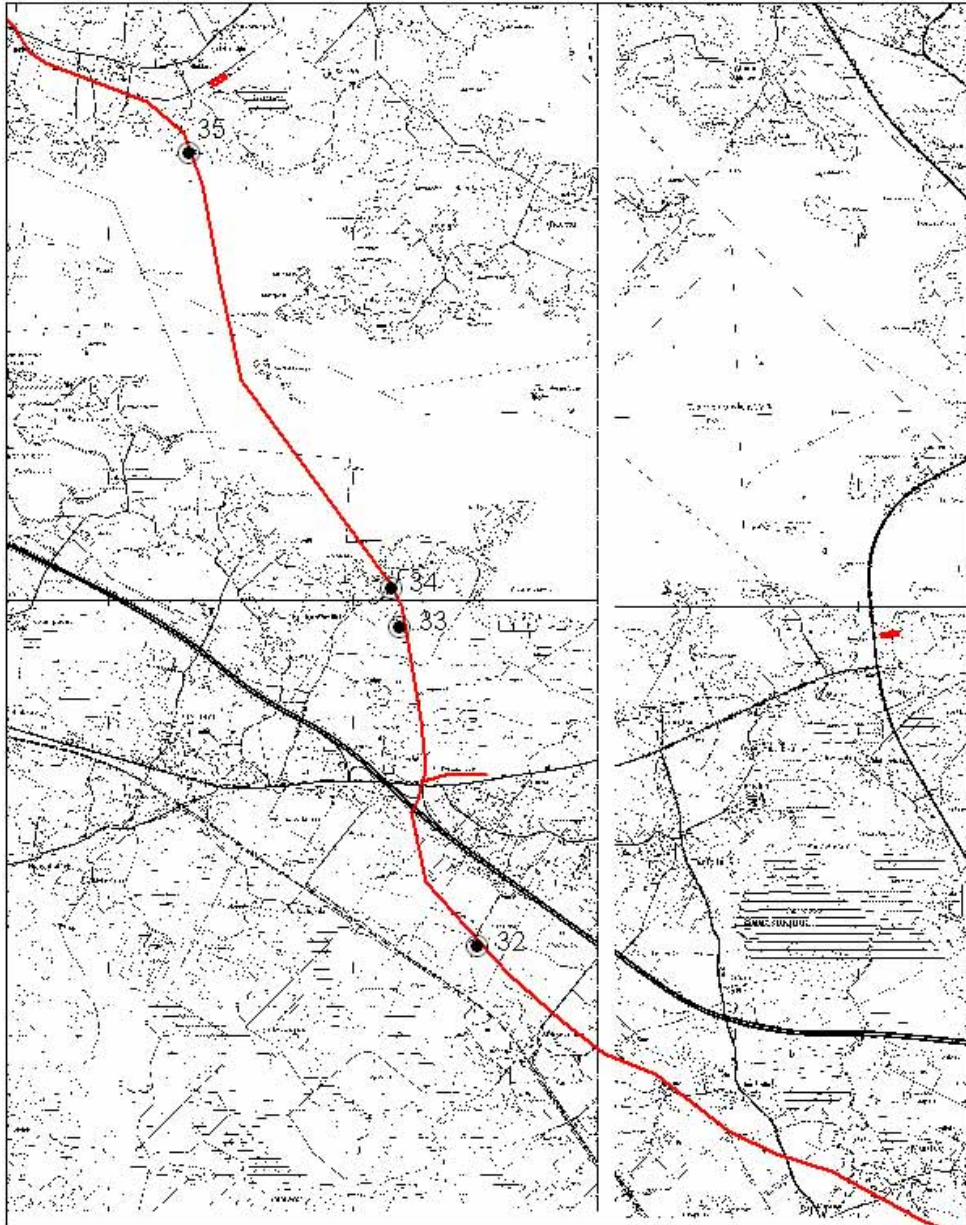
mittakaava 1:50 000

25. Valkeakoski Itko 3
26. Valkeakoski Itko 4
28. Valkeakoski Munttee

30. Valkeakoski Linnanen 2
31. Valkeakoski Maatiala

Peruskarttaote 213202/211411

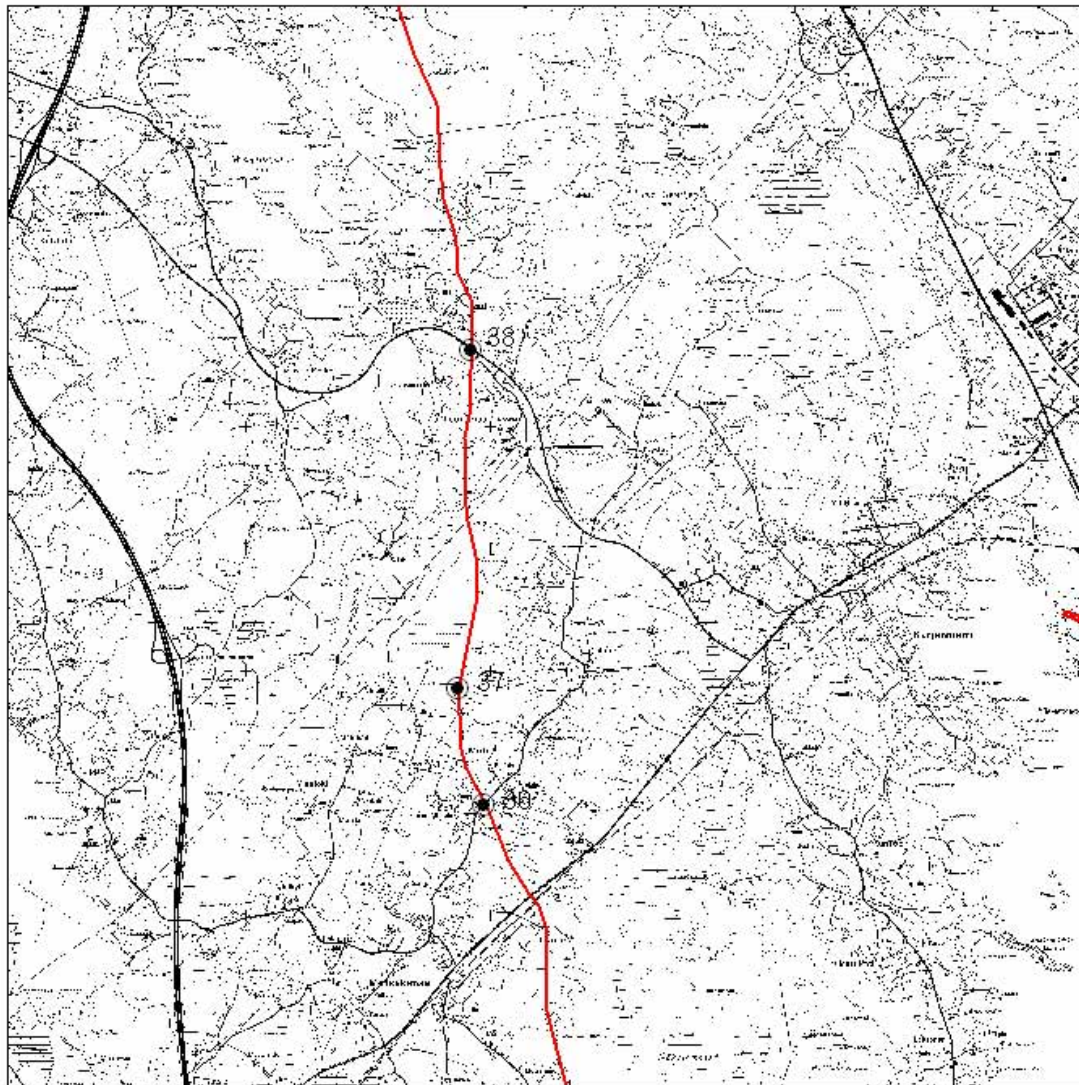
Kiinteät historiallisen ajan muinaisjäännökset
mittakaava 1:50 000

2,5 km

32. Valkeakoski Harakka	34. Valkeakoski Kalalahti 2
33. Valkeakoski Kalalahti 1	35. Valkeakoski Yli-Hinkka

Peruskarttaote 211412

Kiinteät historiallisen ajan muinaisjännökset

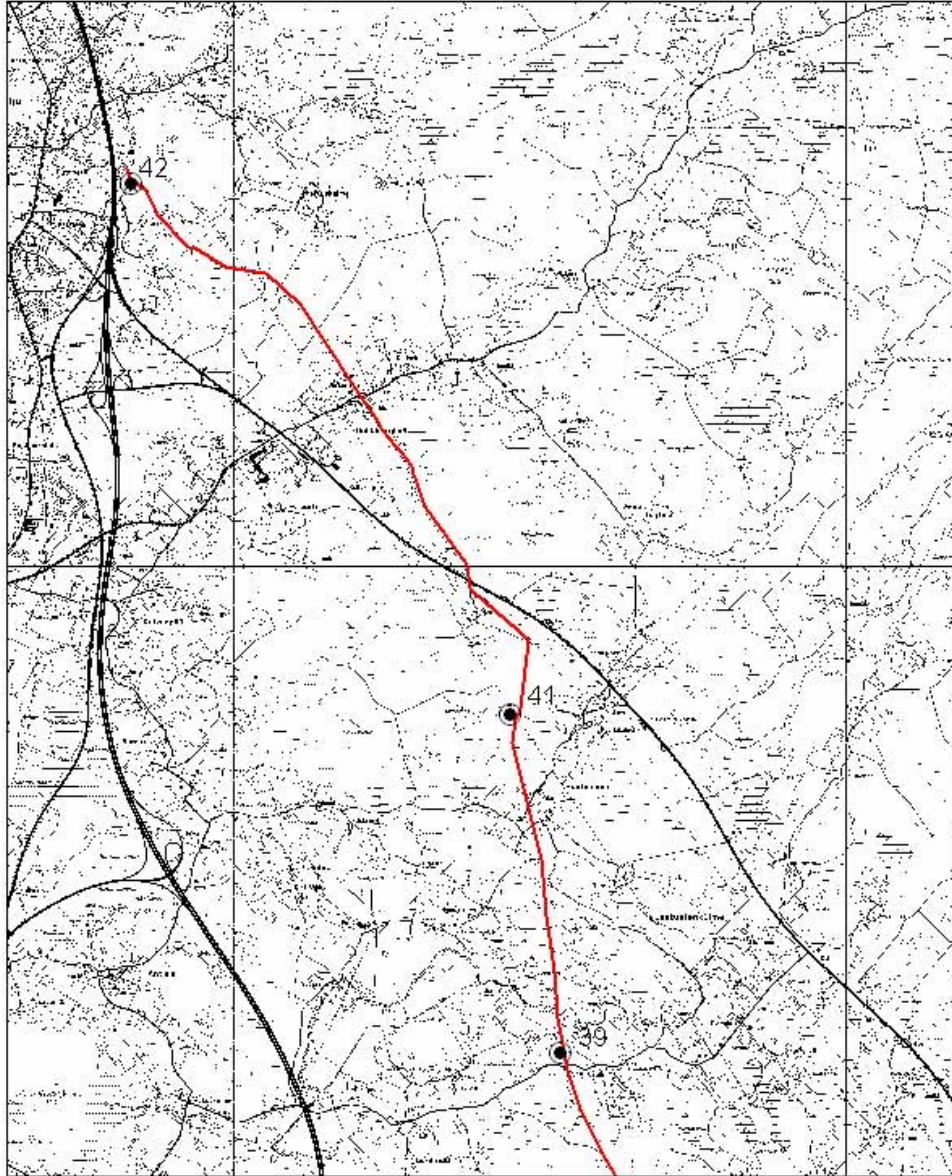
mittakaava 1:50 000

- 36. Valkeakoski Muti
- 37. Valkeakoski Hyrkkäänmäki
- 38. Lempäälä Harhala

2,5 km

Peruskarttaote 212307/10

Kiinteät historiallisen ajan muinaisjäännökset

mittakaava 1:50 000

- 39. Lempäälä Torittu
- 40. Lempäälä Lepauksenkorpi
- 41. Lempäälä Rutaperä

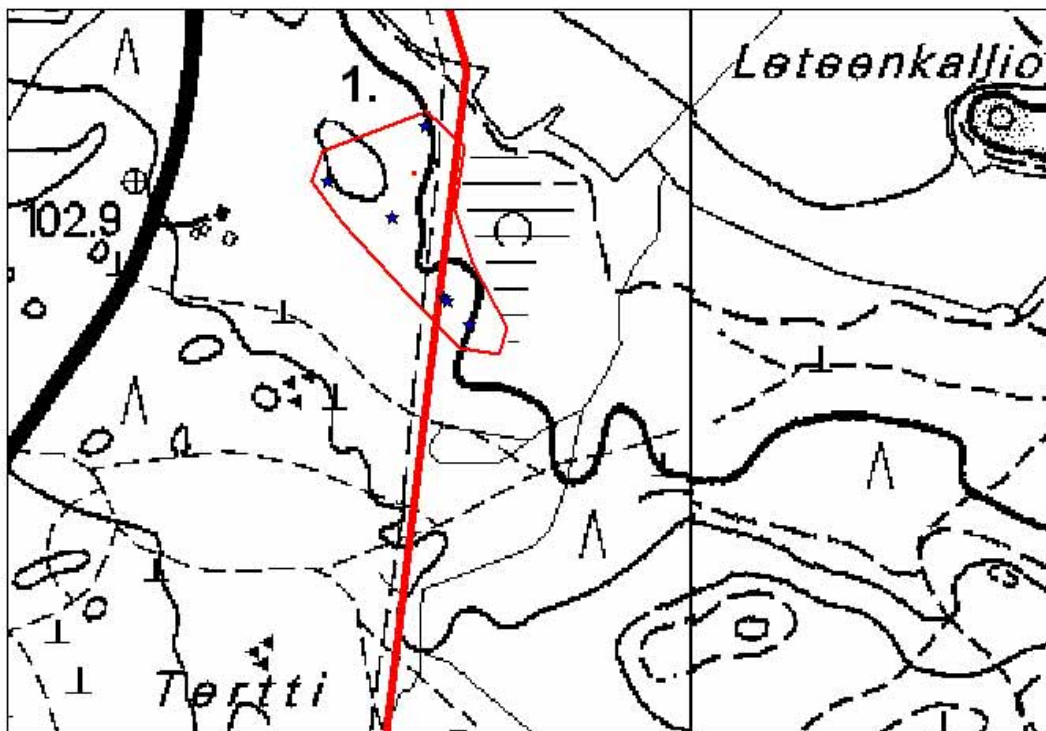
2,5 km

PERUSKARTTAOTE 1

1. HÄMEENLINNA TERTTI

Peruskarttaote 2131 06

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6767218, 3356845

- röykkiö
- ★ hautamainen painanne
- ◇ muinaisjäännösalueen raja

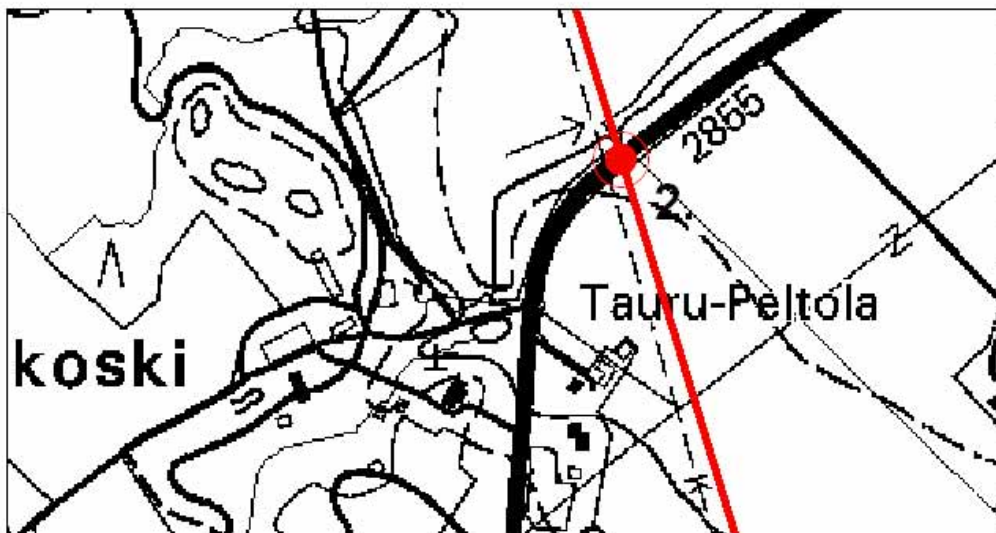
250 m

PERUSKARTTAOTE 2

2. HÄMEENLINNA TAURU-PELTOLA

Peruskarttaote 2131 06

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6767879, 3356835

● tien leikkauskohta

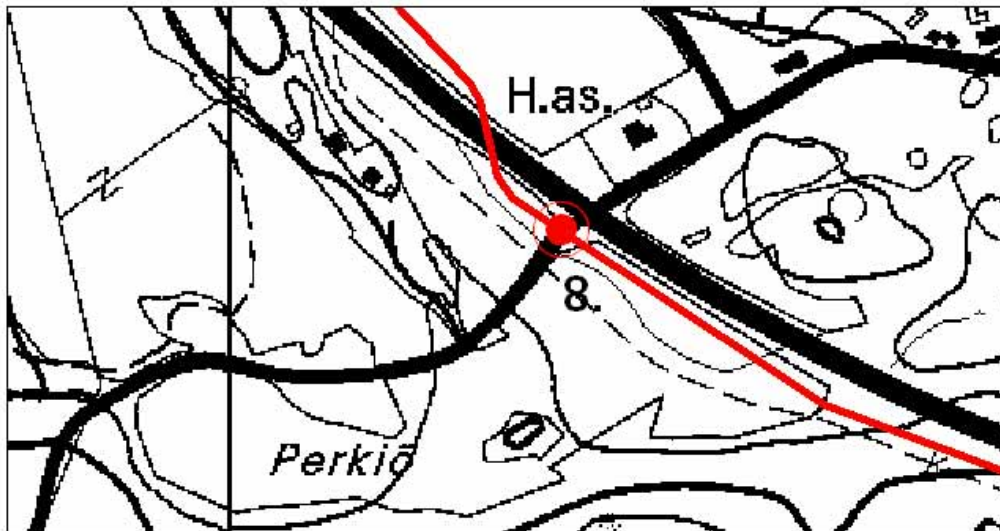
250 m

PERUSKARTTAOTE 3

8. HATTULA SATTULAN TEBOIL

Peruskarttaote 213106

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6771686, 3352644

● tien leikkauskohta

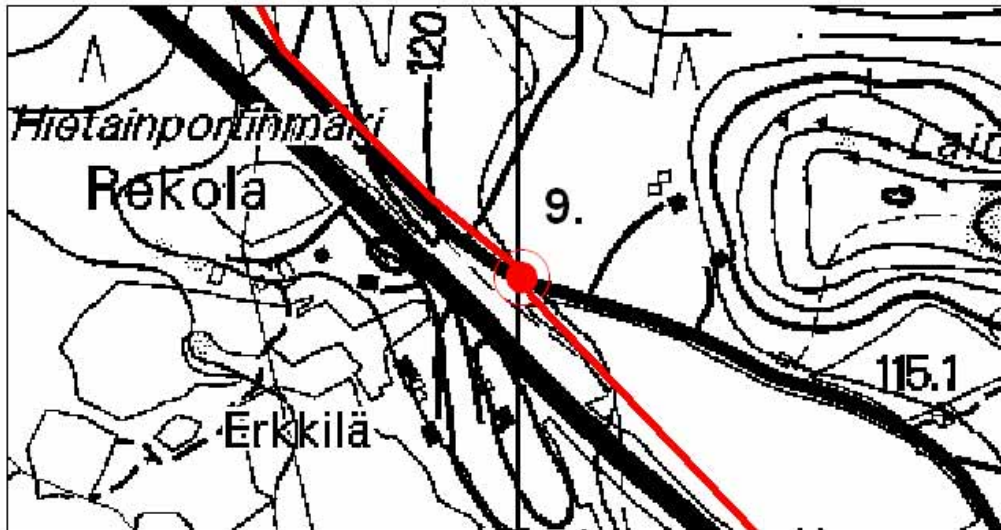
250 m

PERUSKARTTAOTE 4

9.HATTULA HIETAINPORTINMÄKI 1

Peruskarttaote 2131 06

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6772077, 3352422

● tien leikkauskohta

250 m

PERUSKARTTAOTE 5
10. HIETAINPORTINMÄKI 2

Peruskarttaote 2131 06

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6772486, 3352020

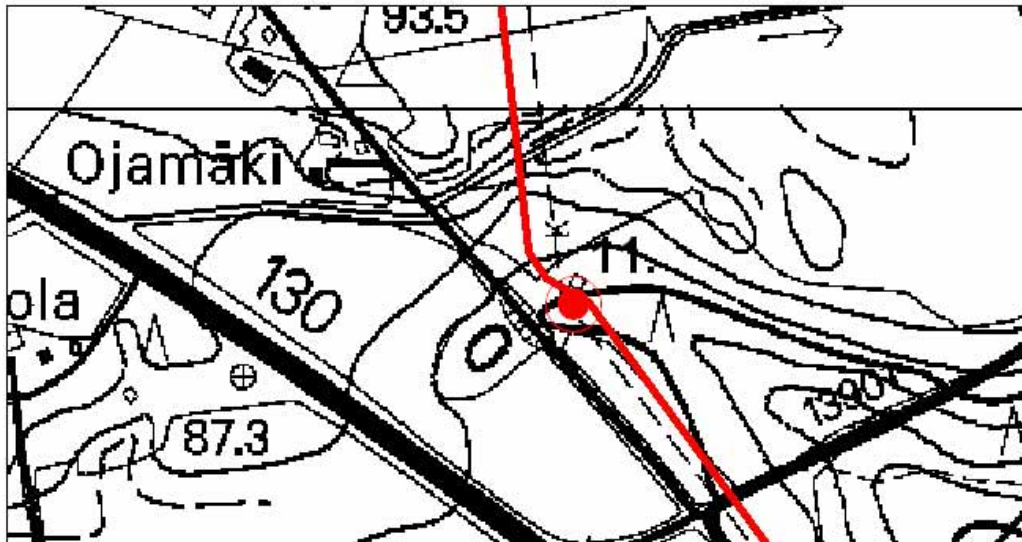
● tien leikkauskohta

250 m

PERUSKARTTAOTE 6
11. HATTULA HAKINMÄKI 3

Peruskarttaote 2131 06

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6772620, 3351926

● torpan paikka

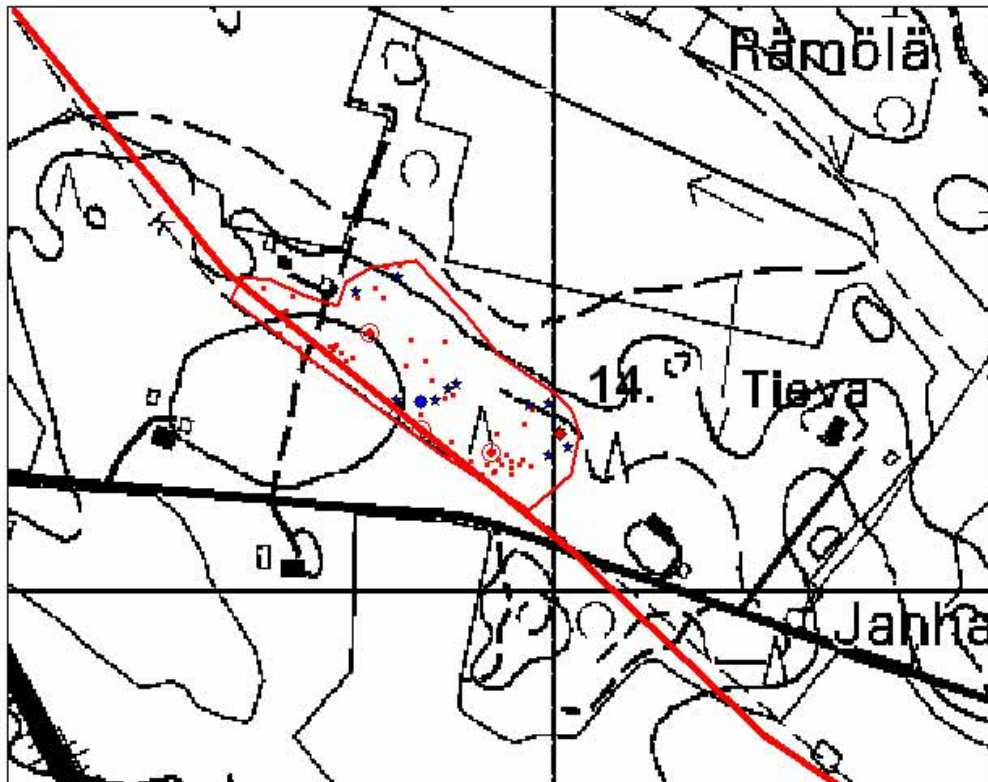
250 m

PERUSKARTTAOTE 7

14. KALVOLA JANHA

Peruskarttaote 2132 04

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ-YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6778112, 3347682

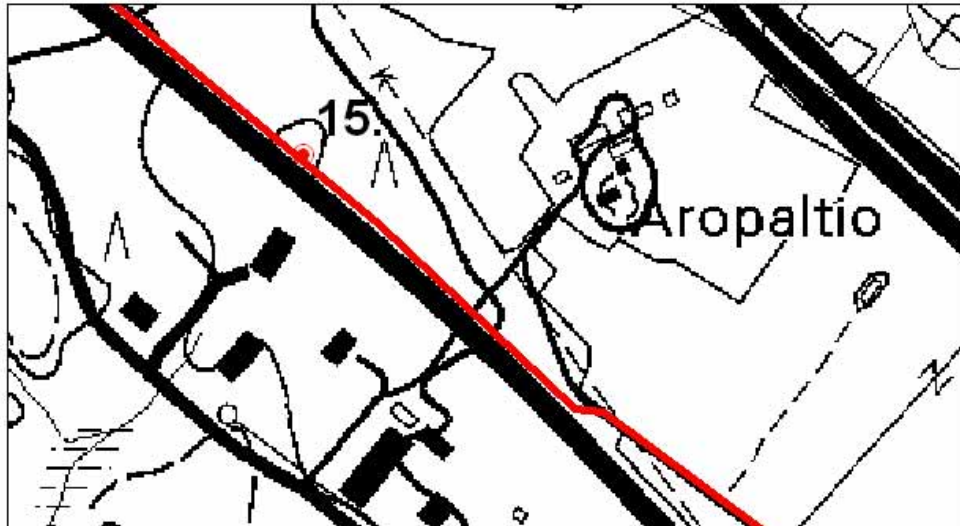
250 m

- röykkiö
- ★ hautamainen painanne
- ⊙ vallimainen kohouma
- ◆ perustuskiveys, maansekainen
- kuoppa
- ⬡ muinaisjäännösalueen raja

PERUSKARTTAOTE 8

15. KALVOLA AROPALTIO

Peruskarttaote 2132 01

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6779922, 3346213

● kivetty kellarikuoppa

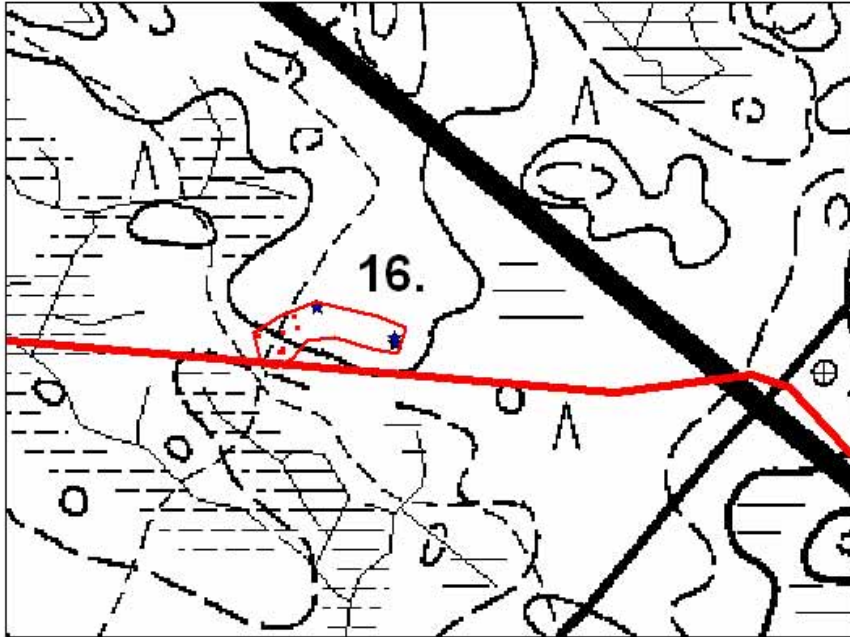

250 m

PERUSKARTTAOTE 9 16. KALVOLA KASKENMÄKI 1

Peruskarttaote 2132 01

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6780930, 3344757

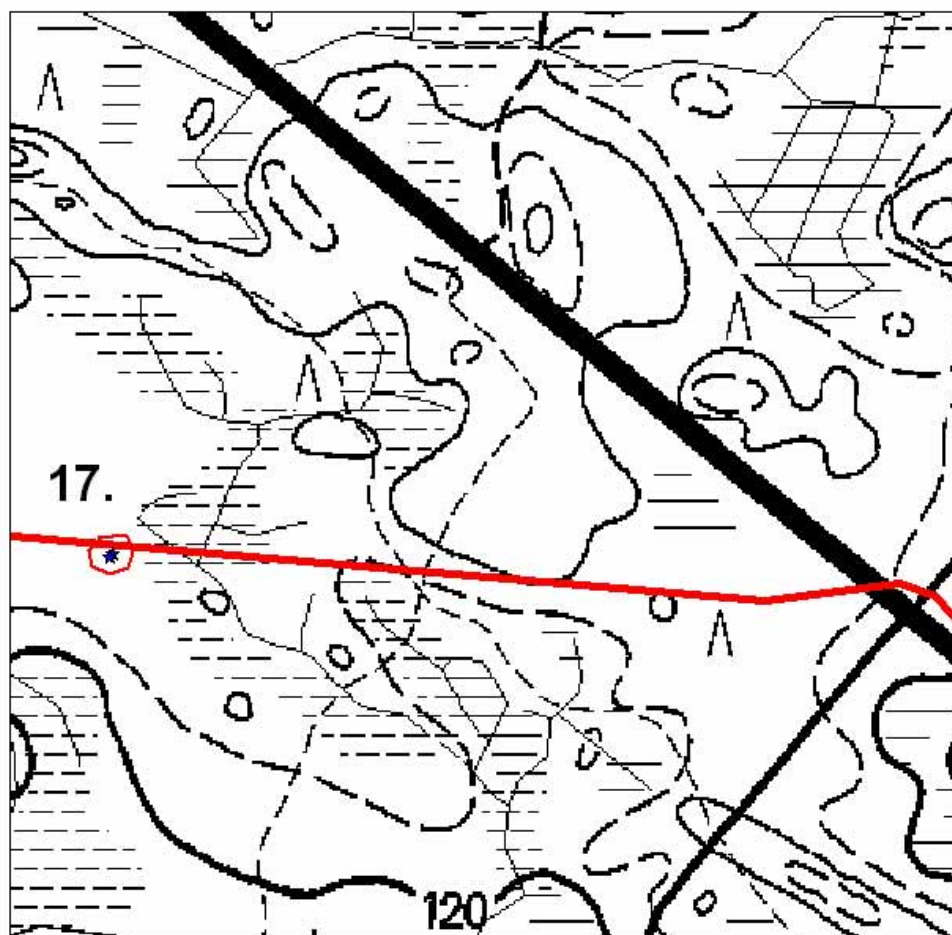
- röykkiö
- ★ hautamainen painanne
- muinaisjäätännösalueen raja

250 m

PERUSKARTTAOTE 10
17. KALVOLA KASKENMÄKI 2

Peruskarttaote 2132 01

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6781089, 3344554

★ hautamainen painanne
◻ muinaisjäätännösalueen raja

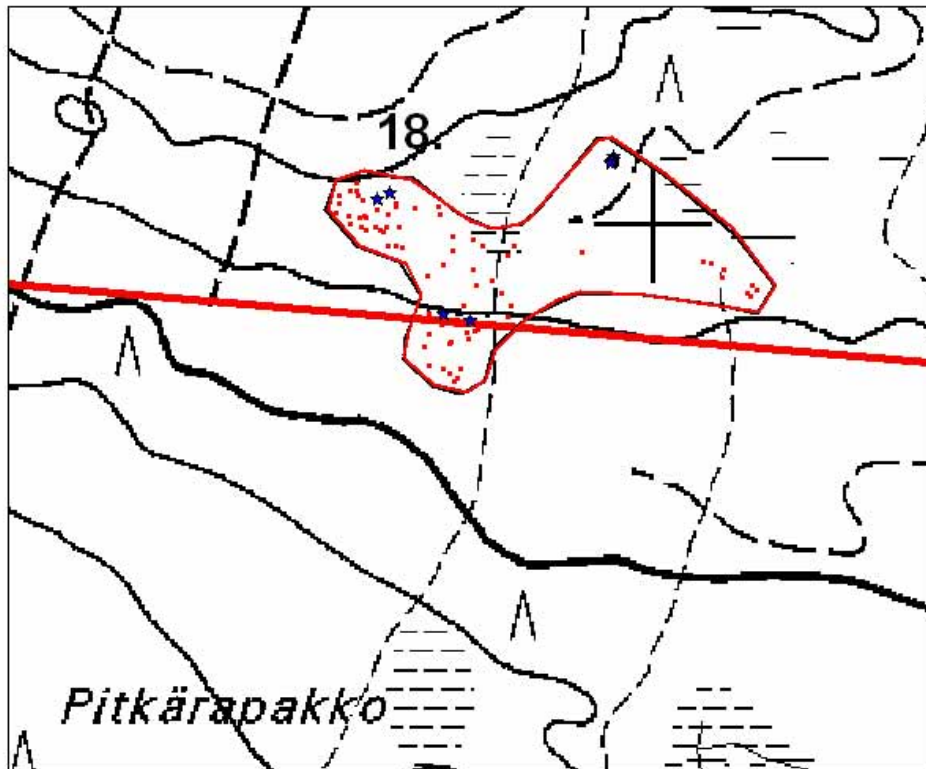

250 m

PERUSKARTTAOTE 11
18. KALVOLA KASKENMÄKI 3

Peruskarttaote 2132 01

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6780998, 3343709

- röykkiö
- ★ hautamainen painanne
- ◻ muinaisjäännösalueen raja

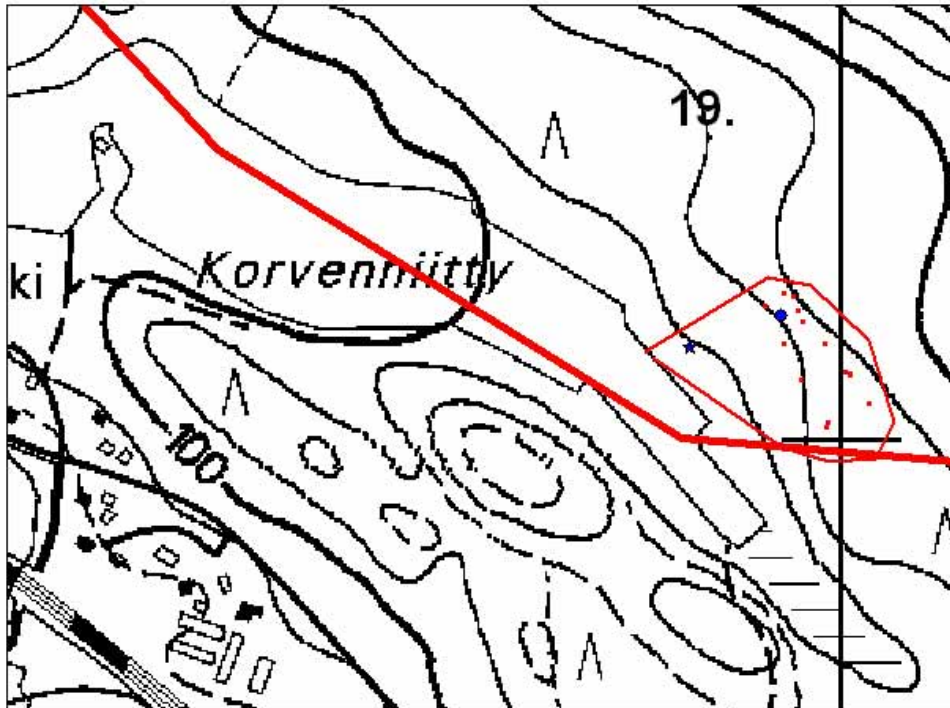

250 m

PERUSKARTTAOTE 12
19. KALVOLA KORVENNIITTY 1

Peruskarttaote 2132 01

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6781361, 3342564

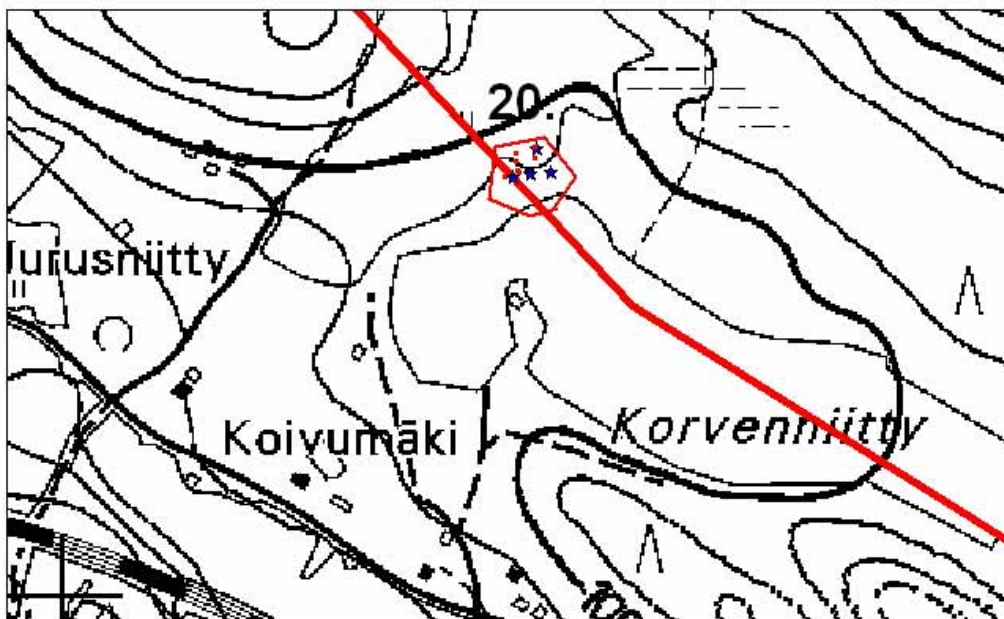
- röykkiö
- ★ hautamainen painanne
- kuoppa
- ◊ muinaisjäännösalueen raja

250 m

PERUSKARTTAOTE 13
20. KALVOLA KORVENNIITTY 2

Peruskarttaote 2132 01

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6781507, 3342220

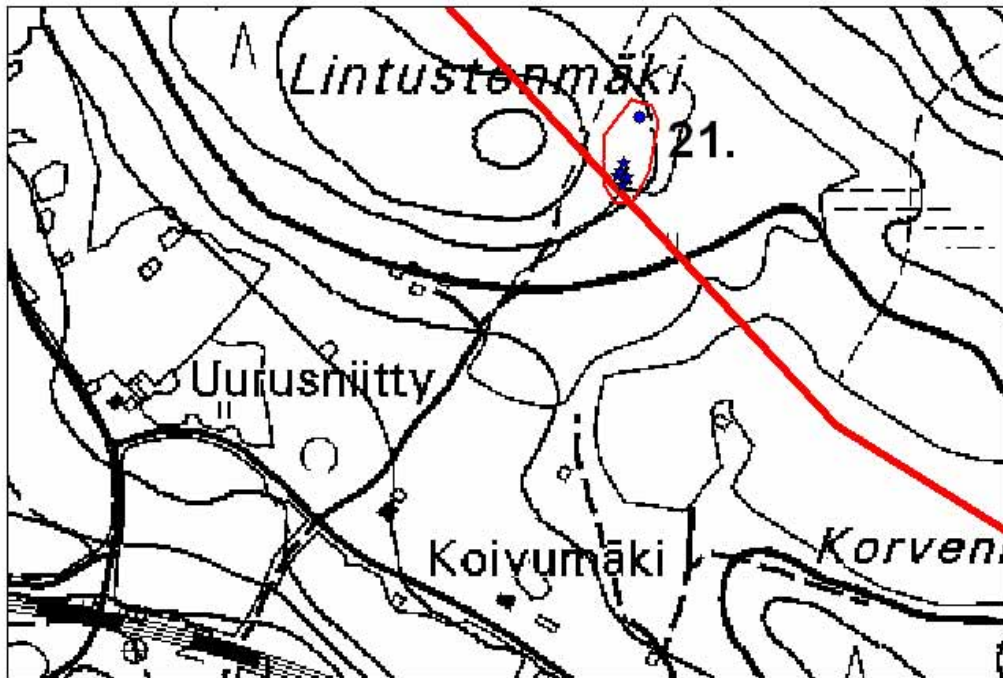
- röykkiö
- ★ hautamainen painanne
- ◻ muinaisjäännösalueen raja

250 m

PERUSKARTTAOTE 14
21. KALVOLA LINTUSTENMÄKI

Peruskarttaote 2132 01

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6781564, 3342053

- ★ hautamainen painanne
- neliskanttinen kuoppa
- muinaisjäännösalueen raja

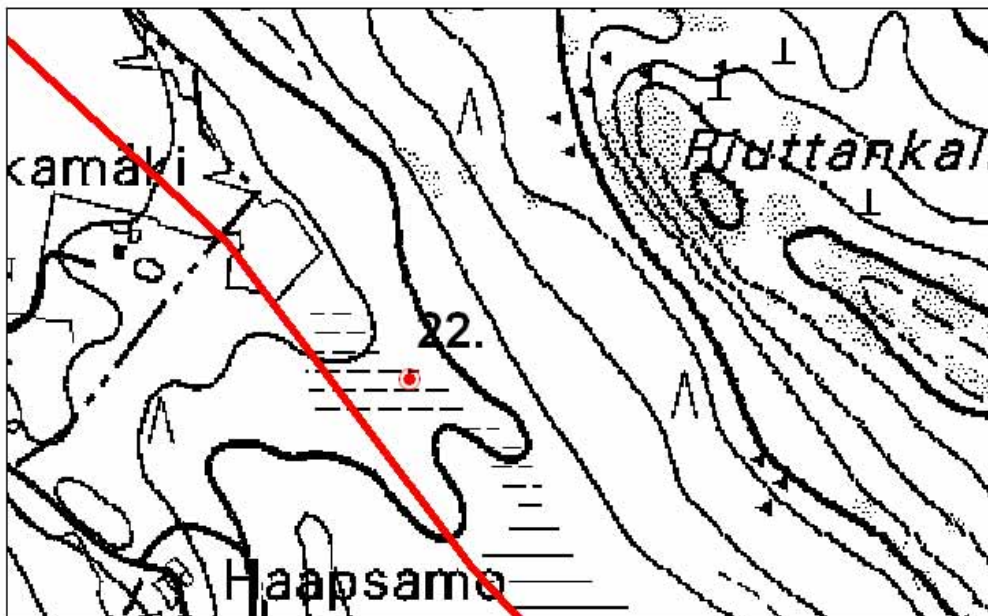

250 m

PERUSKARTTAOTE 15
22. KALVOLA RIUTTANKALLIO

Peruskarttaote 2132 01

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6782238, 3341773

● kiukaan jäännös

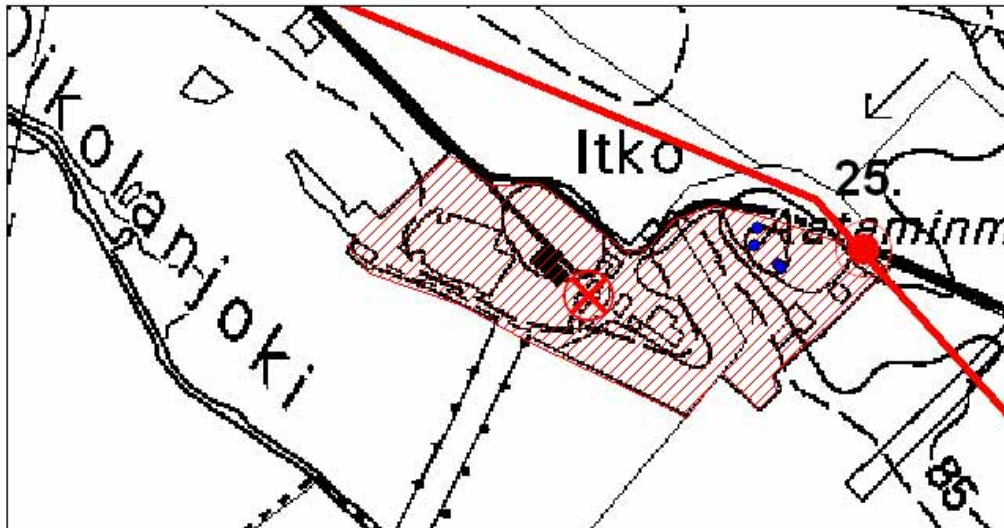

250 m

PERUSKARTTAOTE 16
25. VALKEAKOSKI ITKO 3

Peruskarttaote 2132 01

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6783056, 3340759

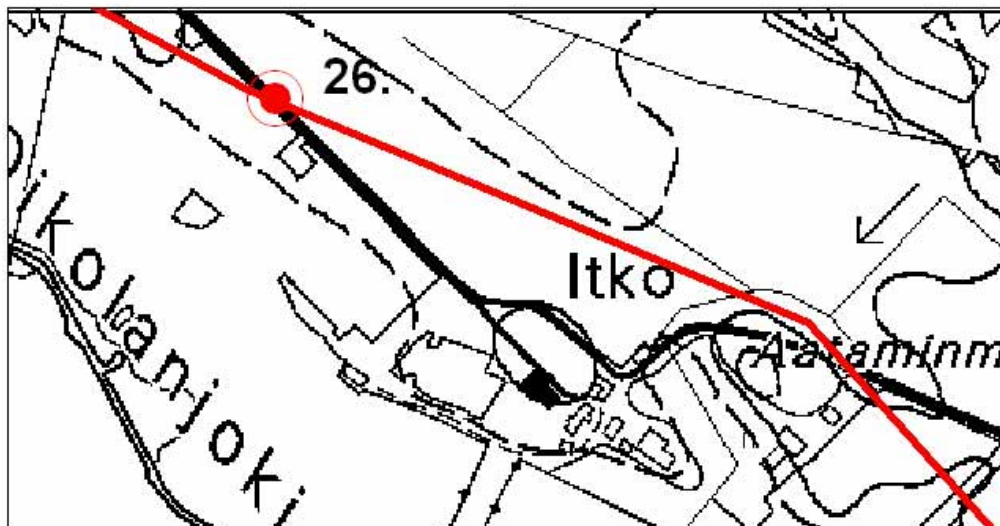
250 m

- kylätonttialue
- kylätontin keskipiste
- kellarikuoppa
- tielinjan ylityspiste

PERUSKARTTAOTE 17
26. VALKEAKOSKI ITKO 4

Peruskarttaote 2132 01

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6783155, 3340774

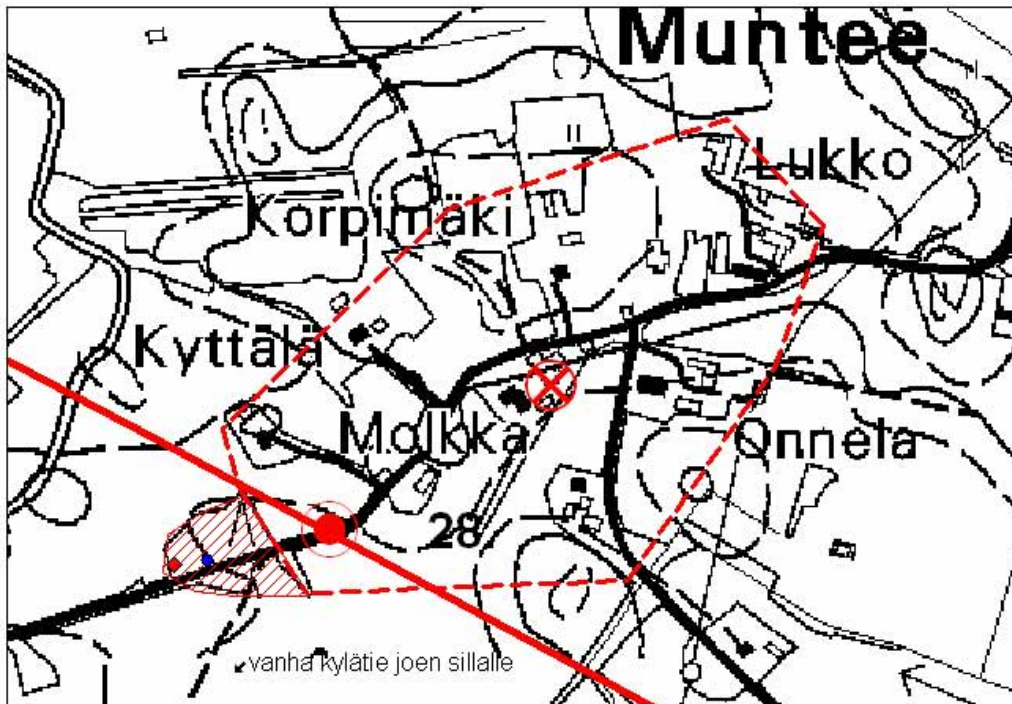
250 m

PERUSKARTTAOTE 19

28. VALKEAKOSKI MUNTEE

Peruskarttaote 2132 02

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6783 619, 3340264

- kylätontin säilynyt alue
- kylätontin tuhoutunut alue
- kylätontin keskipiste
- perustuksen jäännös
- neliskanttinen kuoppa
- tien leikkauskohta

250 m

PERUSKARTTAOTE 20

30. VALKEAKOSKI LINNANEN 2

Peruskarttaote 2132 02

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6784051, 3339153

● tien leikkauskohta

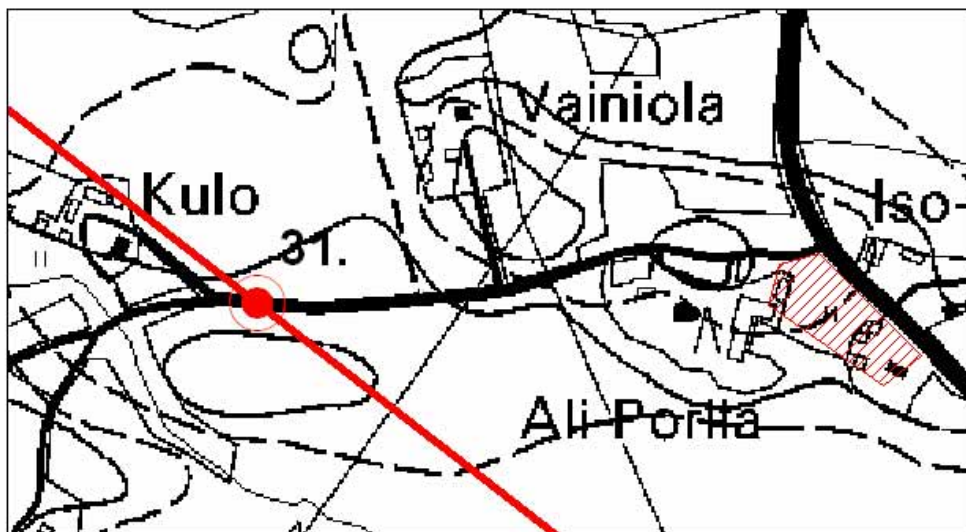

250 m

PERUSKARTTAOTE 21
31. VALKEAKOSKI MAATIALA

Peruskarttaote 2132 02

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6784510, 3338743

 Maatialan kylätontti v. 1768 kartassa

 tien leikkauskohta

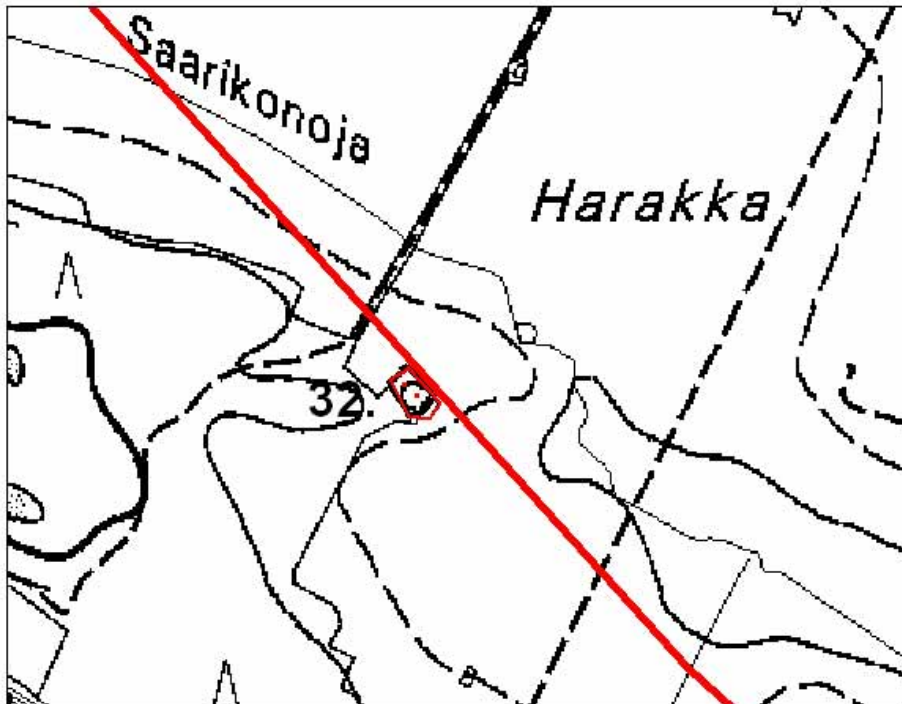
250 m

PERUSKARTTAOTE 22

32. VALKEAKOSKI HARAKKA

Peruskarttaote 2114 11

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6785675, 3337144

- röykkiö
- ◻ muinaisjäännösalueen raja

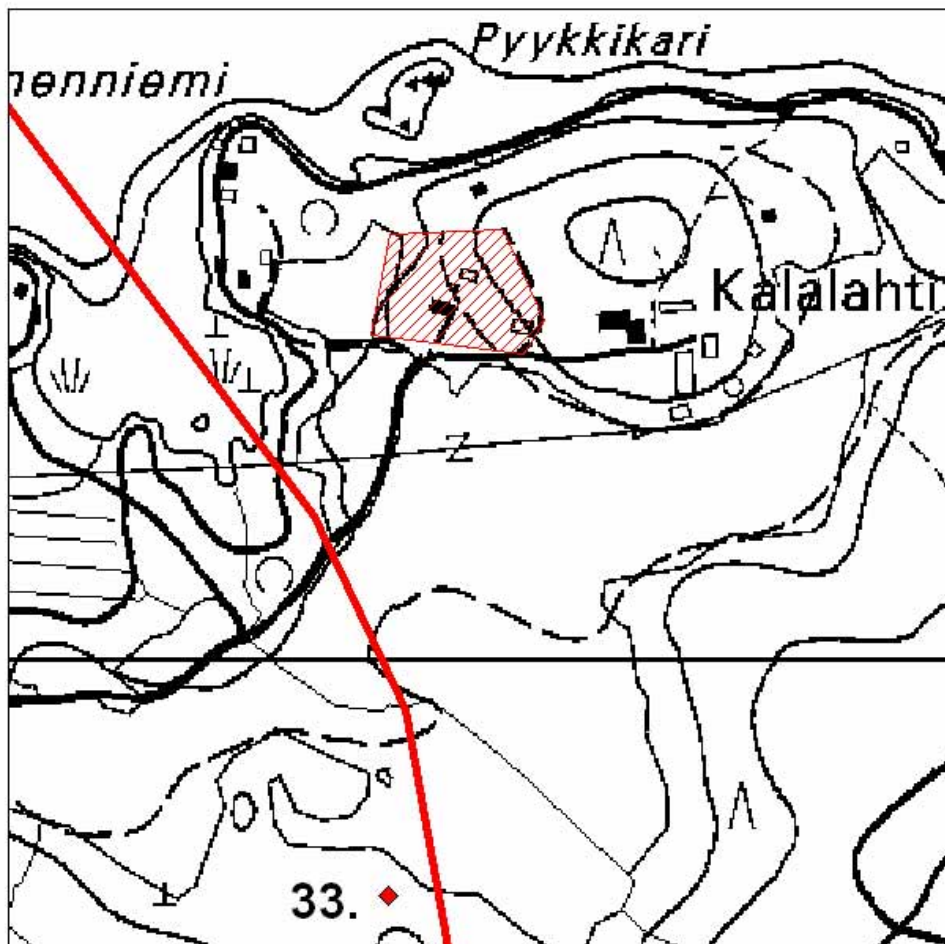

250 m

PERUSKARTTAOTE 23
33. VALKEAKOSKI KALALAHTI 1

Peruskarttaote 2114 11

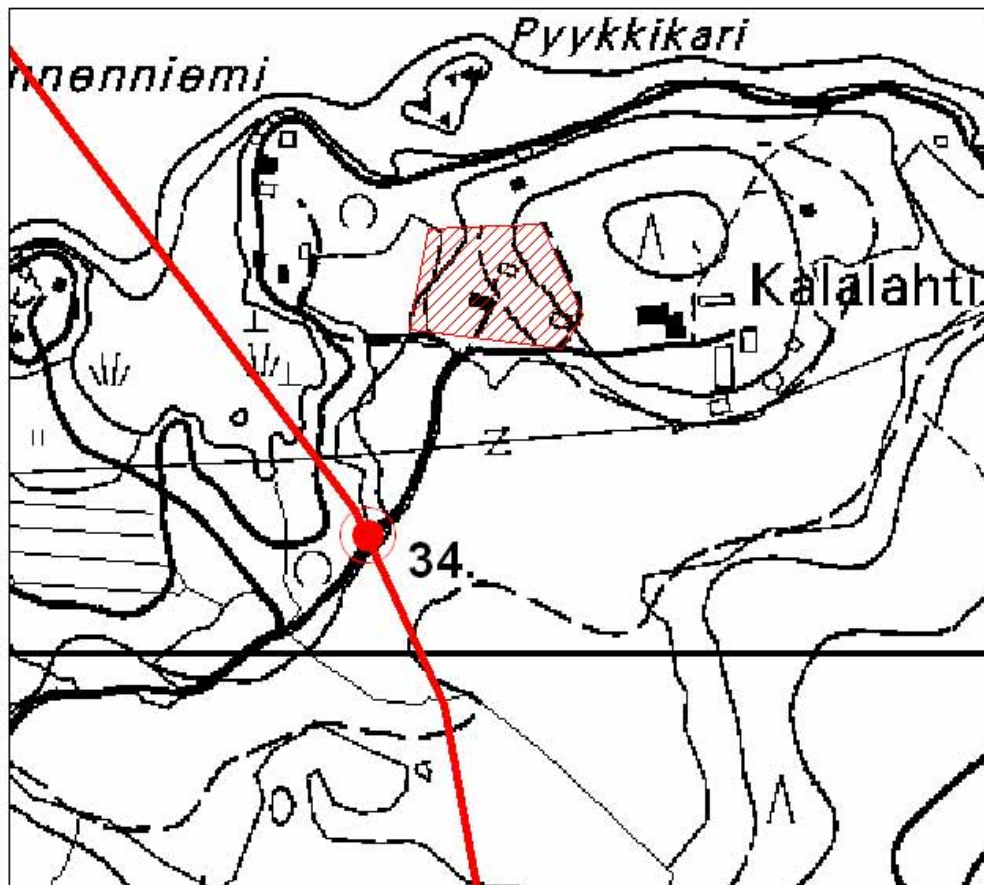
Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6788552, 3336635

- ◆ perustuksen jäännös
- ▨ Kalalahden yksinäistalo v. 1768

250 m

PERUSKARTTAOTE 24
34. VALKEAKOSKI KALALAHTI 2

Peruskarttaote 2114 11

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6788594, 3336597

- tien leikkauskohta
- Kalalahden yksinäistalo v. 1768

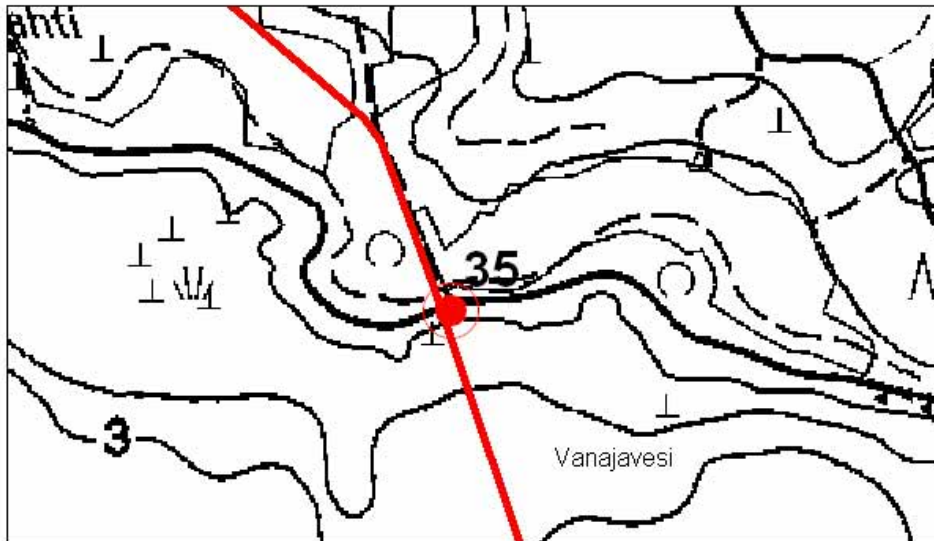

250 m

PERUSKARTTAOTE 25
35. VALKEAKOSKI YLI-HINKKA

Peruskarttaote 2114 11

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6792340, 3335057

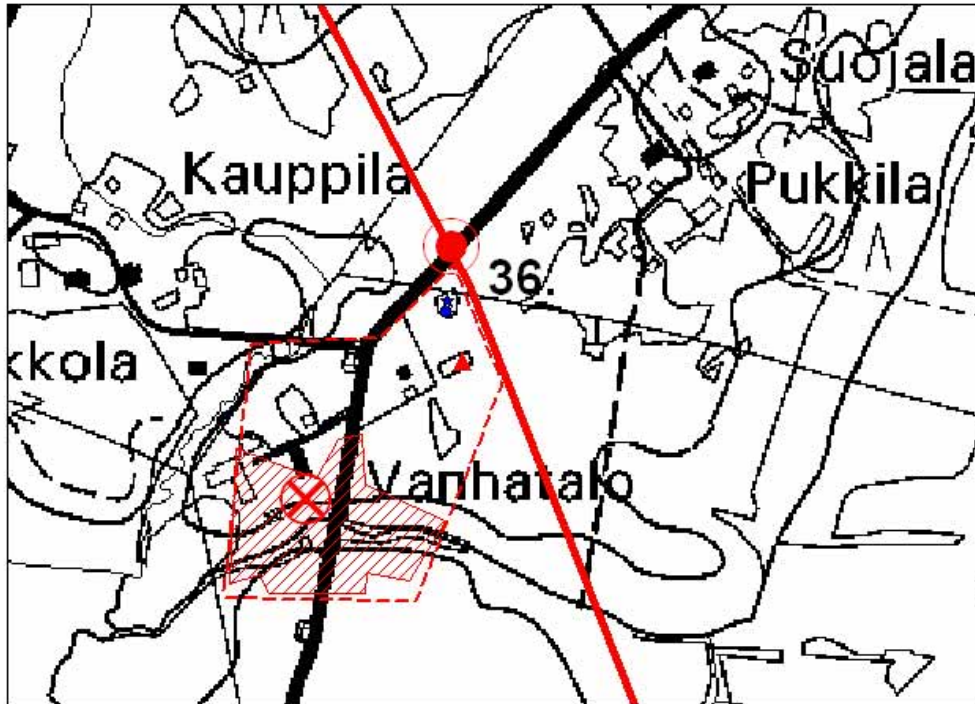
● kiviaita

250 m

PERUSKARTTAOTE 26
36. VALKEAKOSKI MUTI

Peruskarttaote 2114 12

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6796522, 3332525

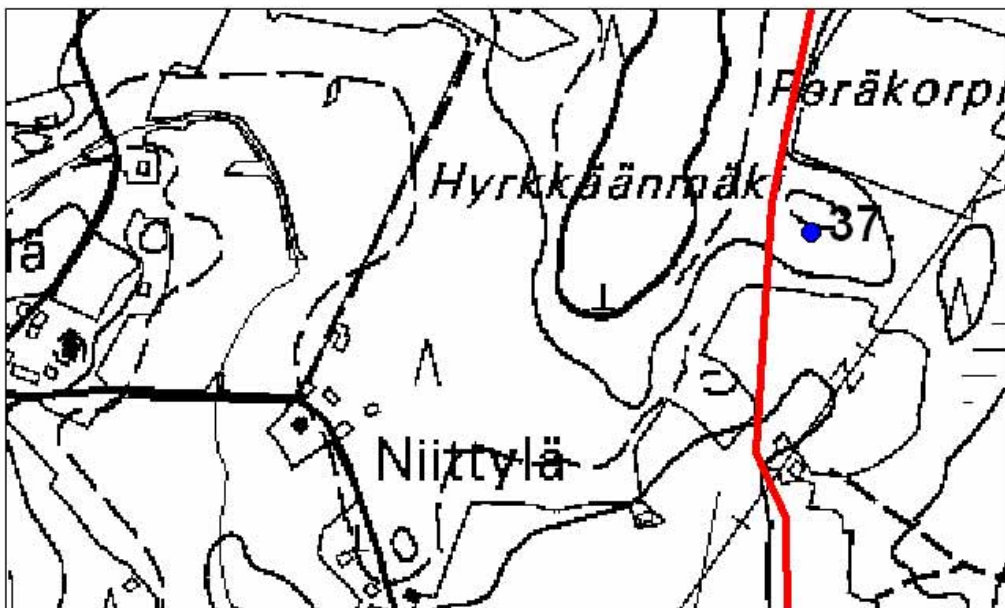
250 m

- kylätontti 1641 kartan mukaan
- keskiaikaisen kylätontin muinaisjäännös aluerajaus
- kylätontin keskipiste
- kivetty kuoppa
- tulisijan jäännös
- hautamainen painanne
- tien leikkauskohta

PERUSKARTTAOTE 27

37. VALKEAKOSKI HYRKKÄÄNMÄKI

Peruskarttaote 2114 12

Yleiskartta, mittaava 1:5000

Digit. Jouni Taivainen

Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK

Vasemman kulmapisteen koordinaatit

6797553, 3332092

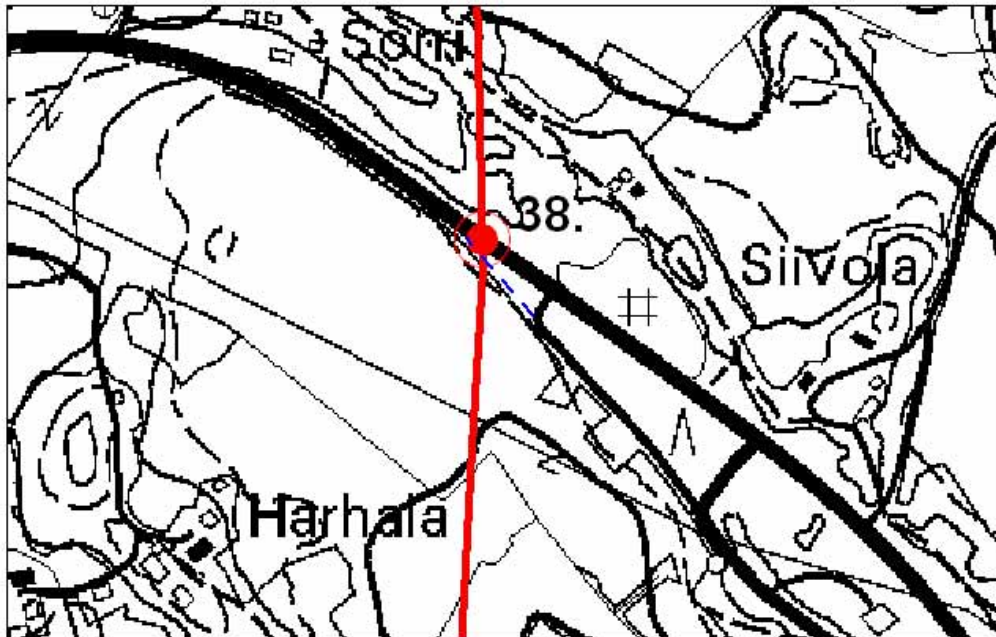
● neliskanttinen kuoppa

250 m

PERUSKARTTAOTE 28
38. LEMPÄÄLÄ HARHALA

Peruskarttaote 2114 12

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman kulmapisteen koordinaatit
6800295, 3332569

- tien leikkauskohta
- tieraunio

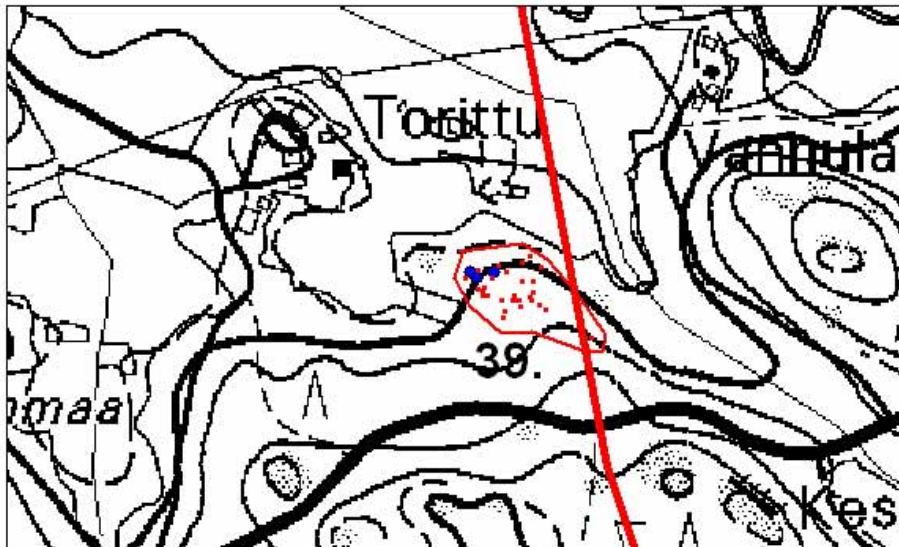

250 m

PERUSKARTTAOTE 29 39 LEMPÄÄLÄ TORITTU

Peruskarttaote 2123 10

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6804859, 3331527

- röykkiö
- neliskanttinen kuoppa
- muinaisjäännösalueen rajat

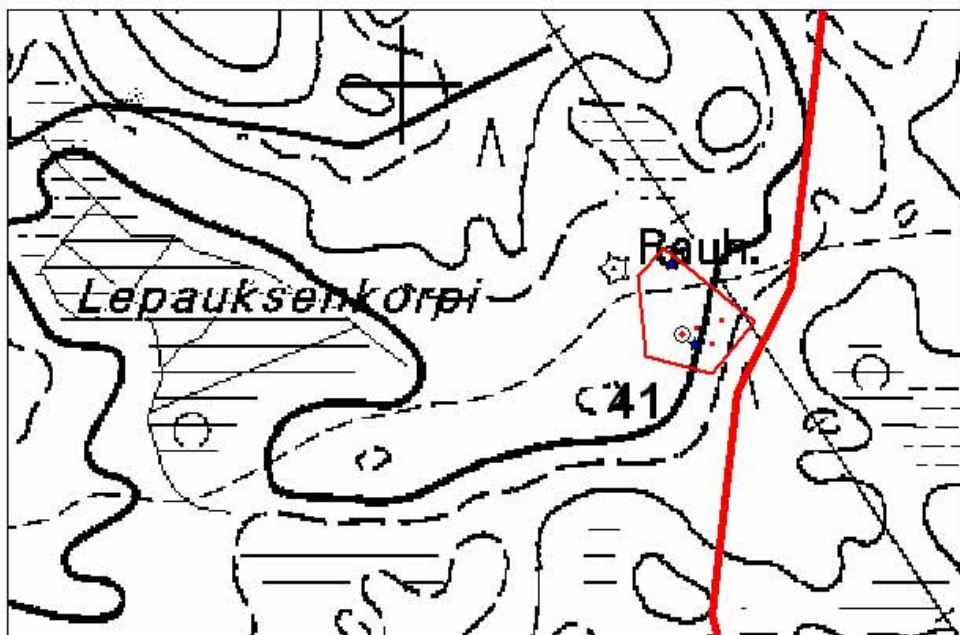

250 m

PERUSKARTTAOTE 30
41. LEMPÄÄLÄ LEPÄUKSEN KORPI

Peruskarttaote 2123 10

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6807612, 3331122

- rökkiö
- ★ hautamainen painanne
- ⊙ vallimainen kohouma
- ◇ muinaisjäännösalueen raja

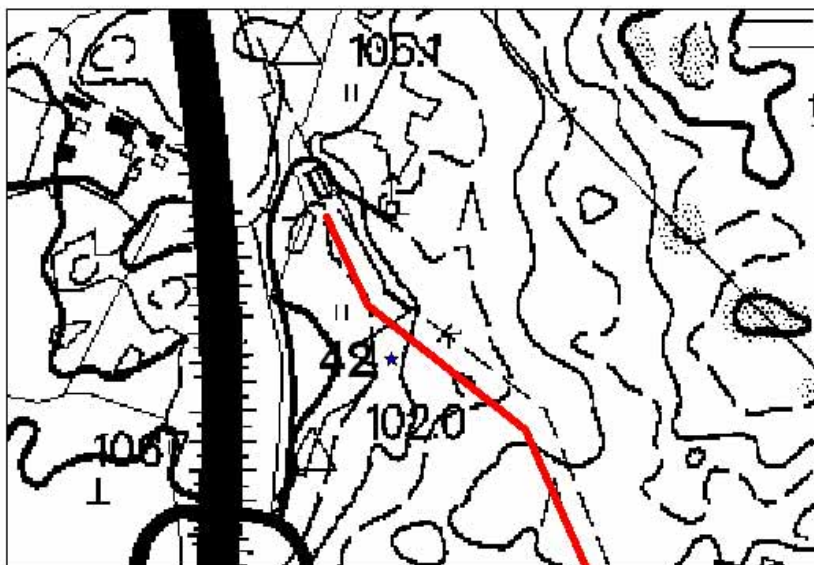

250 m

PERUSKARTTAOTE 31
42. LEMPÄÄLÄ RUTAPERÄ

Peruskarttaote 2123 07

Yleiskartta, mittakaava 1:5000
Digit. Jouni Taivainen
Koordinaattijärjestelmä KKKJ - YK
Vasemman nurkkapisteen koordinaatit
6812149, 3328497

★ hautamainen painanne

250 m

Historiallisen ajan löytöjä, jotka FM Jouni Taivainen otti talteen Hämeenlinna-Lempäälä välillä kulkevan maakaasuputkilinjauksen historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin yhteydessä tehdyssä peltopoiminnassa Kalalahden kylän eteläpuoliselta peltoalueelta maakaasuputkilinjalta läheltä kylätietä. Diar 18.8.2007 . Ks. Jouni Taivaisen inventointikertomus rakennushistorian osaston arkistossa.

- :1 Kivisavikeramiikka 2 kpl 6 g
Isompi pala on pohjapala, paksuus 4 mm. Pienemmän palan paksuus 3 mm

- :2 Liitupiipun katkelma 1 kpl 7 g
Pesän katkelma, viivakoristelua, tappi pohjassa. Katkelman koko 45 x 20 mm.

Historiallisen ajan löytöjä, jotka FM Jouni Taivainen otti talteen Hämeenlinna-Lempäälä välillä kulkevan maakaasuputkilinjauksen historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin yhteydessä tehdyssä peltopoiminnassa Itkon kylän kaakkoispuoliselta peltoalueelta maakaasuputkilinjan läheisyydestä. Diar. 18.8.2007 . Ks. Jouni Taivaisen inventointikertomus rakennushistorian osaston arkistossa.

:1 Kivisavikeramiikka 1 kpl 9 g
Kylkipala, paksuus 5 mm. Ulkopinnan lasite ruskea, alta kuultaa harmaita täpliä. Sisäpinta harmaa.

KM 2007046

VALKEAKOSKI MUNTEE

KM 2007046

Historiallisen ajan löytöjä, jotka FM Jouni Taivainen otti talteen Hämeenlinna-Lempäälä välillä kulkevan maakaasuputkilinjauksen historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin yhteydessä tehdyssä peltopoiminnassa Munteen kylän eteläpuoliselta peltoalueelta maakaasuputkilinjan läheisyydestä. Diar. 18.8.2007 . Ks. Jouni Taivaisen inventointikertomus rakennushistorian osaston arkistossa.

:1 Pii 2 kpl 11 g
Tuluspiin kappaleita.

Historiallisen ajan löytöjä, jotka FM Jouni Taivainen otti talteen Hämeenlinna-Lempäälä välillä kulkevan maakaasuputkilinjauksen historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin yhteydessä tehdyssä peltopoiminnassa Maatialan kylän länsipuoliselta peltoalueelta maakaasuputkilinjan läheisyydestä Kulon talon kohdalta. Diar. 18.8.2007 . Ks. Jouni Taivaisen inventointikertomus rakennushistorian osaston arkistossa.

- :1 Saviastian pala 1 kpl 14 g
Dreiijaamattoman astian kylkipala, paksuus 8 mm. Matalapolttainen, pinnat silatut, väritään vaaleat, sisus harmaa.

KM 2007048

VALKEAKOSKI MUTI

KM 2007048

Historiallisen ajan löytöjä, jotka FM Jouni Taivainen otti talteen Hämeenlinna-Lempäälä välillä kulkevan maakaasuputkilinjauksen historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin yhteydessä tehdyssä peltopoiminnassa Mutin kylän itä-kaakkois -puoliselta peltoalueelta maakaasuputkilinjan läheisyydestä. Diar. 18.8.2007 . Ks. Jouni Taivaisen inventointikertomus rakennushistorian osaston arkistossa.

:1 Liitupiipun katkelma 1 kpl 7 g
Pesäosan katkelma, viivakoristelua, alatappi. Katkelman koko 40 x 25 mm.

Historiallisen ajan löytöjä, jotka FM Jouni Taivainen otti talteen Hämeenlinna-Lempäälä välillä kulkevan maakaasuputkilinjauksen historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten arkeologisen inventoinnin yhteydessä tehdyssä peltopoiminnassa peltoalueelta maakaasuputkilinjan läheisyydestä n. 400 metriä etelään Lempäälän kirkolle menevästä tiestä. Diar. 18.8.2007 . Ks. Jouni Taivaisen inventointikertomus rakennushistorian osaston arkistossa.

:1 Posliinipiipun katkelma 1 kpl 11g
Pesäosan katkelma, posliinia, koristelematon. Alatappi.
Katkelman koko 25 x 42 mm.

